

Äripäev

neljapäev 15. jaanuar 2004

nr 9 (2549)

hind 15 kr

14.01.2004 **ÄP** indeks
908,43 +0,44% ↑

14.01.2004 **HEX** indeks
6684,27 +1,16% ↑

Tiheasustuse osas erimeelsus

Kui keskkonnaminister Villu Reiljani arvates võimaldab tiheasustuse määramine rannaalade arengut kontrollida, siis rohelised leiavad, et tiheasustusega kaovad olulised looduslikud puhveralad.

lk 22

Villu Reiljan

Megainvesteering

Kundasse tuleb tselluloositehas

2 600 000 000

Kevadel algab Kundas 2,6 miljardit krooni maksva tselluloositehase ehitus, mis on suuruselt kõigi aegade teine investeering. Tehase ekspordimaht on üle miljardi krooni aastas.

lk 2-3, 21

Väike Kunda sadam näeb tselluloositehases oma tulevast klienti.

Euroopas teravneb võimuvõitlus

Euro aluseks oleva stabiilsuspakti rikkumisel on olnud vähe majanduslikku mõju, kuid Komisjoni otsusel rahandusministrid kohtusse kaevata on tõsised poliitilised tagajärjed. lk 6

ETK korrastab ketikaubandust ja ehitab juurde Maksimarketeid

Ketikaubandust korrastav Eesti suurim jaekaubanduskontsern ETK tahab jätkata kolme toidu- ja esmatarbe-kaupu müüva ketiga, plaanides suurendada Maksimarketite arvu. lk 4

Laagri Maksimarketi kasvav menu on argument uute poodide rajamisele.

Kasutatud autode müüja uurimise all

Maksuamet on võtnud käibemaksupettuses uurimise alla E-Autoline'i tegevuse, kes oli veel paar aastat tagasi Eesti üks suuremaid kasutatud autode müüjaid. Majanduspolitsei uurimise kohta selgitavat infot anda ei soovinud. lk 5

tehnoloogia

Viis sammu parema digipildini... lk 9

turva

Kliendi andmete privaatsus..... lk 12

karjäär

Ivari Männi edulugu ..... lk 14

summary p 20

Läti tselluloositehase projekt takerdunud

Juba seitse aastat räägitud Läti suurima välisinvesteeringu, Jekabpilsis kavandatava Baltic Pulpi tselluloositehase projekt sai tõsise tagasilöögi mullu septembris, kui Läti valitsus otsustas seda mitte toetada.

Tõnis Arnover
tonis.arnovert@aripaev.ee

3. septembri istungil ütles Läti asepeaminister Ainars Šlesers, et Baltic Pulpi tehase ehitamine tooks keskkonnale rohkem kahju kui annaks majanduslikku kasu. Seetõttu taganeb valitsus oma varem antud lubadustest ja toetusest projektile, kuid ei keela projekti vedaval Soome Metsäliitl soovida seda jätkata.

Läti teaduste akadeemia ja Riia duuma sõltumatute ekspertide analüüsi kohaselt saastaks uus tehas tugevalt Daugava vett, kust Riia linn saab joogivee, samuti saastaks õhku ja pinnast poolesaja mürgise ühendiga, mis 5–7 aasta pärast võivad tekitada inimestel raskeid haigusi. Läti keskkonnakaitsjad on aga aktiivselt taotlenud Seimilt ja valitsuselt selle küsimuse panemist rahvahääletusele.

Väidetavalt oli valitsuse loobumise teiseks põhjuseks asjaolu, et välisinvestorid keeldusid koos tselluloositehasega ehitamast paberivabrikut, mida taotles Läti valitsus. Asepeaminister tunnistas, et 15–17 miljardi Eesti krooni suurusest investeeringu toetamise otsusest ei olnud sugugi kerge taganeda. Baltic Pulpi võimsuseks oli kavandatud 600 000 tonni tselluloosi ja see oleks loonud 350 töökohata.

Algselt lubas Läti riik panna oma osalusena projekti 150 000 ha metsa ja anda raieloa 350 000 ha metsale. Metsäliitto oli nõudnud tehasele 1,2 miljoni tihumeetri

puidu tagamist, kuni 80% tulumaksusoodustust ning Läti Energia, Läti Gaasi ja Läti Raudteede osalemist tehase infrastruktuuri väljaehitamisel. Kui Läti valitsuse seisukoht jäigemaks muutus, siis oli Metsäliitto eelmisel aastal valmis leppima kahe viiendikuga vajalikust toormest raieõiguse alusel riigimetsast. Ülejäänud toorme oleks tehas valmis ostma vabaturult.

Baltic Pulpi tehase ehitamine tooks keskkonnale rohkem kahju kui annaks majanduslikku kasu.

Ainars Šlesers, Läti asepeaminister

Läti projekti kõrval on Metsäliitl käsil veel kaks konkureerivat projekti. Uudisteagentuur Interfax teatas mullu detsembri algul, et Metsäliitto tahab ehitada Leningradi rajooni 11 miljardit krooni maksva tselluloosi- ja paberitehase. Plaan kohaselt peaks selle 2010. aastal tootmist alustava tehase aastaseks tootmisvõimsuseks kujunema samuti 600 000 tonni tselluloosi ja 400 000 tonni paberit.

Teiseks kavandab UPM-Kymmenele, M-realile ja Metsäliitl kuuluva Metsä-Botnia tselluloositehast Uruguaysse. See tehas peaks valmima 2007. aastal.

M-reali tegevdirektor Jouko M. Jaakkola ütles Kaupalehtile, et kümne aasta pärast vajavad firmad nii Uruguay kui ka Läti tselluloositehast, kuna esimene toodaks lühikesekiulist ja teine pikikiulist tselluloosi. Kuid ta kinnitas, et üheaegselt tehaseid ehitama ei hakata.

Metsäliitto planeerimisjuht Eero Kytölä ütles Äripäevale, et Läti projektist ei ole loobutud ja lõplik otsus selle kohta tehakse aasta lõpul.

“Veebruari jooksul tahetakse valmis saada kalkultatsioonid tselluloositehase keskkonnamõtjude kohta, hinnatakse krundi maksumust, uuritakse ehituslubade saamist ja muud,” ütles Kytölä. “Oodatakse ära ka Läti valitsuse seisukoht Baltic Pulpi taotletavate maksusoodustuste kohta.”

Kytölä mõnits, et Metsäliitto uurib tõesti tselluloositehase ehitamise võimalusi ka Leningradi piirkonnas ja Lätina-Ameerikas. “900 miljoni dollari suurune investeering on sedavõrd tõsine asi, et tuleb uurida mitmeid võimalusi,” lisas ta. Leningradi projekti kohta ütles ta, et esialgu on sinna kavas rajada saetööstus, mille järel on võimalik mõelda ka tselluloositootmisele.

Kavandatav tselluloositehas kosutab eksporti

Kundasse rajatav 2,6 miljardit krooni maksev tselluloositehas suudab täisvõimsuse saavutamisel eksportida enam kui miljardi krooni eest toodangut aastas.

Gea Velthut-Sokka
gea.velthut-sokka@aripaev.ee

Eesti ajaloo suurusest teise välisinvesteeringu – haava puitmassi ehk kemomehhaanilise tselluloositehase – tulek Kundasse on praktiliselt kindel, ehitustööd algavad veel aasta esimesel poolel. Suure tootmisettevõtte käivitades saavad lisatulu sajad firmad.

Norra tselluloositehase Larvik Celli tütarfirma Estonian Cell loodab kevadel Kundas kopa

Peeter Lodi, Estonian Celli juht

maasse lüüa, et kahe aasta pärast alustada haavapuitmassi tootmist. Tehase aastatoodanguks on firma EBRD-le kirjutatud projektis lubanud 180 000 tonni lehtpuutselluloosi aastas, tonni hind maailmaturul on 387 eurot ehk 6037 krooni. Tehase aastakäive ületab seega miljard krooni. Kogu toodang plaanitakse eksportida.

Koguinvesteering tehasesse on 165 miljonit eurot ehk 2,6 miljardit krooni. Praegu oodatakse veel Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga (EBRD) jah-sõna 19 miljoni euro (ligi 300 mln krooni) suuruse toe saamiseks. EBRD Eesti esinduse juhi Urmas Paaveli sõnul on investeering kaalumisel nii laenu kui investeeringuna. “Otsus tuleb veebruaris, kui koguneb direktorite nõukogu, praegu töötame sellega,” ütles Paavel.

Miljardi krooniga rahastab Estonian Cell tehase rajamist Saksa HypoVereinsbanki juhitud sündikaadilt saadud laenuga.

Tselluloositehas on suur elektrienergia tarbija, läbirääkimised Eesti Energialt aastas 180 GWh energia ostmiseks käivad.

“See oleks meie suurest teine klient,” ütles Eesti Energia juhatuse esimees Gunnar Okk. Suurim elektritarbija on praegu Nitrofert, kes kulutab 250 GWh aastas. “Muidugi on ka võimalus, et tehas hakkab energiat ostma hoopis Venemaalt või Igalinalt Leedus, kui me kokkuleppele ei jõua,” lisas Okk.

Eesti Energia juhatuse liikme Marko Alliksoni hinnangul kulub tehasele elektrienergiale laias laastus umbes 100 miljonit krooni aastas.

Ligi poole tootmiseks vajaminevast toorainest plaanib ettevõtte osta Eestist, Riigimetsa Majandamise Keskusega (RMK) sõlmiti juba 2001. aastal leping, mille järgi kohustub RMK tehasele müüma 140 000 tihumeetri haavapuitu aastas alates tehase tööle hakkamise hetkest. Seega hakkab kogu haavapuit, mida RMK seni ekspordiks ja ahjukütteks müüs, minema tehasele.

“Praeguse seisuga küsiksim 180 krooni tihumeetrit,” nentis RMK metsamajandamise osakonna turundusjuht Ulvar Kraubi. RMK-le on see kasulik leping, madala kvaliteediga haab läheb praegu müüki 40 krooni odavamalt. Lisaks on lepingusse sisse kirjutatud tooraine iga-aastane hinnatõus. Kraubi sõnul annab ühe suure tarbija lisandumine ka erasektorile võimaluse seni väärtusetuks peetud haaba kasumlikult müüa.

Uuest naabrast saab otseselt kasu Kunda Nordic Tsemendile kuuluv Kunda sadam, kustkaudu hakkab tehas tõenäoliselt oma toodangut eksportima.

“Loodame, et saame uue suure kliendi,” ütles Kunda Nordic Tsemendi juhatuse esimees Jan Owren. Praegu on sadamas neli kaikohta, sellest peaks piisama ka tehase teenindamiseks. Küll aga plaanib sadam just haavapuitmassitehase toodangu hoidmiseks ehitada uued viihallid. Uus klient lisaks sadama käibele hinnanguliselt 10 protsenti.

Kunda linnapea Allar Aroni sõnul loodab ta seoses tehasega kokku ligi 400 uue töökoha tekkimist, peamiselt transpordisektori ning puidu varumiseks seoses. “Sadam laieneb, kohalike firmade käive suureneb, koha-

lik kinnisvaraturg elavneb,” loetles Aron.

Endine majandusminister, professor Jaak Leimann hindas norrakate investeeringut oluliseks. “Miljardine eksport. See on ju lihtsalt suurepärane,” kommenteeris ta. Leimann leidis, et väga oluline osa on uuel tehasel ka regionaalses arengus.

“Oodata on suuri muudatusi logistika seisukohast, lisaks annab uus tehas tööd paljudele sidusrühmadele,” ütles ta. “Selles regioonis on igatahes oodata märgatavaid muutusi, mõjud ulatuvad ka Ida-Virumaale.”

Eesti Välisinvesteeringute

Agentuuri juht Andrus Viir on veelgi optimistlikum. “See on suur investeering. Aga mis on väga oluline – täiesti uue tootmise juurutamine Eestis! Kindlasti mõjub investeering hästi maksebilansile, kogu toodang läheb ju ekspordiks.” Viiru sõnul saab võttesõnaks ressursi kindlustamine. Esialgu sellega probleemi ei ole – metsa umbrohuna tuntud haaba pole seni Eestis tööstuslikult kasutatud.

2002. aasta oktoobris sai Estonian Cell Kunda linnavalitsuselt tehase ehitusloa 80hektarilisele krundile. 2003 jaanuaris andis Lääne-Viru keskkonnate-

toimetaja Kadi Heinsalu, tel 667 0106, e-post kadi.heinsalu@aripaev.ee

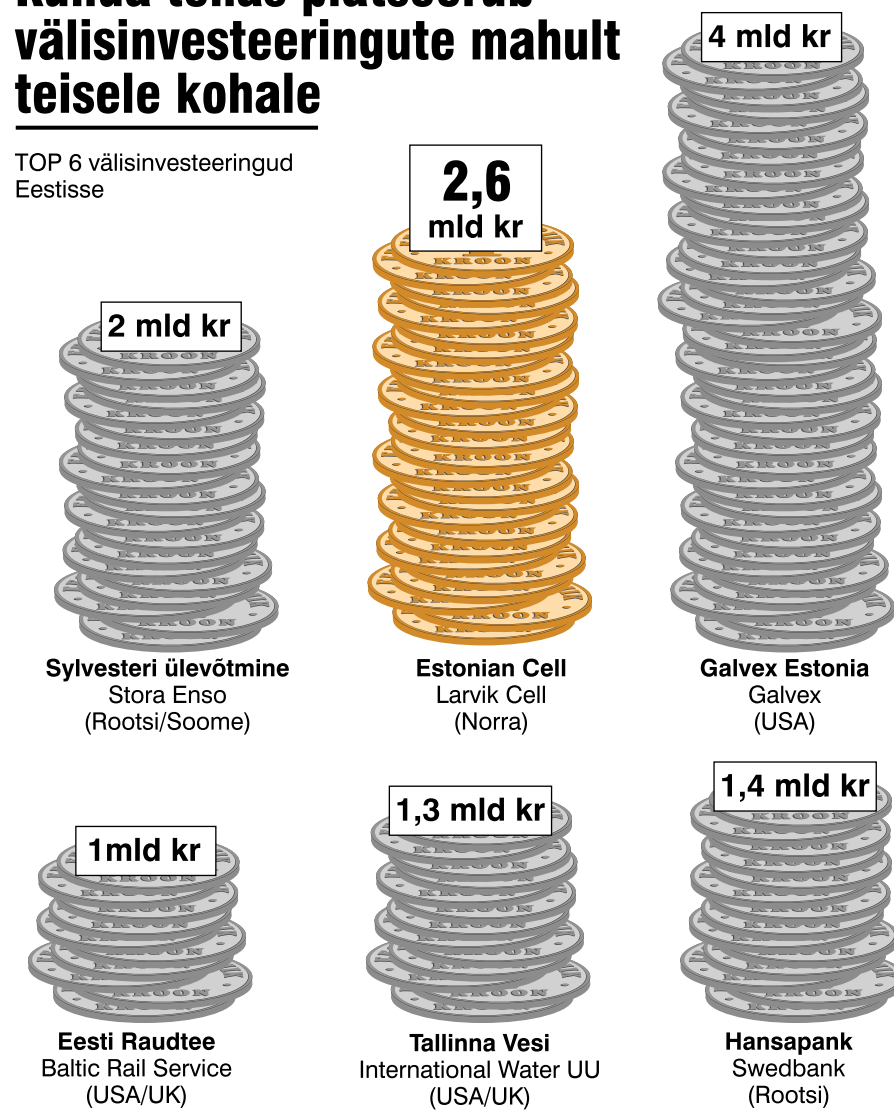
Tööstuslinnana tuntud Kunda võib saada veel ühe tehase.

Foto: Sven Arbet

Kunda tehas platseerub välisinvesteeringute mahult teisele kohale

TOP 6 välisinvesteeringud Eestisse

Allikas: Välisinvesteeringute Agentuur

Tselluloosiäri on globaalne

Tõnis Oja
Äripäeva börsitoimetuse juht

Tselluloositurg on globaalne äri, mille peamised raskuskeskmed asuvad suurte metsadega piirkondades Skandinaavias (Soome-Rootsi) ja Põhja-Ameerikas (Kanada). Euroopa tselluloositurust on ligikaudu 50 miljardit krooni.

Paberitööstuses, mis kasutab tselluloositooraineks, on viimasel paaril kolmel aastal valitsenud mõõnaperiood. Paberi üheks suuremaks tarbijaks on trükiajakirjandus, mis tegi maailmamajanduse jahtumise tõttu samuti läbi suure languse.

Viimastel kuudel on aga olukord paberi- ja metsatööstussektoris paranemas. Paberi hinna tõusu oodatakse selle aasta teisel poolel, mistõttu ennustavad analüütikud paberi- ja metsatööstusettevõtetele suuremaid kasumeid ja käibeid ning aktsiahindade tõusu.

Suured paberitööstusettevõtted toodavad tselluloosi nii oma tarbeks kui ka müügiks. Tselluloosi tootmine on väga hajutatud, mis tähendab, et selgeid turuliidreid ei ole. Isegi maailma juhtivate tselluloositootjate turuosa on vaid mõned protsendid globaalsest turust.

▀ paberi- ja metsatööstussektorist loe ka 13. jaanuari Äripäevast lk 17

nistus Estonian Cellile ka keskonna kompleksloa, mille Eestimaa Looduse Fond (ELF) kuu hiljem kohtus vaidlustas. Veebruaris jõuti siiski kohtuvälisele kokkuleppele, Estonian Cell kohustus kontrollima tehasesse saabuvat toorme päritolu ning sertifitseerima kolme aasta jooksul poole oma toodangust.

Estonian Celli juht Peeter Lodi ei soovinud kommentaare anda. Larvik Celli omanik ja juht Roar Paulsrud oli komandeeritud ja samuti ajakirjanikuga vestlemiseks mahti ei leidnud.

Endine Kunda linnavalitsuse ehitusnõunik ja praegune Kunda linnapea Allar Aron eelmise aasta mais näitamas kohta, kuhu on kavas rajada tselluloositehas.

Foto: Väinu Rozental

Kunda tselluloositehase käivitamine suurendab konkurentsi haavapuidu varumise turul ning tõstab eelkõige kvaliteetse haavapaberipuu kokkuostuhinda.

Väinu Rozental

vainu.rozental@aripaev.ee

Täna kasutatakse haavapuitu peamiselt küttepuna, samuti veetakse seda Soome tselluloositootusesse ja vähesel määral töötlevad haaba üksikud väikesed lehtpuule orienteeritud saeveskid.

Eesti Metsatööstuse Liidu tegevdirektori Andres Talijärve sõnul mõjutab kodumaine tselluloositootus metsatööstussektorit positiivselt. "Kui kvaliteetsel haaval on täna teatud turg olemas, siis madal-kvaliteetne haab jäetakse sageli metsa, sest selle ülestöötamine ja väljavedamine ei tasu

ära," rääkis Talijärv. "Samas usun, et tselluloositoorme pärast läheb loomiseks, sest ka üle lahe on analoogseid haaba tarvitavaid tehaseid."

Praegu on suurim haavapuidu ekspordija AS Mets & Puu, mis vahendab kvaliteetset haavapaberipuid Soome paberitehasesse ja veidi viletsama kvaliteediga haaba Soome tselluloositehasesse. Mets & Puu tegevjuhi Kalevi Mikkoneni andmeil ekspordivad nad aastas üle 150 000 tihumeetri haaba, mis moodustab umbes kuuendiku ettevõtte poolt varutatavast paberipuust.

"Haavapaberipuu on meie jaoks väga tähtis ning Kunda tehase käivitamisega saame endale suure konkurendi," ütles Mikkonen. "Kindlasti tõuseb siis haava kokkuostuhind, eriti kvaliteetsema haavapuidu osas."

Mets & Puu ostab praegu Pärnu, Kunda ja Bekkeri sadamas erihaavapaberipuid

280–310 krooni tihumeeter ja haavapaberipuid 180 krooni tihumeeter.

Iisakus asuv perefirma OÜ Tisler on üks vähesed saetööstuseid, mis töötleb haaba. Aastas töötleb väikefirma ligi 3000 tihumeetri lehtpuud, millest 80 protsenti moodustab kvaliteetne haab ja ülejäänud on kask ning lepp. Tisleris saetud lehtpuulaudu kasutavad saunatööstused ja aluste tegijad.

"Kuna asume Kundale lähedal, siis ilmselgelt mõjutab tselluloositehas meid," rääkis Tisleri juhataja asetäitja Marek Tisler. "Kui tehas suudab paremat hinda maksta, viiakse haavapuu sinna ja meiesugused väikesed saeveskid võivad välja surra." Tisler maksab praegu kvaliteetse haavapuu tihumeetri eest keskmiselt 360 krooni.

Kunda tselluloositehas plaanib Eestis kokku osta 350 000 tihumeetri haavapuitu ja maksab 180kroonise hinna korral selle eest kokku 63 miljonit krooni.

▀ vaata ka juhtkirja lk 21

KAUBANDUS ■ ETK juht hindab 6,3protsendise käibe kasvu heaks tulemuseks

ETK jätkab kolme poeketiga

Oma ketikaubandust korrastav Eesti suurim jaekaubanduskontsern ETK piirdub tulevikus kolme toidu- ja esmatarbekaupu müüva ketiga, plaanides suurendada Maksimarketite arvu.

Andres Kärssin

andres.karssin@aripaev.ee

“Jäävad A ja O, Konsum ning Maksimarket,” ütles ETK nõukogu esimees Väino Sassi kontserni alanud aasta suundumusi kirjeldades. Ta lisas, et võib-olla toetatakse ka ehituskaupu müüva E-keeti arendamist, sest ühistud on sellest huvitatud. Põhiosa ETK müügist moodustab siiski toidukaup.

Sassi sõnul jäävad ketiga mitteliituvad ühistu kauplused ühistute enda pidada ning tulevikus on pigem päevakorras selliste poodide lõpetamine. Sassi lausus, et Maksimarketite keti laiendamiskava ta pikalt kommenteerida ei saa, kuid asja mõte on selles, et kui ühistu on kusagil sisse võtnud positsiooni, siis võiks seal kohas avada ka Maksimarketilaadse kaupluse. Ta märkis, et näiteks Valgas ja Rakveres pole hüpermarketit.

Eile otsustas Võru volikogu anda kohalikele ühistule loa ehitada linna Maksimarket.

Selgitades võimaliku koostööd Eesti kapitalil Selveri keti ja Maksimarketiga vahel, ütles Sassi, et konkurentsi tihenedes tuleb teha oma valikud. Ta lisas, et kui varem spekuleeriti, et Selveri arendajad teevad keti müügiks, siis praegune olukord paistab teine olevat. Selveri positsiooni selginedes on koostöö võimalik, märkis Sassi.

Ketiga mitteliituvad ühistu kauplused jäävad ühistute enda pidada.

Väino Sassi, ETK nõukogu esimees

Maksimarketite kett saab ETK kava järgi uusi poode juurde. Pildil Laagri Maksimarket.

Foto: Erik Prozes

ETK teatas nädala algul, et süsteemi jaekaubanduskäive oli mullu üle 4,3 miljardi krooni, mis 6,3 protsenti rohkem kui 2002. aastal. ETK juhtkond ei soovinud keskühistu ja ühistute majandusnäitajaid lähemalt täpsustada ja kontserni tulevikukavasid selgitada enne maikuud, kui on koos käinud ETK peakoosolek. Nõukogu esimehe sõnul jäi tema teada ETK süsteem mullu plussis.

Üldistavat pilti ETK mullusest tegevusest andes lausus Sassi, et paljud kuulud saadi paremini kontrolli alla ning koostöö ühistute vahel parenes. Tema hinnangul on 6,3protsendine kasv hea tulemus, arvestades toidu- ja esmatarbekaupade hindade langust. Lähtudes statistikaameti mullusest kolme esimese kvartali aruandest kasvas 2003. aastal jaekaubandusettevõtete (v.a auto- ja kütusemüüjad) müük kokku hinnanguliselt 9–

10 protsenti, mis on umbes 5 protsenti vähem kui aasta varem.

ETK süsteemis on 25 liikmesühistust, kellele kuulub ligi 500 kauplust üle Eesti. Neist keskühistu otsealluvuses on 4 Tallinnas asuvat Konsumit ning Laagri, Lasnamäe ja Tartu Maksimarket. ETK süsteemi mulluseks käibeks tuleb käibemaksu arvestamata 3,53 miljardit krooni, mis ületab veel 200 miljoni krooniga viimastel aastatel kiirelt kasvanud soomlaste Kesko vastavat näitajat.

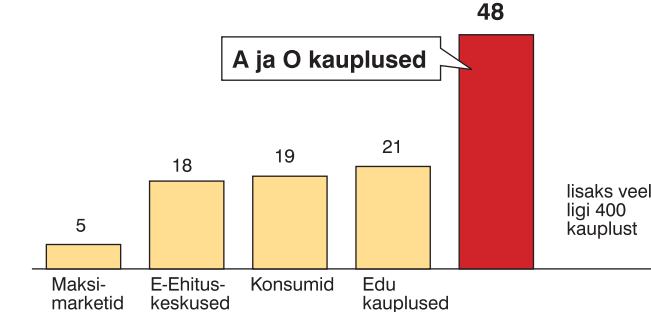
Konkurendi hinnangul pole Eestis hüpermarketite turul suurt ruumi

■ Kesko kontserni kuuluva Citymarketi keti juht Riho Maureri hinnangul on 3000–4000ruutmeetriste Maksimarketid pigem supermarketite kui laia sortimendiga hüpermarketite moodi.

Kommenteerides ETK plaani pikendada hüpermarketite

Kõige rohkem on ETK-l ketikauplusi A ja O

ETK kaubanduskettide arv

Allikas: ETK, Äripäev

ti, ütles Maurer, et vaadates Lääne-Euroopa vastavaid andmeid oleks Eestis selleks ruumi küll. Samas lähtudes siinsest elatustasemest on turg selleks täis.

Tulenevalt praeguste väljaspool Tallinna asuvate Maksimarketite suurusest võiks

ETK Maureri hinnangul 3000–4000ruutmeetriste kauplusi juurde teha, kuid säärasest poest ei piisa kõikide vajaduste lahendamiseks. “Tegu oleks supermarketiga, suure Konsumiga. Hüpermarketi suurus algab 6000 ruutmeetrist,” lisas ta. AP

Venemaa uus sõidukikindlustuse nõue tekitab piiridel segadust

Venemaa uus sõidukikindlustussüsteem tekitab aasta algusest piiripunktides segadust.

Sõidukite juhid tunglesid aasta alguses tolliterminalide sissesõiduteede juures, sest neid ei lastud Venemaale kohustusliku liikluskindlustuse poliisita.

Segaduse tõttu kannatasid nii Venemaa kodanikud kui ka näiteks riiki kaupa vedavad välismaa autojuhid, sest Venemaa

ei tunnista enam välismaiseid kindlustuspoliise.

Ajakirja Transportweekly andmetel, mida vahendab rahvusvaheliste autovedajate infovärv, pakuti Venemaale sõitjatele oma auto kindlustamist sealsamas tollis. Seda aga hinnaga, mis oli keskmisest neli korda kõrgem.

“Uus kord piiril oli üllatus ka meile,” kommenteeris Soome konsul Peterburis Vesa Häkkinen. “Meile ei teatanud keegi ette, millal hakatakse nõudma

kindlustusi ja sellest tekkis piiril suur probleem.”

Konsuli sõnul pole soomlastel võimalik hankida Venemaa kindlustust Soomest ja teiste kindlustustega üle piiri ei lasta. Soome kodanikud peavad kindlustused ostma otse tollist, aga seal on hinnad väga kõrged. Meie oleme selle vastu, väitis konsul. Ent kui Venemaa ametivõimud nõuavad nende reeglite täitmist, siis mis me saame teha, nentis ta.

Meie tegutseme Venemaa

tollikomitee määruse nr 690 järgi (24.06.2003), mille on allkirjastanud Mihhail Vanin, selgitas Viiburi tolliülema asetäitja Oleg Žilinskas.

Määruse järgi tuleb tolliametnikel kliendile “soovitada vormistada” Venemaa kindlustus. Korraldust hoida piiril kindlustust, määruses pole. Kuid Vanini määrust tõlgendatakse just nii.

Määruses on kirjas, et kindlustustingimuste täitmist kont-

rollib toll, teatas Vene tollikomitee pressitalituse juhataja Irina Skibinskaja. See tähendab, et toll peab kontrollima, et kindlustamata transport ei saaks Vene territooriumile.

“See on omavoli! Vägisi Venemaa piiril Vene kodanikele välja anda kindlustuspoliise on seadusevastane,” teatas kindlustusfirma Reso-Garantia peadirektori asetäitja Igor Derjagin. Tema sõnul on hõõrumine tollikomiteega sel teemal kestnud juba 2 nädalat. AP Online

Äripäev
online

Domina Tallinna hotellid said 15,6 mln tegevuskasumit

Domina Tallinna hotellide Ilmarine ja City eelmise majandusaasta tegevuskasum oli kokku 15,6 ja käive 33,8 miljonit krooni, teatas ettevõtte.

Tallinna vanalinnas asuva Domina City hotelli 2002. aasta detsembris alanud ja eelmise aasta novembris lõppenud majandusaasta tegevuskasum oli 11,9 ja käive 20,1 miljonit krooni.

Domina hotell Ilmarine sai 2003. aasta novembris lõppenud majandusaastal 13,7 miljoni krooni suuruse käibe juures 3,7 miljonit krooni tegevuskasumit.

Töötukassa maksis pankrotihüvitisteks 23 miljonit

Eesti Töötukassa maksis eelmisel aastal tööandja maksejõuetuse hüvitist 2058 inimesele kogusummas 23 miljonit krooni, millele lisandus sotsiaalmaks.

Töötukassa sai mullu pankrotihaldurilt 190 maksejõuetuse hüvitise taotlust, neist positiivne otsus tehti 182 kohta. Keskmine maksejõuetuse hüvitis inimese kohta oli mullu 11 136 krooni.

Kogusummal oli suurim Concordia Rahvusvahelise Ülikooli Varahalduse OÜ taotlus – 999 718 krooni. Suurim hüvitis inimeste arvu poolest läks Asi Vipa 83 töötajale.

Tallinnas laieneb tasuta parkimine

Tallinna linnavalitsus tahab kesklinnas laiendada tasuta parkimise ala, tehes samas ettepaneku müüa tallinlastele odavamaid parkimiskuukaarte.

Linnavalitsus saatis linnavolikogule kinnitamiseks määruse eelnõu, mille kohaselt muudetakse tasuta parkimisala piire, tasuta parkimise aegu ning maksumäärasid, teatas Raepress.

Kohalike elanike maksumatuse säilitamiseks teeb linnavalitsus ettepaneku müüa Tallinna elanikele, kelle nimi on kantud sõiduki registreerimistunnistusele, üks parkimise kuukaart 25%lise maksusoodustusega.

Pärnusse rajatakse kutsehariduskeskus

Pärnu linnavalitsus saatis volikogule Pärnu Niidupargi Gümnaasiumi tegevuse lõpetamise eelnõu, hoonete baasil rajatakse Pärnu Kutsehariduskeskus.

Haridus- ja teadusministeerium on teinud valitsusele ettepaneku rahastada Pärnumaa Kutsehariduskeskust 55,5 mln krooniga, raha keskuse rajamiseks tuleb Euroopa Liidu tõukefondidelt.

toimetaja Kadi Heinsalu, tel 667 0106, e-post kadi.heinsalu@aripaev.ee

MAKSUD ■ Kahtlustatakse käibemaksupettust

E-Autoline'i müügiplatsil Tallinnas said autoostjad eile valida sajakonna auto vahel.

Foto: Erik Prozes

E-Autoline uurimise all

Maksuamet on võtnud käibemaksupettuses uurimise alla varem Eesti ühe suurima kasutatud autode müüja olnud E-Autoline'i tegevuse.

Villy Paimets

villy.paimets@aripaev.ee

E-Autoline'ist auto soetanud Äripäeva ajakirjanik kutsuti aasta alguses maksupettuste uurimise keskusesse (MUK) auto ostmise asjaolude kohta selgitust andma. Autoost toimus aastal 2000.

MUK E-Autoline'i uurimise kohta selgitavat infot anda ei soovinud. "Menetluses on kriminaalasi, mis puudutab kasutatud sõidukite müügil toime pandud käibemaksupettusi," teatas MUKi direktor Enriko Aav vastuseks Äripäeva järelepärimisele.

E-Autoline'i juhid ja osanikud olid Krediidinfo järgi Reimo Lilienthal ja Peeter Toomsoo. 2002. aasta septembris aga müüdi ettevõtte edasi Viktori Kangurile. "Ei näinud perspektiivi," põhjendas Lilienthal.

Ost Autoline'ist viis ülekuulamisele

Merike Lees

merike.lees@aripaev.ee

Algas see kõik suure ehmatusena pärast pikki pühi talvepuhkusest naastes, kui leidsin oma postkastist ümbriku, milles oli rebitud servaga paberitükk, kirjaga "Kutse", mis kohustas mind maksupettuste uurimise keskusesse (MUK) ilmuma.

Põhjusest mitte sõnagi, see-eest aga ähvardus, et kui ise ei

Võimalikke petuskeeme autokaubanduses

■ Käibemaks jäetakse tasumata liisingu jääkväärtuse ja auto turuhinna vahelt. Liisinglepingu lõppemisel peab auto väljaostmiseks vaatama Konjunktuuriinstituudi arvatavat auto turuhinda ning käibemaksu maksuma sellelt (tavaliselt jääkväärtusest oluliselt suuremalt) summalt. Sellest mööda pääsemiseks on võimalik võtta mõnelt ametlikult automüüjalt dokument, et auto tegelik turuväärtus ei ületa nimetatud jääkväärtust.

■ Kuna eraisikult ostetud autolt ei saa juriidiline isik käibemaksu tagasi, vormistatakse auto vahepeal mõne firma nimele

■ Kuna kasutatud autode müügiplatsidel liigub väga palju sularaha, on võimalik auto müügihinda tegelikult väiksemana näidates saadud vaheraha kasutada mustade palkade maksmiseks või muuks otstarbeks, ka käive on sellisel juhul oluliselt väiksem.

Seda, kas firma edasi tegutseb, ei osanud ta öelda. Lilienthal ja Toomsoo tegutsevad omanikena edasi kasutatud autode müügifirmas Autolink OÜ, kuhu osanikeks nad said 2002. aasta augustis. Firma müüb autosid kaubamärgi E-Autoline alt. Krediidinfo andmetel on Autolink OÜ-l selle aasta alguse seisuga 110 000 kroonine maksuvõlg.

Maksuameti huviga E-Autoline tegevuse kohta polnud Lilienthal enda sõnul kursis. "See on uus info," ütles ta, lisades, et maksuameti huviorbi-

dis oleva käibemaksu osas tegi firma aruandeid korrektselt.

2001. aastal oli E-Autoline'i käive 75,2 mln ja kasum 1,8 mln krooni.

Kuigi maksuameti vastusest Äripäevale võib välja lugeda, nagu uuritaks mitmeid automüüjaid, ei õnnestunud Äripäeval välja selgitada teisi huvi alla sattunud ettevõtteid.

Maksuameti huvi nende vastu eitas ka mõnda aega E-Autoline'iga samal platsil (Tallinnas autoregistrikeskuse ees) tegutsenud Eesti suurim kasutatud autode müüja BRC.

tule, tuuakse vägisi. Järgmisel päeval kohale minnes hoiatati mind kõigepealt nii ütluste andmise kui ka mitteandmise eest.

Pärast põhjalike ankeedivastuste andmist selgus, et MUKile pakub huvi 2000. aastal E-Autoline'ist soetatud auto müüja isik ja dokumentide vormistamine ehk kas dokumentid vormistati ARKis või kohapeal müügiiputkas, ning ka auto eelmine omanik.

Kuna tegu oli pea nelja aasta taguse sündmusega, ei õnnestunud mul ka parima tahtmise juures meenutada, milline see mees välja nägi ja kuidas asjaajamine täpselt käis. Kuna auto osteti Hansa Liisingu vahendusel, siis ma ei muretsenud eriti müüja usaldusväärsuse pärast, sest eeldasin, et ta on tausta uurinud. Inspektor ei reetnud omalt poolt niimesid, kes talle huvi pakkusid.

Ambiente

Internationale Frankfurter Messe. Traditionally New.

World of Table, Kitchen & Houseware. World of Gifts Unlimited. World of Interiors.

Tellige sihikindlalt! Maaailma juhtmessil Ambiente esitleb ligi 5 000 rahvusvahelist eksponenti kolmel allmessil uudistooteid ja trende Teie hüvanguks! Laiahaardeline World of Table, Kitchen & Houseware, mänguline World of Gifts Unlimited ning ekslusiivne World of Interiors pakuvad Teie edukaks kaubavalikuks täiuslikku ülevaadet tarbekaupade maailmast! Täpsem info: Messe Frankfurt'i esindus, tel. 370 5213 5534, fax. 370 5213 3700, info@lithuania.messefrankfurt.com, www.ambiente.messefrankfurt.com

Frankfurt am Main
20.–24.2.2004

Äripäeva maksukoolitus

Sari "Lemmiklektorite loengud" Eesti linnades
Lektor BDO Eesti AS juhtiv maksukonsultant

Kalle Kägi

Maksuseadused 2004

Jaanuar	Veebruar	Märts
21.01 Rakvere	11.02 Võru	04.03 Paide
23.01 Pärnu	18.02 Jõhvi	11.03 Põlva
27.01 Viljandi	26.02 Haapsalu	18.03 Kuressaare
		31.03 Valga

Käsitletavad teemad:

- Muudatused käibemaksuarvestuses – kõik oluline, mida on vaja teada 1. maiks
- Käibemaksuarvestuse põhimõtted ja uus aruandlus Eestis Euroopa Liidu liikmena
- Ühendusesisene kauba käive
- Muudatuste mõju Eestis toimuvale käibe
- Probleemid käibemaksuseaduse rakendamisel
- Muudatused ja probleemid tulumaksuseaduses
- Muudatused ja probleemid sotsiaalmaksuseaduses
- Muudatused maksukorralduse seaduses

NB! Koolituse hind 2500 krooni (km-ga 2950).
Registreerimine ja info telefonil 667 0233 (Merle Kumari), faks 667 0165

www.aripaev.ee/seminar/

Toetab: Hansaraama
Sinu majandustarkvara

KONFLIKT ■ Kaotus Euroopa Kohtus õonestaks veelgi Komisjoni autoriteeti

ELis teravneb võimuvõitlus

Euroopa ühisraha aluseks oleva stabiilsuspakti rikkumisel on olnud vähe majanduslikku mõju, kuid Komisjoni otsusel rahandusministrid kohtusse kaevata on tõsised poliitilised tagajärjed.

Sirje Rank

sirje.rank@aripaev.ee

“Prodi on Komisjoni pea kule pannud,” kirjutas eile Financial Times. “Euroopat laastab hullu poliitika tõbi,” kirjutas Svenska Dagbladet. “Euroopal seisavad ees seismilised eelarvelahingud,” kirjutas Guardian. “Juriidiline draama võimu üle Euroopa Liidus,” kirjutas Politiken.

Läbiva joonena kõlab hoiatus, et Euroopa jaoks otsustaval aastal, kui on vaja lõpule viia detsembris ummikusse jooksnud kõnelused ELi põhi-seadusliku leppe üle, algavad kõnelused 2007.–2013. a eelarve üle ning liidu struktuurid on pinges 10 uue liikmesriigi vastuvõtmisest, lisab sel nädalal lahvatunud kriis veelgi pakku verd.

“ELi ees seisvate ülesannete valguses oleks kasulikum otsida koostööd, mitte konfrontatsiooni,” ütles Saksamaa rahandusminister Hans Eichel.

Uue vastasseisu eest hoiatasid Euroopa Keskpank, Euroopa ametiühingute keskorganisatsioon ETUC, Europarlamendi esimees ja mitmed nõunikud.

A

Hoiatustest hoolimata otsustas Euroopa Komisjon teisipäeval kaevata Euroopa Kohtusse eurosooni rahandusministrid, kes jätsid mullu novembris mitu aastat eelarvedistsipliini rikkunud Saksamaa ja Prantsusmaa karistamata. Ministrid käitusid risti vastupidi Komisjoni soovitudele ning stabiilsuspakti reeglitele, mille järgi rikkujaid karistatakse trahviga.

Nüüd peab kohus otsustama, kas ministritel oli õigus ELis kokku lepitud protseduuri omavoliliselt muuta. Sisuliselt on kaalul küsimus, kas Euroopa Liidus kehtivad seadused või määrab suurriikide suva.

Komisjoni 20 volinikust olid rahandusministrite kohtusse kaebamise vastu Prantsusmaa, Saksamaa ja Suurbritannia volinikud. Eile kinnitas Komisjoni esimees Romano Prodi uuesti, et otsus sündis raskelt. “Kuid me olime sunnitud seda tegema sel lihtsal põhjusel, et seadusi ja reegleid tuleb täita,” ütles Prodi Bloombergi vahendusel.

Enamik volinikke toetas Prodi seisukohta. “Kui me ei oleks kohtusse läinud, oleks EL satunud ettenägematusse seadus-

Euroopa Komisjoni esimees Romano Prodi püüab rahandusministrite kohtusse kaebamisega saavutada, et liidus kehtiks seadused, aga mitte suurriikide suva. Foto: All Over Press

teta olukorda. Sellest oleks saanud orgia, kus suured riigid otsustavad väiksematega arvestamata,” ütles Taani eurovolinik Poul Nielsen ajalehele Politiken.

Seda aspekti rõhutas ka Komisjoni rahandusvolinik Pedro Solbes, kelle sõnul on Komisjoni kohus vältida presedenti, mis seadustaks reeglite rikkumise teisteski valdkondades, eriti kui mais on liitumas 10 uut riiki.

Euroopa Komisjon lubas tuleval kuul esitada ettepanekud

stabiilsuspakti reformimiseks, mis muudaksid selle paindlikumaks ning enam majandusliku reaalsusega arvestavaks. Kohtuasi võib aga dialoogi raskeks teha.

Komisjon taotleb kohtuasja menetlemist kiirkorras, mis võiks lahenduse anda kuue kuu jooksul. Kui Komisjon saab õiguse, on see oluline võit Euroopa Liidu ühiste mängureeglite kaitseks, kuid tähendab süvenevat vastasseisu Euroopa suurimate riikide Prantsusmaa ja Saksamaaga. Kaotus õnes-

taks aga Komisjoni niigi kõikuvat autoriteeti.

Euro kursi ei ole stabiilsuspakti rikkumine mõjutanud. “Euro tugevnemine johtub pigem USA probleemidest,” ütles majandusprofessor Claus Vastrup Politikenile, “maksebilansi ülejääk on vaid 0,5% SKTst, mis ei õigusta sellist tõusu.” Mõju on olnud nii palju, et Euroopa Keskpank on olnud vähem valmis intresse alandama. Samuti arvas Vastrup, et praegu toimuv võib edasi lükata aega, mil uued riigid euroga ühinevad.

Maksuamet tühistas mullu kolmandiku juurdemääratud maksudest

Möödunud aastal määras maksuamet kontrollitöö tulemusel 521,6 mln krooni makse, millest tühistas rohkem kui ühe kolmandiku.

Tühistatud juurdemääratud maksusumma ulatus 186,8 mln kroonini.

Juurdemääratud maksudest laekus 254 mln krooni. Laeku-

nud summat vähendas maksuamet ligi 60 mln krooni võrra, mis tegi laekumise lõpptulemiks 194 mln krooni.

Enim vähendas määratud makse Tallinna juriidiliste isikute maksuamet, 107,3 mln krooni võrra. See viis algselt 278,6 mln kroonise juurdemääratud maksusumma tulemi-

171,2 mln kroonini. Rahast laekus vaid 94,3 mln krooni.

Juurdemääratud maksude tulem oli aga möödunud aasta lõikes 2,7 mln krooniga negatiivne Lääne maksuametil ja 0,7 mln krooni ulatuses negatiivne Rapla maksuametil.

Elmise aasta viimases kvartalis langes maksuametis alus-

tatud revisjonide ja üksikjuhtumite kontrollide arv võrreldes aasta varasema ajaga 121 kontrolli võrra. Kui III kvartalis alustas maksuamet 375 kontrolli, siis IV kvartalis vaid 254.

Samal ajal lõpetas maksuamet IV kvartalis 578 kontrolli, mis on 150 kontrolli rohkem, kui lõpetas kvartal varem.

Oktoobris põhjendas maksuamet lõpetatud kontrollide arvu hüppelist kasvu muutunud metoodikaga kontrollide kajastamisel.

Selle aasta I ja II kvartalis oli alustatud kontrollide arv vastavalt 599 ja 470 ning lõpetatud kontrollide arv 521 ja 492.

Anne Oja

Äripäev

online

Boeing on kaotamas lahingut Britannia pärast

Suurbritannia õhujõud (Royal Air Force) kavatsesid sõlmida 18,8 mld euro suuruse lepingu Rolls-Royce'i, Cobhami ja Thalesi moodustatud konsortsiumiga.

Jutt on tankerlennukite ostmisest Briti õhujõudude poolt. Eksperdid viitavad tehingu selgele poliitilisele ala-

toonile. Möödunud aastal eelistasid USA õhujõud Boeingut Euroopa konkurentidele, kuigi paljude ekspertide arvates tegi Airbus parema pakkumise. Hiljem puhkes Pentagonis skandaal, millesse olid segatud kõrged kaitseministeeriumi ja Boeingu juhtkonna esindajad, kirjutas Gazeta.ru.

Ford kolmekordistas müüki Venemaal

Ford Motor Company müüs mullu Venemaal läbi ametlike edasimüüjate keti 20 712 autot, mis on võrreldes 2002. aasta 6669 masinaga kolm korda enam.

Müügiliidriks oli eelmisel aastal Ford Focus – seda marki sõiduautosid osteti 15 876. Nagu teatati Interfaxile Fordi Moskva esindusest, toodeti kõik need autod Venemaal. Vsevolozskis (Leningradi oblast) asuv Fordi autotehas avati ametlikult 2002. aasta juulis.

Mobiilhelinate müük kasvas mullu 40%

Meloodiate müük mobiiltelefonidele kasvas terves maailmas möödunud aastal 40% 3,5 mld dollarini, teatas The Arc Groupi uurimus.

See on umbes 10% plaaditööstuse turust, mida hinnatakse 32,2 mld dollarile.

Kasum meloodiate müügist jagatakse plaadikompaniide ja nendega seotud esitajate ning muusikute ja mobiilsideoperaatorite vahel. The Arc Groupi andmetel on ühe helina hind keskmiselt 60 senti (7,5 kr), kuid see kõigub eri maades tugevalt.

EDUKA JUHTIMISE TUUSIK

Kas olete juhtides aeg ajalt seisnud silmitsi küsimustega:

- Kuidas olla tõhus juht?
- Kuidas meeskonda juhtida?
- Kuidas muudatusi läbi viia?
- Kuidas stressist kasu lõigata?
- Kui palju minu arengust sõltub minu firma edu?

Kui jah, siis antud Eduka Juhtimise Tuusik on mõeldud Teile.

Eduka Juhtimise Tuusiku hind 6300 krooni*

20. jaanuarini.

Teie võit seminaride hinnas ca 45%!

Seminari üksikhind 3700 krooni*

*hinnale lisandub käibemaks

Registreerimine ja info telefonil 667 0233

Vaata <http://www.aripaev.ee/seminar/>

Eduka Juhtimise Tuusik koosneb 3 juhtimisseminarist:

27. jaanuar “Kuidas muudatusi läbi viia”
11. veebruar “Eduka meeskonna juhtimise võtted”
26. veebruar “Kuidas stressi juhtida”

Kõigi Eduka Juhtimise Tuusiku registreerimise vahel loosime välja Puhkusepaketi kahele

Laulasmaa SPA & Konverentsihotellis

LAULASMAA

Spa and conference hotel

Radisson SSS
HOTELS & RESORTS

Äripäev

Seminaridel esinevad:

ETV programmidirektor Ainar Ruusaar, Koolitusfirma Meta Profit juhataja ja konsultant Alexander Kotchubei, arhitekt Eero Jürgenson, Linnateatri peanäitejuht Elmo Nüganen, Eesti Teaduste Akadeemia president Jüri Engelbrecht, Microlink Eesti müügi- ja arendusjuht Karel Kannel, OÜ Self II arendusjuht Karin Hango, ASI Infotark direktori kt Kristine Ross, Sotsiaalministeeriumi kantsler Maarja Mändmaa, heategevustöötaja Malle Eenmaa, TTÜ professor Mare Teichman, SA Tallinna Lastehaigla juhatuse esimees Merike Martinson, SL Õhtulehe peadirektor Priit Leito, Äripäeva reporter Sirje Niitra, Eesti Ehitus ASI personalijuht Taimi Elenurm, OÜ Händikäpp Imidp direktor Tanel Joost, Traditsioonilise Hiina Meditsiini magister Toomas Tiik, OÜ Self II juhataja Vahur Murutar, SL Õhtulehe peatoimetaja Väino Koorberg, Mainori president ja ettevõtja Ülo Pärnits

TÄNAME KÕIKI LAHKEID TOETAJAJD!

Täname Teid toetuse, meile pühendatud aja ja tähelepanu eest 2003 aastal, ning soovime, et 2004 aasta oleks veelgi parem, õnnelikum ja edukam ning et Eestimaa peredesse sünniks veelgi rohkem lapsi!

Tänu teie kõigi otsesele ja kaudsele abile osteti Pelgulinna Sünnitusmajale 2003. aastal:

- laparoskoopia aparatuur
- kolm raseda doplerit lootetoonide kuulamiseks
- kolm monitori, millega saab jälgida vastsündinu kõiki elutähtsaid näitajaid
- vastsündinu elustamislaud
- tehti sünnitus- ja beebikooli film

Teie Pelgulinna Sünnitusmaja

TOETAJAD:

Andres Haamer
Aivo Palm
Märten Vaikmaa
Indrek Neivelt

Hollandi Kesk- ja
Ida-Euroopa Fondide
Ühendus
Statoil
Alexela
Stockmann
Kaubamaja
Citymarket
Selver
Prisma
Rimi
Maksimarket
Konsum
Tele2
Elion
Radiolinja
TV3
ETV
Kanal2
Muz-TV
Ergo Kindlustus
IF Eesti Kindlustus
Overall KTK
Hollandi Kuninglik
Suursaatkond

Ober-Haus (Jõuluturg)
Jazzkaar
Olympic Casino Group
ESS Grupp
Dharma
Freyja Film
Mayeri Industries
Libero
Biotehnik
Oriola
In Nomine
MM Agentuur
Falck
Koopia Kolm
Hord
Megameedia
Viimse Aja Pühade
Jeesuse Kristuse Kirik
Kolm Karu Beebimaailm
BabyPlus
Süsteem/Lindlain
Document TN
Future Media
ASSABalt
Kaardimaja
Talter

Flora Vara
Audiitor.ee
Rapla Tüdrukute Stuudio
Äripäev
Postimees
Maaleht
SL Õhtuleht
Soov
Harjumaa
Delovõje Vedomosti
Molodesh Estonii
Privat Info
Pealinn
Pere ja Kodu
Delfi.ee
Infopluss.ee
Everyday.ee
Site.ee
Yyr.ee
Ingrid Rüütel
Jüri Tallinn
Paul Obershneider
Anne Erm
Urmas Sõorumaa
Liis Klaar
Lilli Sukles
Sirje Endre

Malle Eenmaa
Annely Adermann
Mari Torga
Mati Lilliallik
Aleksander Tammert Sen.
Aleksander Tammert Jun.
Andrus Värnik
Monika Salu
Indrek Pertelson
Küllli Kiika perega
Reet Linna
Karl Madis
Kadi Pajupuu
Villem Tarvas
Jevgeni Supin
Katrinn Putting
Lydia Rahula
Tomi Rahula
Katrinn Karisma
Diana Klas
Elina Reinold
Anne Reemann
Piret Kalda
Janne Sevtshenko
Haide Männamäe
Toomas Tross
Rain Simmul

Leelo Tungal
Tarvo Krall
Märt Visnapuu
Jaanus Rohumaa
Rauno Pehka
Epp Piir
Merit Kopli
Regina Lilleorg
Tauno Loodus
Ivo Bachmann
Jelena Tishakova
Tarmo Leinatamm
Moonika Kiop
Siri Kalviste
Pilvi Einasto
Taavet Hinrikus
Sirje Saarna
Margus Levo
Tarmo Vaino
Karin Kattai
Tiina Kuusmann
Mart Kuusk
Ivi Eenmaa
Heli Rannu
Priit Soom
Dr. Evo ja Mairi Kaha
Dr. Esko

TÄNAME KA KÕIKI, KES TE OLETE HELISTANUD JA/VÕI SMS SAATNUD!

Üheskoos saame nii mõndagi veelgi paremaks muuta!

AITA ALUSTADA ELU!

**Sihtasutus Pelgulinna Sünnitusmaja Toetusfondi
a/a on Hansapangas 22 101 476 0940.**

tehnoloogia

side • kontoritehnika • arvutid • internet

toimetaja Kaido Einama tel 667 0184, e-post kaido.einama@aripaev.ee

Online uudised
päevapiletiga

15.

www.aripaev.ee

NÕUANNE ■ Kuidas saada digifoto arvutis paremaks

5 lihtsat sammu hea digipildini

Isegi siis, kui digi-ülesvõte tundub esmapilgul olevat pea täiuslikult õnnestunud, saab seda pilditöötlustarkvara abil veelgi paremaks muuta.

Heiko Kruusi

Morgan Foto

Pilte tehakse ikka selleks, et neid teistelegi näidata. Ka nüüd, kui digitehnika võimaldab lihtsamalt kui varasematel aegadel erilise vaevata pilte e- kirjaga sõpradele saata või interneti vaatamiseks riputada. Enne, kui oma ülesvõtteid avalikustada, on kasulik need arvutis n-õ üle käia.

Seda saab teha viie lihtsa nõksuga. Näites on kasutatud laialtlevinud pilditöötlustarkvara Adobe Photoshop LE, ent sarnaselt käib see ka paljudes teistes fototöötlusprogrammides.

Selleks, et digipilti arvutis paremaks teha, pole vaja suuri oskusi. Tarvis on arvutit, mille monitor näitaks värve enam-vähem loomulikult ning pilditöötlustarkvara olemasolu.

Esialgne pilt – sisaldab vigu, mida arvutis saab edukalt kõrvaldada.

Foto: Heiko Kruusi

Monitori tuleb pilditöötlusteks kalibreerida

Sageli juhtub, et saates pildi laborisse väljatrükkiks või vaadates teda mõnes teises arvutis, pole tulemus sama kui teie ar-

vuti ekraanil. See tuleb sellest, et teie monitor ei näidanud pilti õiges heleduses ega tonaalsuses. Üks võimalus värvide pai-

kasaamiseks on Photoshopiga kaasasolev tarkvara Adobe Gamma. Käivitage see ja järgige ekraanile ilmutavaid juhiseid.

Kadreeerimine (*crop*)

Alati ei ole õnnestunud pildistamisel foto kompositsiooni hästi paika saada ja pildile on jäänud üht-teist üleliigset. Seega on kõigepealt kasulik ligilähedaselt paika panna foto lõplik kaader. See säästab üleliigse pildiosa korrastamisest. Võtke tööriistakastist (kui seda pole mujale tõstetud, asub see tavaliselt ekraani vasakus servas) kadreeerimise tööriist (*crop tool*) ja valige sellega ala, mida soovite pildile jätta. Võttes hiirega kinni tekkinud nelinurga nurkades olevatest kastikestest, saate kaadri täpselt paika sättida. Kui tundub et kaader on selline nagu tarvis, vajutage *Enter* või tehke valitud pildialas hiirega topeltklõps.

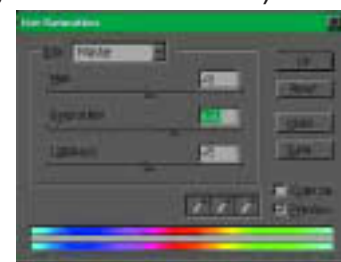
Säritusvigade parandamine (*adjust levels*)

Avades menüüst *Image/Adjust/Levels*, ilmub ekraanile aken ühe kõverjoonega – histogrammiga. See näitab, kuidas on jagunenud pildil erineva tumedusega alad. Graafiku all on kolm noolt, millega saab liigutada valget, halli ja musta punkti. Kui otses on osa, kus graafik oma alumisest teljest kõrgemale ei tõuse, on tegemist ala- või ülesäritatud pildiga. Kõige lihtsam viis korrastamiseks on paika panna must ja valge punkt. Selleks tuleb nihutada äärmised nooled kõvera algus- ja lõpp-punkti. Näite puhul on tarvis nihutada vasakpoolset ehk siis musta punkti.

Värvuskorreksioon (*adjust hue/saturation*)

Kui valge ja must punkt on paigas, võib digikaameraga tehtud pilt tunduda ikka veel värvitoonidelt kahvatu. Et värve intensiivsemaks muuta, avage menüü *Image/Adjust/Hue/Saturation*. Ekraanile tuleb aken kolme nihutatava skaalaga. Esimese abil on võimalik muuta pildi üldist tonaalsust, teise abil värviküllust ja kolmanda abil heledust. Enamasti tasuks lisada pildile värviküllust (*saturation*), viies selle väärtuse nullilt ligikaudu +30-le. Lõpptulemuse hindamisel olgu määravaks iseenda subjektiivne otsus.

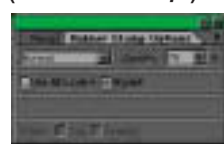

Häirivate detailide eemaldamine (*clone stamp*)

Neljandaks tuleb vaadata, kas pildil on mingeid häirivaid detaile.

Toodud näite puhul on selleks objektivi sisepeegeldustest tekkinud laik. See võib olla aga ka üldmuljet häiriv oksake, liigne elektrijuhe, soovimatu inimene vms. Toodud näites on valitud laigu eemaldamiseks tööriistakastist *clone stamp* tööriist ning sobiva suurusega pintsel (*brush*). Alt-klahvi all hoides valige pildil koht, mille tonaalsus on selline, millega soovite üleliigse katta. Vabastage Alt-klahvi ja asuge hiirele klikkides "maalima".

Ühtlasem tulemus saadakse, kui aeg-ajalt hiirele klikkides Alt-klahvi all hoida ja uus alpunkt valida. Tööriista läbipaatus (*opacity*) võiks olla vahemikus 50...80%.

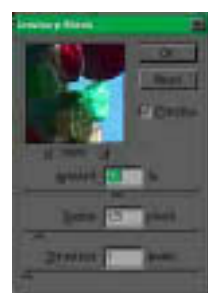

Teravustamine (*unsharp mask*)

Viimaseks sammuks on pildile täiendava teravuse lisamine. Selleks võtke menüüst käsk *Filter/Sharpen/Unsharp mask*. Avanevast aknast saab teravust lisada just niipalju, kui selles olukorras õige tundub.

Tasub vaadata, et teravust ei lisataks kunstlikult liiga palju: võiks muutustes jääda järgmistesse vahemikesse: *Amount* 50-100%, *Radius* 1-2 pikslit ja *Threshold* 1-10. Lõpetuseks kinnitage tehtud muudatused, vajutades OK ja pilt ongi valmis.

Jääb üle veel tulemus salvestada.

Selline näeb välja lõplik korrigeeritud pilt.

Majandustarkvara TAAVI
- asjatundja palga alal -

TAAVI TAAVI TAAVI

PALK PERSONAL PÕHIVARA

Taavi toodete ametlikud edasimüüjad:

Cosmos IT Partner AS Tallinn, tel (0) 669 1111	TT Tarkvara OÜ Viilandi, tel (043) 30 070	Moderato A&M OÜ Pärnu, tel (044) 31 284	Hauküll OÜ Kuressaare, tel (045) 33 987
Hansaraama OÜ Tallinn, tel (0) 699 9855	Bautman OÜ Tartu, tel (07) 307 990	OÜ Nex Data Systems Pärnu, tel (044) 70 099	MS Micro OÜ Tallinn, tel (0) 612 9812
PT Mikro AS Rakvere, tel (032) 25011	Hansa Äritarkvara OÜ Tartu, tel (07) 380 405	AS DC Doora Kärdla, tel (046) 31 634	
Privora Viilandi, tel (043) 54 015	Heltemaa OÜ Pärnu, tel 050 18 894		

LISAINFO: www.taavi.ee, info@taavi.ee
Nõmme Maja V k., 11611, Tallinn, tel (0) 650 4001, mobiil 056 204 001

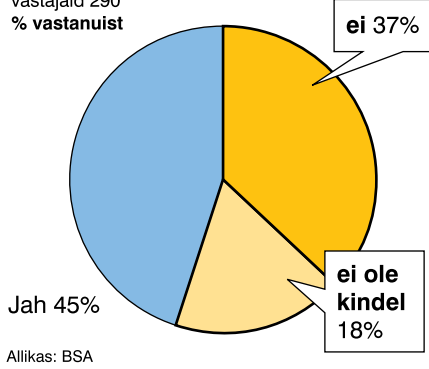

KÜSITLUS ■ Kes kasutab legaalset tarkvara?

Tarkvarahaldus on firmades endiselt puudulik

Kas võite väita, et Teie ettevõtte omab kasutusõigust igasse ettevõtte arvutisse installeeritud arvutiprogrammi kohta?

vastajaid 290
% vastanuid

BSA uuris firmade piraatlustaset

Tarkvarapiraatluse vastu võitlev organisatsioon Business Software Alliance (BSA) uuris kodulehel korraldatud küsitluses, palju kasutatakse legaalset tarkvara ja kes sellest üldse teab.

Eelmise aasta lõpul küsiti ettevõtetelt: "Kas võite väita, et Teie ettevõtte omab kasutusõigust igasse ettevõtte arvutisse installeeritud arvutiprogrammi kohta?" Kokku vastati 290 korda, nendest 45% vastasid jaatavalt. Suur oli ei vastanute kõrval ka ebakindlate osa, kes ei teadnud, mida nad kasutavad: 18%.

BSA kommentaaris öeldakse tulemuste kohta, et arvutikasutajate seas domineerib endiselt puudulik tarkvarahaldus, st ei omata ülevaadet kasutatavate programmide õigustest, mis omakorda viitab tarkvara ebaseadusliku kasutamise kui probleemi aktuaalsusele. AP

UUS VIIRUS ■ Xombe maskeerib end Windowsi uuenduseks

Windowsi uuenduse taga peitub viirus

9. jaanuarist kimbutab arvutikasutajaid viirus, mis kasutab juba läbiproovitud pettust: saabudes justkui Microsofti süsteemiuuenduste aadressilt windowsupdate@microsoft.com, soovib ta laadida Windowsi uuenduse.

Kasutaja, kes pahaaimamatult käivitab lisandis oleva ülipisikese, 4 kilobaidi suuruse lisandi, ei uuenda oma Windowsit mitte turvalisemaks, vaid vastupidi: laadib kahtlasest serverist trooja programmi, mis allub samasugusest serverist tulevatele käsklustele.

Nakatunud arvutisse saab paigaldada nukimistarkvara, rämpsposti levitamise mootori või ründetarkvara. Viimasega ongi juba rünnatud näiteks üht avalikku internetifoorumite serverit, teatab antivirusetootja Kaspersky Lab.

Xombe on järjekordne näide viirusekirjutaja

Kuidas tunda ära viirust Xombe?

- nakatunud kiri saabub aadressilt windowsupdate@microsoft.com
- teemareal on tekst Windows XP Service Pack 1 (Express) – Critical Update
- lisandis on fail winxp_sp1.exe

Allikas: F-Secure

jate ja rämpspostitajate ühisest huvist, mille tulemusena kasutavad viirused rämpspostitehnoloogiaid enda levitamiseks ja rämpspostitajad leiavad viirustes hea vahendi oma reklaamide saatmiseks.

Viiruse vastu aitab nimetatud tunnustega e-kirja mitteavamine, selle kohene kustutamine ja vajadusel viirusetõrjuja uuendamine. AP

Hinnarevolutsioon!

Leonardo

Intel® Celeron® protsessor 2,4Ghz, emaplaat Shuttle MV43VN operatiivmälu 256MB DDR, USB 2.0, kõvaketas 40GB 7200rpm int. videokirendi S3 Savage4 kuni 32MB, vaba AGP siin CD-kirjutaja 52x32x52, disketiseade, helikaart, 10/100Mbps võrgukaart, kõlarid, vaikne ATX korpus 300W, klaviatuur hiir + hiirematt, 17" monitor + TASUTA Linux RedHat 9.0 OpenOffice ja hulgaliselt palju muud tarkvara

5990.-
EGO järelmaksukaardi kuumakse alates 240.-

Apollo

Intel® Pentium® 4 protsessor 2,66Ghz/533MHz, emaplaat Shuttle AV49VN, USB2.0, operatiivmälu 256MB DDR kõvaketas 40GB 7200rpm, videokaart 128MB ATI Radeon 9200SE TV-out DVI, 52x32x52 CD-kirjutaja, disketiseade helikaart, 10/100Mbps võrgukaart, kõlarid, vaikne ATX korpus 300W, klaviatuur, hiir + hiirematt, 17" monitor.

8490.-
EGO järelmaksukaardi kuumakse alates 360.-

Polaris

Intel® Pentium® 4 HT protsessor 2,6Ghz FSB800, emaplaat Shuttle AB60N Intel 865 PE chip, USB 2.0, operatiivmälu 512MB DDR 400MHz (Dual DDR), kõvaketas 80GB 7200rpm videokaart 256MB ATI Radeon 9200 TV-out DVI, 52x32x52 CD-kirjutaja, disketiseade 10/100Mbps võrgukaart helikaart, kõlarid, vaikne ATX korpus 300W, klaviatuur, optiline rullikuga hiir, hiirematt, 17" Flat monitor TC003

10990.-
EGO järelmaksukaardi kuumakse alates 440.-

Champion

Intel® Pentium® 4 HT protsessor 2,8Ghz FSB800, emaplaat Abit IS7-E Intel 865 PE chip USB 2.0, operatiivmälu 512MB DDR 400MHz (Dual DDR), kõvaketas 120GB 7200rpm 8MB videokaart 256MB Gainward GeForce FX 5600 TV-out DVI, 52x32x52 CD-kirjutaja, disketiseade 10/100Mbps võrgukaart, helikaart, kõlarid, vaikne ATX korpus 300W, USB pordid esipaneelil klaviatuur, optiline rullikuga hiir, hiirematt, 17" Flat monitor TC003.

12990.-
EGO järelmaksukaardi kuumakse alates 520.-

Iga K-arvutisalongi arvutiga TASUTA Starmani püsiühendus + 1 kuu kuumakset!

NB! ÜLISOODNE tarkvarakomplekt - 1390.-

- Operatsioonisüsteem MS Windows XP Home Edition
- viirusetõrjeprogramm Kaspersky Antivirus
- raamatupidamisprogramm FirstOffice Arved
- inglise-estee-vene sõnaraamat Festart.

Pakkumine kehtib koos K-Arvutisalongist ostetud uue arvutiga!

K - Arvutisalong

Tallinn: Gonsiori tn 14, tel (0)6613085, faks (0)6613086, E-R 10-20, L 10-15, Rocca al Mare Kaubanduskeskus (Paldiski mnt 102), tel (0)6659117, E-P 10-21, Kristiine Kaubanduskeskus (Endla 45), tel (0)6650591, E-P 10-21, Mustamäe tee 33, tel (0)6663445, faks (0)6664233, E-R 10-18, L 10-15
Sõpruse pst 237/239, tel (0)6545385, E-R 10-19, L 10-16, Mustamäe Kaubanduskeskus (Tammisaare tee 116), tel (0)6979839, E-P 09-20, Torupilli Selver (Vesivärvaa 37), tel (0)6766822, E-P 10-21, Sikupilli Kaubanduskeskus (Tartu mnt 87), tel (0)6332949, E-P 10-21, Järve Kaubanduskeskus (Pärnu mnt 234/238), tel (0)6140369, E-P 10-21, Mustamäe tee 44a, E-R 10-18, Tartu: Akadeemia 4, tel (07)420027, faks (07)420134, E-R 10-18, L 10-15, Raatuse Kaubamaja (Raatuse 20), tel (07)402751, (07)402759, E-P 10-21; Viljandi: Männimäe Selver (Riia mnt 35), tel (04)344977, E-P 09-21; Jõhvi: Kaubanduskeskus Tsentraal (Keskväljak 4), tel (033)70291, E-R 09-19, L-P 09-16; Pärnu: Mai Selver, Papiiniidu 42, tel (044)556648, E-P 10-21; Sillamäe (Ametlik edasimüüja): Kesk 39, tel (039)75705, fax (039)74797, E-R 10-19, L-P 10-15; Arnikla: Arnikla osakond: Mustamäe tee 33, tel (0)6566909, E-R 10-18; Hoolidus: Mustamäe tee 44a, tel 6559554, E-R 10-18, www.k-arvutisalong.ee

Lihtsalt rohkem aega iseendale

Pane ID-kaart enda heaks tööle

ID-kaardi stardikomplekti abil käib e-teenuste kasutamine ja dokumentide allkirjastamine lihtsamalt ja kiiremini. Piisab ID-kaardi stardikomplektist, internetiühendusest ja ID-kaardist, et vajalikud toimetused tööl või kodus kiirelt korda ajada. Nii jääb rohkem aega iseendale.

ID-kaardi stardikomplekt
Sisaldab ID-kaardi lugejat ja digiallkirja andmiseks ning ID-kaardi kasutamiseks vajalikku tarkvara.

295 kr

Küsi Elioni ja EMT esindustest, www.elion.ee ja klienteenduse tel 165

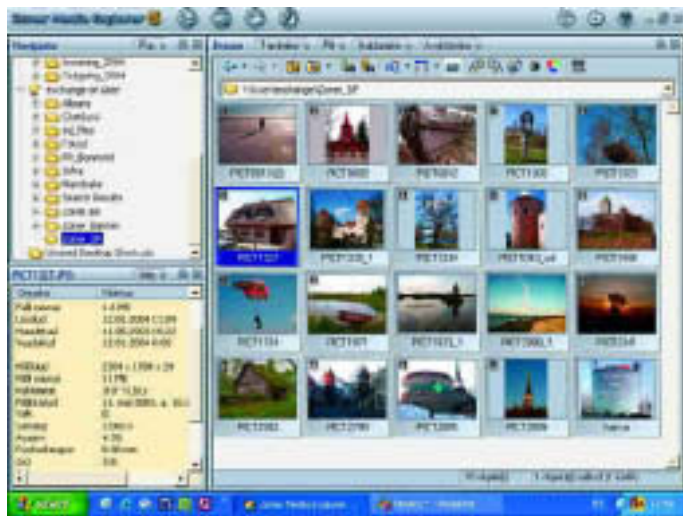

TALLINN: Endla 16, Endla 45 (Kristiine Kaubanduskeskus), Haabersti 1 (Haabersti Citymarket), Jaama 2 (Nõmme Keskus), Lootsi 7 (Norde Centrum), Narva mnt 1 (Postimaja), Tammisaare tee 116 (Mustamäe Kaubanduskeskus), Rävalla pst. 6 (Rävalla äritänav), Toompüestee 33a, IV korrus (ärniklaidi osakond), Mustakivi tee 13 (Lasnamäe Centrum); TARTU: Fortuuna 1 (Fortuuna Ärimaja), Küüni 5b (GMP Ostukeskus); PÄRNU: Hommiku 17, Rüütli 5; HAAPSALU: Posti 26; JÕGEVA: Põik 2 (KSK Kaubakeskus); JÕHVI: Keskväljak 6 (Jõhvi Kaubakeskus), Rakvere 3 (Adeck Kaubamaja); KEILA: Keskväljak 13; KOHTLA-JÄRVE: Järveküla tee 62; KÄRDLA: Keskväljak 1 (Konsum kaubakeskus); NARVA: Tallinna mnt 41 (Astri Kaubanduskeskus), tuleviku 3; PAIDE: Piik 1; PÕLVA: Käisi 2; RAKVERE: Laada 29 (Krooni Keskus), Laada 41; RAPLA: Kooli 6a (Karmani Kaubamaja); VALGA: Kuiperajärv 1; VIILANDI: Jakobsoni 4a; VÕRU: Vabaduse 1 (Semu Kaubamaja).
UUED ESINDUSED: KURESSAARE: Kohtu 1a (endine ABC King); TARTU: Kaldla 1 (Eedeni Kaubanduskeskus)

PILDITÖÖTLUSTARKVARA ■ Zoner Explorer

Pilditöötlus käib eesti keeles

Eestindatud foto-töötlusprogramm on esmapilgul sarnane paljude skannerite või digifotokatega kaasatuleva pilditarkvaraga, kuid siiski on tal mitu olulist erinevust. Emakeeles seni pilte töödelda selliste programmidena ei saanud.

Kaido Einama

kaido.einama@aripaev.ee

Siiski pole Nekstom OÜ esimene, kes pilditöötluse eestindas. Linuxikasutajatele tuttav pilditöötleja GIMP on juba aastaid olnud eestikeelne, kuid harrastuspiltniku jaoks on oma piltide lihtne korrigeerimine, albumite korraldamine ja piltide levitamine GIMPiga mõnikord raskesti teostatav, kui mitte võimatu.

Zoner Media Explorer 5 Professional lubab valmiskujundatud mallide abil veebi üles riputada pildialbumeid ilma erilise vaevata, samuti saab arvutis tekkivat pildiuputust ohjes hoida albumifunktsioonide abiga.

Zoner Media Explorer saab hakkama piltide tarnimisega mälukaardilt, digifotokast, skännerist või andmekandjalt. Samuti suudab see salvestada ekraanipilte.

Kõikide nende suhteliselt tavaliste, kuid siiski eestikeelsete

funktsioonide kõrval tundus uus ja huvitav horisondi otsesajamise ja paralleeljoonte funktsioon.

Digikaamera nihkub pildistades tihti paigast ära ja tülikas on pärast viltust horisondi otsesajada pilti pöörates ja servi sirgeks lõigates. Horisondi funktsioon määrab ära joone, mis peaks olema otse ja ülejäänud korrigeeritakse automaatselt. Paralleelsete joonte funktsioon võimaldab kandiliste objektide, näiteks ehitiste nurga alt pildistamisel seinad pärast n-ö loodi ajada.

Tarkvara näeb välja nägus ja kõik funktsioonid saab selgeks tegelikult abimaterjali läbi lugemata. Kuigi standardversioon maksab 469 krooni, mis graafikatööriista jaoks pole üldse palju, on tasuta tarkvaraga harjunute jaoks see arvatavasti liiga kallis.

Hea koht, kuhu eestikeelne tarkvara sobiks, oleks aga uue Eestis kokkupandud arvuti n-ö stardipaketina kaasa.

Zoner media Explorer 5

nõuded arvutile

- **operatsioonisüsteem:** Windows 98/ME/2000/XP, koos Internet Explorer 4.01ga või uuemaga
- **protsessor:** Inteliga ühilduv 300 MHz protsessor või kiirem
- **mälu:** vähemalt 64 MB
- **kõvakettamaht:** 50 MB vaba ruumi
- **ekraani eraldusvõime:** 800x600, High Color
- **hind:** Standard versioon 469 kr, Professional 629 kr (lisaks piltide hankimise võimalus veebilehtedelt, PDF formaadis väljund, veebigaleriid, piltide veebilaadimine jm)

Allikas: Nekstom

NÕUANNE ■ Esitlusvahendite abil saab koosolekul toimuva talletada

Interaktiivne tahvel

abiiks valikul

- **pildikvaliteet:** kontrolli projektoriga, mida hiljem ise kasutama hakkad. Pilt peab olema ühtlaselt terav ka kõigis servades.
- **teisaldatavus:** kuna tahvel on koosolekuvahend, võib tekkida vajadus seda ruumides ümber paigutada. Vaata, kui lihtne on ülespanek ja palju see aega ning teadmisi nõuab.
- **tarkvara:** uuri ühilduvust kontoritarkvaraga. Hea, kui tahvel toetab kontoriprogrammidesse otse kirjutamist.
- **pliiatsid:** oluline on nende kaal, kas vajavad laadimist või mitte, kui lihtne on neid kasutada.
- **kaasasolev tarkvara:** lisaks juhenditele tuleb kasuks ka kaasasolev esitlustarkvara: alused, pildipank, graafikutööriistad jne

tootjad

- Smart Board Interactive Whiteboard
www.smarttech.com
müüja Eestis: Telda
- 3M Digital Wall Display
www.3M.com/meetings
müüja Eestis: Büroomaailm
- TeamBoard
www.teamboard.com
müüja Eestis: Intera

Allikas: Äripäev

Toivo Karing firmast Telda demonstreerib, mida saab teha interaktiivse tahvliga SMART Board.

Foto: Erik Prozes

Interaktiivse tahvliga nõupidamine kiiremaks

Kui tavalisel koosolekul keegi teeb märkmeid ja keegi joonistab pilte suurele pabertahvile, siis interaktiivse tahvliga võib loobuda nii paberist kui protokollist – interaktiivsele tahvile kirjutatu säilib ja kustutamine või muutmine on lihtsam kui paberil.

Kaido Einama

kaido.einama@aripaev.ee

Sõjaväe operatiivsete nõupidamiste jaoks loodud tahvlitehnoloogia võimaldab ekraanile kirjutamiseks lisaks palju muudki. Puuetundlik ekraan

jätab jälje ka arvutisse, millest projektoriga võib seinale näidata ükskõik millist arvutipilti ja sellele peale joonistada. Võimalustehkemad tahvlid, näiteks SMART Board, võimaldavad ka otse kontoriprogrammidesse kirjutada, näiteks Exceli tabelisse saab käsitsi ekraanile joonistades teha sissekandeid ja need hiljem salvestada. Käevipega saab videot peatada, joonistada kaadritesse ja siis liikuvat pilti edasi näidata. Hiljem saab videot vaadata nõupidamise ajal tehtud märkustega.

SMART Board, Teamboard ja 3Mdigital Wall Display on kolm enamlevinud interaktiivset tahvlit. Hinnad algavad paarikümnest tuhandest ja lõpevad üle 500 000 krooniga.

Mõistagi saab tahvlitele ka joonistada, tõsta pilte, liigutada plokkseemide osi, trükkida teksti, kuvada jutukaakent virtuaalsel koosolekul osalejate suhtlemiseks. Teamboardil on üks pliiats, millega saab

tahvli all olevatele nuppudele vajutades muuta selle värvi ekraanile kirjutades. SMART Boardil on pliiatseid nelja erinevat värvi. SMART Boardile saab joonistada ka sõrmega ekraanile jooni vedades, spetsiaalpliiatsid pole hädavajalik. 3Mi pliiatsid vajavad akusid, teised mitte.

Tahvel töötab enamasti koos videoprojektoriga, nt Teamboard ja SMART Board on ühildatavad ükskõik millise videoprojektoriga. 3Mi tahvil on ekraani küljes oleva alusega videoprojektor kaasas. Sisseehitatud projektori puuduseks on pildi kehvem kvaliteet, kuna seda tuleb üleval servas asuvas projektoris töödelda, et see muutuks moonutustevabaks. Samas on see lihtsamalt teisaldatav ja projektori saab ruumis "ära peita", kui tahvlit ei kasutata. Kuid on ka projektsiooniteleviisorisse ehitatud tahvleid. Nende hinnad võivad ulatuda poole miljoni kroonini.

UUS TEENUS ■ Lühinumbriroaming

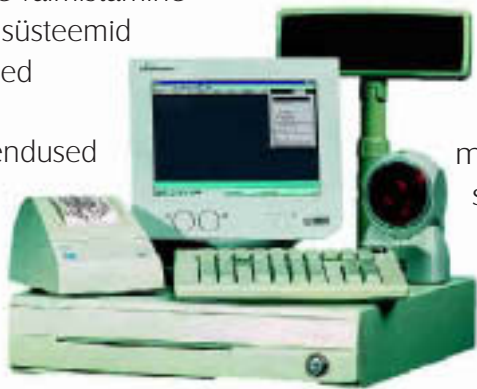
Leedus jäävad EMT lühinumbrid samaks

EMT klient saab Leedus Omniteli võrgus viibides helistada firmasisestele lühinumbritele ja Eesti teenusnumbritele samamoodi nagu kodus.

Eesti lühinumbritele helistamine ei erine Eestis helistamisest, numbril ette pole vaja valida maakoodi ega mingit muud sümbolit. Näiteks helistades EMT kliendiinfosse tuleb ka Leedus valida number 123 ja Ekspress Hotline'i helistades 1182. Kohalikele ehk Leedu teenusnumbritele helistades tuleb numbril ette valida 0. Näiteks helistades Omniteli infotelefoni lühinumbrile 1533 tuleb number valida kujul 01533. Rahvusvahelistele hädaabinumbritele 110 ja 112 ei pea nulli ette valima, helistaja satub Leedus seda lühinumbrit valides vastavalt kas Leedu politseisse või Leedu hädaabisse. Eesti lühinumbritele helistamine Leedus on maksustatud kui kõne Eestisse ehk vastavalt Eurozone'i hinnale 8.95 kr. Teenuse kasutamiseks ei pea klient midagi täiendavat tegema, lühinumbri roaming on EMT poolt avatud automaatselt. AP

kassasüsteemid lao- ja müügitarkvara

- magnetkaartide valmistamine
- kaardimaksete süsteemid
- võrgulahendused
- täislahendused
- tarkvara erilahendused

- kassamonitorid
- kassasahtlid
- tshekiprinterid
- klienditablood
- magnetkaardilugejad
- spetsiaalklaviatuurid
- arvutid
- kassaaparaadid
- kaalud

Astronoomiliste Kassasüsteemide OÜ

Ülikooli 8, Tartu, telefon/faks (07) 441 550
Laki 12, Tallinn, telefon/faks (0) 656 3204

info@kassasys.ee
www.kassasys.ee

toimetaja Kaido Einama tel 667 0184, e-post kaido.einama@aripaev.ee

NÕUANNE ■ Identiteedivargus on karistatav

Veebis kellegi teisena esinejat saab karistada

Kui avastate, et keegi on teie teadmata kasutanud teie pangakaarti, sõlminud lepingu mobiiltelefonioperaatoriga või kui saabub arve teenuste eest, mida te omateada kunagi tellinud ega kasutanud pole, võib tegu olla identiteedivargusega.

Eneken Tikk

DLL jurist

Identiteet tähistab isikusaasust, mis võib väljenduda läbi isiku mis tahes omaduse või toimingute, mida teised isikud antud asjaoludel antud isiku tuvastamiseks piisavaks peavad. Asjaolu, et keegi esineb avalikus foorumis tuntud poliitiku nime all, ei pruugi olla identiteedi usutavuseks piisav, küll aga aitab seda toetada asjakohase sõnavaliku kasutamine, sideandmete lisamine sõnumile jms.

Veebi vahendusel pole kellegi teise pähe esinemine kuigi keeruline – paljudel juhtudel ei kontrolli sisestatavate andmete õigsust ja subjektile vastavust mitte keegi. Nii võitegi avastada end rate.ee meeste TOP 10st või nohikute rivist. Kommentaarid Delfis prominentide nimel on igapäevane asi, millele keegi suuremat tähelepanu ei pööragi. Tarkvara alla laadimiseks kasutatakse sageli juba registreerunud sõbra kasuta-

Linke identiteedivargusest

- www.idtheftcenter.org
USA-keskne identiteedivarguse ohvrite nõustamiskeskus ja vastava informatsiooni kogu
- www.privacyrights.org/identity.htm
identiteedivarguste kirjeldused ja lahendused
- <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=184411>
karistusseadustik

Allikas: Äripäev

janime ja parooli ning ajalehtede veebiväljaannete lugemiseks vajalikke kasutajaandmeid vahetatakse sõprade ringis e-posti teel.

“Korraks” kasutamiseks saadud või hoopis tähele pandud ja vargsi meelde jäetud andmeid kasutades on veebi vahendusel lihtne uurida teiste e-kirjade sisu, vestelda jututubades sõbra eest ja vajadusel ka enda kasutatud kaupade-teenuste eest võõra rahaga tasuda.

Asi kisub tõsiseks alles siis, kui virtuaalne identiteet toob koju reaalsed arved, mille maksmatajätmisele järgnevad kõned inkassoettevõtetest.

Identiteedivargusega võib tegu olla ka juhul, kui kasutate anonüümseks jäämise eesmärgil enda tähistamiseks “suvalist” nimekombinatsiooni, mis ühtib reaalse isiku nimega. Nii näiteks võib enda Siim Susiks tituleerimine lõppeda tegeliku Siim Susi isikuõiguste rikkumisega.

Seesugusel tegevusel on sageli kaks tagajärge, millest rahaline kahju moodustab vaid ühe. Kui vale identiteeti on kasutatud selle õige omaniku poolt vaadatuna lubama-

tus kontekstis, on moraalne kahju varalisest sageli suurem ja selle hüvitamise saavutamise märksa keerulisem.

Millal lõpeb identiteedi laenamine ja algab vargus, on üsna keeruline välja selgitada. Kui mitmed teenusepakujad seavad kasutajanime ja paroolide enda teada hoidmise teenuse osutamise üheks tingimuseks (nt pangad), siis teised ei pööra sellele suuremat tähelepanu.

Ka ei tee n-õ ohver alati asjast suuremat probleemi.

Asi kisub tõsiseks alles siis, kui virtuaalne identiteet toob koju reaalsed arved, mille maksmatajätmisele järgnevad kõned inkassoettevõtetest, halb kuulsus krediidiinfos ja hulk justkui põhjendamatu meeletähti.

Mitmetes riikides on identiteedivargus iseseisev süütegu, mis toob kaasa karistuse.

Eestis vastav koosseis karistusseadustikus puudub, ent isikut, kes teise arvel endale hüvesid kokku ajab või muul viisil teise õigusi kahjustab, on võimalik siiski karistada isikusõiguse rikkumise ja sellega seotud kahju tekitamise eest.

VÕRDLU ■ GPRS teenuste paketid

Kõigil operaatoritel sellest nädalast GPRS-i teenuste hinnakiri

12. jaanuarist lõppes kolmanda operaatori TELE2 GPRS-teenuse tasuta tutvumisperiood, nüüd on kõigil kolmel operaatoril kiire andmeside teenusepakett ja selle hinnakiri olemas.

GPRSiga saab mitte ainult arvutit interneti üle mobiilivõrgu ühendada, kõigil uumatel telefonidel on GPRS-side vajalik ka multimeediasõnumite (MMS) ning WAP-lehekülgede vaatamiseks. Viimane ongi GPRS-i populaarseim kasutusviis.

“Eriti kiiresti kasvas GPRS-i kasutajate hulk aasta teisel poolel – ühelt poolt andis GPRS-teenuse kasutamisele hoogu Radiolinja multimeediasõnumiteenuse turuletumine aprillis ning teisalt on turule tulnud uusi GPRS-i toega telefonimudeleid erinevas hinnaklassis,” kommenteerib Radiolinja suhtekorraldusjuht Helena Lõhmus nende klientide hulgas kasvanud

TELE2 pakub soodsaimat GPRS-i

Eesti operaatorite GPRS-teenuste võrdlus			
	kuutasu kroonides	tasuta andmemaht	lisamegabaidi maksumus, kr
TELE2			
• GPRS	0	0,5 MB	25
• GPRS 15	75	15 MB	7,50
• GPRS 75	175	75 MB	7,50
Radiolinja			
• M-internet	0	0	35
• M-internet 75	200	75 MB	10
• M-internet 150	300	150 MB	10
EMT			
• GPRS Surf	0	0	40
• GPRS Surf 40	275	40	20/10(soodusajal)
• GPRS Surf 100	450	100	20/10(soodusajal)

Allikad: Tele2, Radiolinja, EMT

GPRS-side populaarsust. Radiolinja võrgus on 12500 kiire andmeside kasutajat, EMT võrgus kasutas detsembris GPRS-i 34 500 klienti. TELE2, kelle GPRS-teenuse hinnad on Eesti soodsaimad, teenuse kasutajate arvu ei avalda.

TELE2 annab oma klientidele 0,5 megabaiti andmemahtu tasuta, edasi tasustatakse megabait 25 krooniga. EMT võrgus maksab 1 MB andmete liigutamise 40 kr, kuumaksuta GPRS Radiolinja võrgus läheb maksma 35 kr megabait. ÄP

METALLITÖÖTLEMISSEADMED JA -VAHENDID

Sooduspakkumine

9700.-

Hind kehtib veebruari lõpuni

Elektromagnetjalaga puurmasin Magtron MBQ35
1080 W, max Ø 35 mm

Komplektis:

- jahutusüsteem
- kiirlukustuspadrund
- ohutusrihm
- kohver

Toodetud Inglismaal

- Lintsaemasinad BOMAR, MEP, FRIGGI
- Saelindid LENOX, HONSBURG
- Ketassaemasinad MEP, ADIGE
- Saekettad STARK, TENRYU
- Metallitöötlemisemulsioonid Quaker Chemical, Mecanoil
- Keevitusseadmed WALLIUS
- Gaasilõikus- ja kuumutusseadmed HARRIS
- Giljotiinid ja painutuspingid I.M.A.L.
- Koordinaatantsid EUROMAC
- Magnetjalaga puurmasinad MAGTRON, NITTO KOHKI

Merec-Tööstuse OÜ Suur-Sõjamäe 44a, Tallinn Tel 600 7843, faks 600 7842

UUS!!

30 500.-

SHARP

A3 kahepoolse kopeerimisega koopiamaasin-printer-värviskanner

- 20 lk/min
- Zoom 25-400%
- kaks paberikassetti+külgsööti 100 lehte
- LPT ja USB 1.1 port
- 20 kasutajakoodi
- Võimalik lisada: võrguliides, elektrooniline sorteer, USB 2.0, kahepoolne dokumendisööti, aluskapp, lisakassette

Tallinn, Punane 42, tel. 6 112 791 info@rtt.ee

11. veebruaril

ilmub Äripäeva erileht

TÖÖSTUS

Reklaampinna broneerimine kuni **27. jaanuarini**

- Tööstusettevõtte tehnika, seadmed, sisustus, selle soetamise võimalused ja erinevad lahendused
- Euroopa Liit – mõtted ja arvamused enne lävepaku ületamist
- Võtmesõna on metsauuendus
- Vaated tulevikuenergeetikale
- Eesti brändid maailmas
- Jäätmed, mida me päevast päeva tekitame
- Töökaitseõnused ja tööohutus

Romeo Smirnov
reklaamimüügi projektjuht
Tel 667 0068, 051 666
55, faks 667 0200,
romeo@aripaev.ee

Äripäev

turva

toimetaja Rando Tooming tel 667 0258, e-post rando.tooming@aripaev.ee

ISIKUKAITSE ■ Kliendikaardi lunastamiseks ei tohi nõuda liiga isiklikku infot

Kliendikaardi taotlusankeet peab austama kliendi privaatsust

Kliendikaardi saamiseks vajalikud ankeetid peaks sisaldama küsimusi ainult hädapärastel vajalike isikuandmete kohta. Näiteks infot sissetuleku ja elukutse kohta pole põhjust küsida ega anda.

Eneken Tikk

DLL

Keskmisel eestlasel on taskus üle kümne plastikaardi, millest märkimisväärse osa moodustavad erinevate teenindusettevõtete püsikliendikaardid. Kaardi saab lunastada tagasihoidliku rahasumma eest või lihtsalt koos suurema ostuga.

Iga kliendikaardi saamiseks tuleb täita ankeet, milles enamasti küsitakse vähemalt kliendi nime, kontaktandmeid ja sünnikuupäeva. Sageli lõpeb ankeet valiklahtritena selle kohta, millise sidevahendi vahendusel soovib klient saada teavet sooduspakkumiste kohta. Saksamaal möödunud aasta detsembris lõpule viidud uuringust selgub, et suur osa püsikliendiprogrammidest on vastuolus isikuandmete ja tarbijakaitse seadustega. Kaardi kasutamise tingimustes puudub sageli informatsioon selle koh-

ta, milliseid andmeid kliendi kohta kogutakse ja milleks neid kasutatakse. Valdavalt ei teavitata klienti ka sellest, et kliendikaardi abil omab (ja säilitab) teenindaja ülevaadet isiku sooritatud ostusest ja tellitud teenustest. Uurimusest nähtub ka, et kasutajatingimused on raskesti kättesaadavad ja neid ei esitata kliendile enne kaarditellimuse esitamist.

Kui ankeet tagastatakse täidetuna kaardi väljastajale, ei ole sellel viidatud või esitatud kasutajatingimused piisavad. Kui ankeet koosneb kahest osast, millest üks jääb pärast täidetud osa esitamist kliendile, peab sellelt nähtuma, millised on isiku õigused ja kohustused kaardi kasutamisel, aga ka, milleks on õigustatud ja kohustatud kaardi väljastaja. Et olukord on suuresti sama ka Eestis, peaksid uuringu nõuanded andmekaitseõigust silmas pidades olema kasulikud ka kohalikele kaupmeestele.

Isikuandmeid ei maksa valimatult avaldada

■ Kliendikaardi taotlusel tuleks piirduda vaid selle informatsiooni küsimisega, mis on kliendiprogrammi eesmärkide saavutamiseks vältimatult vajalik (kui klient soovib kirjavahetust e-posti teel, pole põhjust nõuda ka telefoninumbrit). Teavet sissetuleku ja elukutse kohta on põhjust küsida vaid erandjuhtudel.

Kliendikaardi tarbeks pole vaja palju privaateid avaldada.

Foto: Erik Prozes

■ Allahindluste tegemiseks on oluline teada ehk vaid seda, kui palju klient on teenustele kulutanud, seevastu ostetud teenuste ja kaupade loetelu pole sama eesmärgi saavutamiseks mõeldavalt nõutav;
 ■ Püsikliendiprogrammis osalemise tingimuseks ei tohiks seada isiku nõusolekut edastada andmeid kolmandatele isikutele või kasutada neid turundus- ja reklaamieesmärkidel;
 ■ Kliendiprogrammis osalemise tingimused, sh isikuandmete kaitsega seonduv, tuleks isikule teatavaks teha enne kliendikaardi taotluse esitamist ning need peaks olema talle hiljem hõlpsasti kättesaadavad;
 ■ Isiku soovi korral kliendikaardist loobuda tuleb andmebaasist kustutada ka asjaomase kliendi andmed. Kui vastava kliendi andmeid jagatakse koostööpartneritega, tuleb sama nõuda ka neilt.

Allikas: Eneken Tikk

Isikuandmete kasutamisel kehtivad ranged reeglid

Indrek Kald

indrek.kald@aripaev.ee

Isikuandmete kaitse seadust selgitanud õigusosakonna nõunik Kaido Jõgeva sõnul on isikuandmete eest vastutav töötleja kohustatud kujundama ettevõtte, asutuse või ühenduse töökorralduse niisuguseks, et see võimaldaks täita andmekaitse nõudeid.

Samuti tuleb vältida kõrvaliste isikute ligipääsu isikuandmete töötlemiseks kasutatavatele seadmetele. Seadus ei luba ka andmete omavolilist lugemist, kopeerimist ja muutmist. Tagantjärele peab aga olema võimalik kindlaks teha, millal, kelle poolt ja milliseid isikuandmeid salvestati, muudeti või kustutati.

“Andmeturbes on salastatusest olulisem komponent andmete käideldavus ehk ligipääs,” ütles IT-spetsialist Valdo Praust. Tema sõnul mõistetakse andmeturbe all sümboolselt kolmest omadusest: käideldavus, terviklus ja konfidentsiaalsus ehk sa-

lastatus. Prausti sõnul on andmete käideldavus selles sisalduva teabe õigeaegne ning mugav kättesaadavus ning kasutatavus selleks volitatud isikutele ning subjektidele.

Andmete terviklus tähendab andmete pärinemist autentsest allikast ning veendumist, et need pole muutunud või neid pole hiljem volitatamatult muudetud. Andmete konfidentsiaalsus ehk salastus on andmete kättesaadavus ainult selleks volitatud isikutele.

“Andmeturbe pole IT-spetsialistide pärusmaa, vaid turbehalduses on oluline roll firma juhtkonnal,” ütles IT-spetsialist Valdo Praust.

“Tippjuhtkond teab, mis tegevus ärioloogikas millist rolli mängib ja millised on turvaintsidentide tagajärjed asutuse jaoks,” sõnas Praust.

Andmete turbeiga tuleb tema kinnitusele tegeleda süsteemi kavandamisest alates, sest hili- sekkumine ei võimalda tihti juba pöördumatuid vigu parandada.

Jõe 3, Tallinn, telefon 681 4400, faks 681 4401, e-post inkasso@julianus.ee
 Riia 15b, Tartu, tel (07) 377 520 • Jaama 14, Jõhvi, tel (033) 70 052

Isikud, kes ei täida kohustusi nõuetekohaselt

NIMI	Esindaja/sünniaeg	NIMI	Esindaja/sünniaeg	NIMI	Esindaja/sünniaeg
Ainar Suuster	09.09.1966	Hansakala Tallinn OÜ	Makro Saareke, Thorben Gronkjaer Nielsen	Nune OÜ	Nune Lelsisyan
Aleksandr Štšegolihin	25.10.1971	Advokaadibüroo Maaros & KO OÜ	(endise ärinimega Heta Pärnu Advokaadibüroo OÜ)	Novest Holding AS	Maivi Ots, Jacob Lambert van der Herberg
Alo Hõim	15.07.1971	Imarant OÜ	Ilmo Maaros	Puidukunn OÜ	Alo Hõim
Amenotep OÜ	Anžela Saaremägi	Inavet OÜ	Oksana Hitrikova	Põlva Heakord AS	Tõnu Jalakas
Andres Saard	29.12.1972	Infokeskus OÜ	Taavi Konso	Quatro Food OÜ	Kenneth Ingvar Lindberg, Rainer Härm, Tarvo Karu
Arco Kindlustuse AS	Kaido Kaljosaar, Viljar Arakas	Jüri Moppel	Kristo Prikk, Oliver Kasak	Ressington OÜ	Roman Menšikov
Atlas Seafood OÜ	Boris Sorkin	Jüri Reinumägi	27.10.1959	Rukon AS	Oleg Ivanov, Vladimir Ivanov
Baltgraniit OÜ	Aldo Kanepi	Kadaka Varahalduse AS	Heiti Hääl, Peeter Piho	Rusanda OÜ	Aleksandr Fjodorov
Benelux OÜ	Marika Trumberg	Kagu Mööbel OÜ	Heiki Must	Serendal AS	Paavo Urm
Bucanier Lohouses OÜ	Ermo Kruus	Karjaküla Külmoone AS	Jüri Kravtšenko	Serpon AS	Regina Nauts
Capolane OÜ	Margus Metsküla	Katusetööde OÜ	Indrek Kaasik, Jüri Kaasik	Sevenelvs OÜ	Urmas Käo, Joonas Saks
Cheryl OÜ		Laitse Loss OÜ	Marju Soom	Sten Topaasia	12.07.1964
Dalteron OÜ	Urmas Nigula	Lida RV OÜ	Väino Sepa	Zarbin OÜ	Igor Barnjuk, Vladimir Zarubin
DecoVision OÜ	Jakob Rang, Priit Verlin	Liimet Grupi OÜ	Liivo Maruste	Talrand AS	Priit Lehtmets, Juri Seredjuk
Dirhami Sadam AS		Lineatrade OÜ	Annunziato Pietro Delfino	Telemarketing OÜ	Terko Jakobson
Eduard Eurich	10.08.1969	LRK AS	Sergei Rohtsalu	Trans Ekspres AS	Raul Solnik
Esposito OÜ	Margus Palm (sünd. 05.05.1975)	Maaris Aas	12.03.1971	TVMK AS	Jüri Triletski, Marianna Belanova, Pjotor Sedin
Estel KVH AS	Tiit Riismandel	Margus Vimkelberg	04.06.1972	V. Alve Reisid OÜ	Vello Alve
EuroAuctions OÜ	Janno Einma	Masterline OÜ	Indrek Parmasto,	Valderstein OÜ	Roland Roiz
Frend-Servis AS	Heino Laur	Mutikas OÜ	Kimmo Juhani Koivisto	Versotek OÜ	Astrit Reim
G.A.A. Investments OÜ	Aleksandr Grigorjev		Alar Kasman	VIP Media OÜ	Villu-Jannus Ainsam
Gauge OÜ	Raul Randväli (sünd. 21.02.1975)			Voorimees OÜ	Meelis Vaidla
Getren OÜ	Tarmo Rahula				
Hector Trade AS	Taivo Velling				

NB! Koondame nõudeid PÕLVA HEAKORD ASI vastu

PARANDUS: MARGUS JAAGO EI OLE VASTUTAV OÜ GTN BALTIC VÕLGNEVUSE EEST, NAGU SAI EKSLIKULT MAINITUD 08.01.04 VÄLJAANDES. VABANDAME!

KODUKAITSE ■ Kuidas kaitsta suvilat või maakodu?

Suvilas tuleks kasutada niiskusekindlat andurit

Vältimaks pidevaid valesüsteemide ei tasu suvilasse paigaldada tavalist odavat infrapunaandurit, vaid valida tuleks niiskuse- ja külmakindlad valveseadmed.

Enn Tosso

enn.tosso@aripaev.ee

OÜ Telealarm juhataja Tõnu Kutsari sõnul tasub suvilasse elektroonilist valvesüsteemi paigaldades silmas pidada, et liikumisanduritena ei kasutata odavaid infrapunaandureid (hind alates 300 krooni). Soovitav oleks kasutada kombineeritud infrapuna/mikrolaine andureid või täiuslikumaid infrapunaandureid (hinnaga alates 650 krooni). Samuti peab anduri tehnilisse passi märgitud töökeskkonna temperatuuri niiskustase võimaldama selle paigaldamist kütmata ruumidesse.

"Kui andurite valikul eksitakse, võib arvestada tihedate valesüsteemidega," sõnab Kutsar.

Suvila valvesüsteemi akude mahtuvus peaks võimalikult suur ja tasub kaaluda võimsama akudega toiteploki paigaldust. Valvesüsteem võiks sisaldada ka suitsuandurit.

Kutsari sõnul tuleks valvesüsteemi andurid paigaldada nii et kaablite sisseviigu kohtadest ei pääseks anduritesse putukad (kasutada plastiini, hermeetikut, vahtkummi jne)

Suvila valvesüsteemi häired saab lisaks lokaalsele sireenile:

- edastada raadiosaatja abil turvafirmasse;
- edastada GSM modemi abil omaniku telefonidele;
- edastada naabritele või naabruses elavatele elanikele, kui nii on nendega kokku lepitud.

Kutsari sõnul saab suvilakooperatiivi teatud punktidesse paigaldada ka videokaamerad ja videosalvestuse. See eel-

dab siiski pimedal ajal valgustust. "On ka olemas kaamerad, mille pilti saab vaadata GSM- ja tavatelefonide modemi abil ja mis edastavad pildid valvesüsteemi häire korral automaatselt läbi modemi või arvutivõrgu," räägib Kutsar.

Lihtsama lokaalse valvesüsteemi peaks saama paigaldatuna alates 5000 kroonist, mille hind suureneb vastavalt süsteemi suurusele. GSM häireedastus jääb suurusjärku 3500 krooni, millele lisandub kõnekaardi hind ja kõnede maksumus. Tasub uurida ka turvafirmade rendipakkumisi, kuid sel juhul peaks kaaluma siiski andurite asendamist rendipaketis, räägib Kutsar.

Tema sõnul suvilakooperatiivi videovalve lahendus hind võib alata ligikaudu 50 000 kroonist. GSM modemi kaamerasüsteemi hind algab ligikaudu 40 000 kroonist.

Eesti Turvaettevõtete Liidu tegevdirektor Veiko Jürissoni sõnul on põhiküsimus on, kuhu edastada häiresignaali. Tema sõnul tasuks signaali edastada valvefirmasse, kui nad jõuavad kohale mõistliku ajaga, ent lähemale naabrile, kui elatakse keskustest kaugel.

Falck Eesti Põhja regiooni müügidirektor Tarvi Hirve sõnul võib parimgi valvetechnika olla kasutu, kui see on lokaalne. "Kui ikka sireen on pool tundi töötanud ja midagi ei toimu – ei ole valvsat naabrit liikumas ja politseid informeerimas, ei kihuta kohale omanikku enast ega turvafirma patrullekipaazi, on vargale selge, et ohtu pole ja ta võib rahulikult tegutseda," märgib ta. Hirve sõnul saab olemasolevat telefoniliini kasutades lasta suvilasse paigaldada telefonivalijaga valvesignaalsüsteemi, mis häiresignaali kas määratud telefonile või turvafirma juhtimiskeskusse saadab.

Lisaks turvaseadmetele soovitab Tõnu Kutsar jätta mõni

Võimalusi maakodu kaitseks:

- **Naabrid.** Tutvu oma naabritega, ära ole anonüümne.
- **Signalisatsioon.** Nähtavale kohale paigaldatud signalisatsioon sunnib sisetungijat põhjalikult kaaluma, kas on mõtet edasi tegutseda.
- **Katus.** Katuselt ulatub varas edukalt akendeni ja rõdudeni, sellepärast tuleb aknad kindlalt sulgeda.
- **Värv ja aed.** Maja taha ehitatud kõrge sein või aed aitab sisetungijaid eemal hoida.
- **Varuvõti.** Ära jätta varuvõti tavalisse peidukohta uksemati alla, lillepotti või kirjakasti, sest varas oskab selle sealt üles otsida.
- **Garaaz ja kuur.** Hoida garaaz ja kuur alati lukus, eriti siis, kui need on elumajaga ühendatud. Lukusta ka tööriistad, redelid jms, et neid ei saaks kasutada majja sissetungimiseks.
- **Valgustus.** Varastele ei meeldi tegutseda hästi valgustatud kohas. Paljud sensorite või infrapunaandurite abil töötavad välisvalgustid süttivad, kui nende välja satub mõni liikuv objekt.
- **Uks** peab olema tugeva konstruktsiooniga ja vähemalt 44 mm paksune. Eriti kerge on lõhkuda ukseklaasi, sellepärast tasub nõrgad ukseid massiivsemate vastu vahetada.
- **Aknad.** Võtmega lukustatavast aknast pääseb varas sisse vaid klaasi purustades, kuid see tõmbab tema tegevusele liiga palju tähelepanu.

Allikas: www.pol.ee

Suvilas kasutatavad turvaandurid peavad olema mõeldud tööks niiskes ja kütmata ruumis.

Foto: Meeli Küttim

Naaber valvab

Ants Tsugart
Ida-Harju politseiosakonna ülemkomissar

Turvalisuse tõstmiseks tasub korraldada naabrivalve ning paluda neilt, kes elavad seal ka talvel, käia maja vaatamas, kas või paar korda nädalas, et keegi kahtlane isik ei hakkaks suvilas elama. Samuti tuleks anda alati politseile teada kahtlastest isikutest, kes ringi liiguvad. Kui näete võõraid inimesi, võiks küsida, et mis nad seal teevad.

Viimasel ajal pole sissetungimiste arv suvilatesse kasvanud. Suvilad ehitatakse eramuteks ümber, ja kui lähikonnas hakkab liikuma rohkem inimesi, siis kurjategijate arv väheneb. Kui maja jäetakse kauaks ajaks tühjana seisma, siis ei tohi seal hoida hinnalisi asju.

väiksem elektrivalgusti põlema, kuid hoolitseda seejuures, et valgusti pidev järelevalveta põlemine ei tekitaks tulekahjuohtu. "Valgustis tuleks kasutada säästupirne mis põlevad kauem ja võtavad vähem voolu," sõnab ta.

"Suvila välisfassaadile saab paigaldada ka liikumisanduriga valgusteid, millega saab vajadusel ühendada ka helisignaali," soovib Kutsar. Lisaks sellele soovitab ta hoida suvilakooperatiivi väravad alati lukus, sest suure tõenäosusega käivad vargad olukorraga eelnevalt tutvumas ja valitakse ikka need kooperatiivid, kus väravaid ei lukustata. "Viige suvilast talveks ära kõik väärtuslik, nii palju kui vähegi võimalik," rõhutab ta. Samuti soovitab ta kasutada naabrivalvet.

evelekt

office 4you

- tulekindlad seifid
- dokumendi- ja andmekandjaseifid
- seinaseifid
- hotelliseifid

KOHE LAOS!

Evelekt AS Pärnu mnt 536b Kauplus 657 9795 Hulgemüük 657 9797 Faks 657 9796
evelekt@evelekt.ee, www.evelekt.ee

Incure Inkasso OÜ, Laki 14, 10621 Tallinn
Telefon 651 7705, faks 651 7708
e-post mail@incure.ee
http://www.incure.ee

NB! Maksekohustusi ei täida nõuetekohaselt

NIMI	ADDRESS	JUHT
OÜ Domix	Nüpli küla, Otepää vald	Toomas Tuvikene
OÜ Longford	Tartu mnt 14, Viljandi	Margus Alamaa
OÜ Sergon Kaubandus	Tammisaare tee 99c, Tallinn	
OÜ Quatro Food	Lai 19, Tallinn	Kenneth Ingvar Lindberg, Rainer Härm, Tarvo Karu
OÜ Fluoreks	Kilbi 8-6, Tallinn	Valentina Kumm, Olga Matjuhina
OÜ Simon Company	Keskuse 4a-58, Tallinn	Ashot Simonjan
OÜ Pergari	Peterburi tee 47, Tallinn	Tanel Reintam
AS Saka Kaubandus	Räpina mnt 1, Võru	Erki Saarmann
UÜ Baltic Fashion Agent	Kõleri 1, Tallinn	Kristi Rajando, Kerli Leika
OÜ Dorberg	Riia 20, 51010 Tartu	Mariann Luik
OÜ Estonian Logsauna	Toomkooli 21, Tallinn	Hans Gerrit Schaling
OÜ TRC Reklaam	Ringtee 26, 51013 Tartu	Toomas Kesküla
OÜ Evotec	Lootsi 11, 10151 Tallinn	Mihhail Veselov
OÜ Xanadu	Liivalaia 14-304, Tallinn	Harry Rumm
OÜ Makondo	Vilmsi 53b, Tallinn	Ivan Trunov
OÜ Normel Invest	Tööstuse 7, Ohtu, Keila vald, Harjumaa	Ilmar Metsanurk, Andres Sillak
OÜ Taurus Print	Madara 32, Tln Sergei Leonov, Konstantin Anofrenko, Valentin Batalerov	
OÜ Äritar	Kroonuuaia 26-5, Tartu	Maia Alaver
OÜ Tartu Puukoda	Kreutzwaldi 58b, Tartu	Tarvet Vaik
Ivo Mikson		37507192238
Rivo Hanimägi	Vilde tee 132-47, Tallinn	35502136515
Olev Pihho	Ehitajate tee 131-19, Tallinn	35509290245

Mentor Inkasso OÜ

Tondi 1, Tallinn 11313

Tel 655 6190

Faks 655 6189

info@mentorinkasso.ee

www.mentorinkasso.ee

Äritegevusse
ei soovita
astuda järgmiste
isikutega:

FIRMA	ADDRESS	FIRMA JUHT
SERESAND OÜ	Paavli 2a, Tallinn	Paavo Urm
HANSAFOND GRUPP AS	Viru 14-8, Tallinn	Allan Vogt, Sean Henry
NERIUM TRANS OÜ	Jõhvi küla 12, Jõhvi vald	Nikolai Jerekin
HORNET OÜ	Suur-Sõjamäe 10a, Tallinn	Aleksander Voinov
VIP MEDIA OÜ	A. Alle 5-1, Tallinn	Villu-Jannus Ainsam
ERVIN SAAREMÄGI FIE	Vahtra 2, Kiili, Harjumaa	IK 37608210257
ENAG AS	Erika 5a, Tallinn	Artur Ajanjan
DRAUFING OÜ	Katleri 21-16, Tallinn	Svetlana Usakova
BRITTERIS OÜ	Riia 9, Valga	Gunnar Palumets
MIKMAN OÜ	Peterburi tee 56, Tallinn	Andrei Gaplevski
NORRDON OÜ	Hämariku tee 17, Tallinn	Tiit Uustalu
OLPE OÜ	Astangu 44-21, Tallinn	Olesja Zaretsaja
VOLLERFOLG OÜ	Kihnu 20-5, Tallinn	Jevgeni Borzenkov
Ratsaspordiklubi PARKUUR	Aida 1, Pärnu	Hillar Talts
MILBERIX OÜ	Kopli 87a, Tallinn	Aleksandr Perevoztshikov
NORDWEST DIRECT OÜ	Kungla 42-4, Tallinn	Urmas Kiinvald, Sven Naukas
KLAIN TRADE OÜ	Kibuvitsa tee, Randvere, Viimsi	Raimo Vahur
ALVAR UNIVER FIE	37212120329	Univer Alvar
NAVAREKO OÜ	Suur-Sõjamäe 10, Tallinn	Mihhail Jevdokimov
X-TAKSOGRUPI OÜ	Väike-Paala 1, Tallinn	Vjatsheslav Gontsharov
MELLIKO OÜ	Tallinna 11, Tallinn	Meelis Saar, Marko Asser

Koondame nõudeid: Artur Granström, IK 36804215748

karjäär

toimetaja Eda-Liis Kann tel 667 0182, e-post edaliis.kann@aripaev.ee

30. jaanuaril

ilmub erinumber
Gurmaanus

Reklaamimüügi projektijuht
Annely Plats
annely.plats@aripaev.ee,
tel 667 0031

EDULUGU ■ Ivari Männi, Positive Design OÜ, tootedisainer

Ivar Männi tegutseb oma nime all

Disainer Ivari Männil on julgust oma nime all esineda, kuna tema looming lähtub eelkõige tema enda ideedest.

Marika Tomberg

Ivari Männi kaalub tulevikus tööle asuda mõnesse välismaa disainibüroosse, kus avanevad avaramad tehnoloogilised võimalused.

Foto: Julia-Maria Linna

Vastab Ivari Männi

Lõpetasite praeguses EKAS tööstuskunsti eriala disainerina. Milline oli teie esimene töökoht?

Pärnis esimene töökoht oli Tallinna Linnavalitsuses linna disainerina. Linnavalitsuses oli siis omaette osakond, mis tegeles linna kujunduse ja haljastusega.

Linna disain on oluline ja lai valdkond, hõlmates tänavamööblit ja kõiki visuaalseid elemente, mis meil linnaruumis esinevad, kaasa arvatud välireklaamid, kioskid, bussiootekohad.

Töö Tallinna Linnavalitsuses võimaldas mulle suhtlemist rahvusvahelises meeskonnas ja suuri projekte ning ürituste korraldamisi, näiteks Hansapäeva ajal.

Enne seda olin kaks ja pool aastat vabakutseline. Vene aja tingimustes tähendas see palju vabadust ja tööd võis minu eri-

alal alati leida. Võimalik oli omal käel vabalt majandada.

Hiljem saite pakkumise peadisaineri kohale ühte esimese välisosalussega firmasse Expoplakat, milliseid uusi väljakutseid see koht teile esitas?

Ega linnavalitsus poleks mind väga pikka aega huvitanud, sest asjaajamine oli seal väga keerukas ja pikaajaline. Määruste ja paberikuhjade vahele jäävad ideed sageli toppama. Expoplakat oli progressiivne firma, kus väljakutse oli see, et sai rohkem loomingulist poolt rakendada.

Mida õppisite USAs stažeerimise ajal?

USAs olles sain kaht sorti kogemusi, esiteks linna planeerimise poole pealt. Linnaosad muutuvad seal väga kiiresti, kust aga valged välja kolivad, sinna kohe muud etnilised ko-

gukonnad saavad. Ka rahvuste suhtes toimub oma rotatsioon ning linnasüdamed on valgetest peaaegu tühjaks voolanud. Eks linnavalitsuses oli töö samamoodi, selle asjaajamine oli nagu pikk köis, mida venitati, erafirmas käis asjaajamine väga kiirelt.

Poole ajast olingi ühes erafirmas, kes tegeles arhitektuurse, haljastuse- ja keskkonnavalaste projektide planeerimisega. Kõige suurema impulsi andis Ameerika ise, võimaldades näha erinevaid kultuure kõrvaltvaates.

Suurlinnastumine ja pidev autostumine tekitas ka vastakaid tundeid. Eestisse tagasi tulles tekkis kohati masendus, et taevast on madal ja sombu. Selles mõttes polnud kohe selle kogemusega midagi peale hakata, vaid see vajab seeditmist.

Milline on Teie parim töö di-

sainerina teie enda hinnangul?

Flix-flaxi mööblisüsteem. Üldse tööd, mis lõhnavad süsteemi püstipanemise järel. Need tööd on kõige tervistavamad, kus saab end loominguliselt katsetada.

Alguse sai see projekt lihtsalt tootja väljakutsest teha midagi. Pärast vaatasin isegi, et tuli pärnis hea välja.

Millest te oma tööde jaoks inspiratsiooni ammutate?

Minu puhul tuleb osa visuaalsest materjalist, sellest, mida olen kuskil näinud. Teine pool on puhtalt alateadvuslik osa, mis kombineerib erinevaid elukogemusi ja mõtteid kokku. Tihtilugu võtab see kõik aega.

Kõigepealt püstitad enda jaoks lähteülesande, siis mõne aja pärast, vahel ka paari päeva pärast, on sul vastus valmis. Selliselt toimub lahenduste otsimine ajukeemia tasandil. See

on pärnis hämmastav, kuidas lahendused mõningatele probleemidele ise tekivad.

Mida olete EKA kõrgharidusest kaasa saanud?

Kaasa sain oma aja kohta väga progressiivse koolituse. Õppeprotsess kestis siis viis aastat. Vormi ja materjalide pool oli heal tasemel ja ka graafilise disaini osa. Eks elu on aga selline, et koguaeg tuleb juurde õppida.

Kas disain on ka selline eriala, kus on raske end tõestada ja sageli tuleb õppinuil oma eriala vahetada?

Eks mina ka ole loksunud elu jooksul selle ala ühest otsast teise.

Graafilisel disainil on kindlasti kõige rohkem rakendust. Ka paljud maali- ja tarbekunstnikud on sellele alale suundunud. See on ka hästi tasustatav ala. Graafiline disain on kerge

CV

Ivari Männi

■ sünd. 20.11.1963 Tallinnas

haridus:

- Tallinna Laste Kunstikool 1980
- Tallinna Reaalkool 1982
- Eesti Riiklik Kunstiinstituut, disaini eriala 1990 (Sõjaväeteenistus pärast I kursust ERKlis 1983–1985 Riias)

töö:

- 1991–93 Tallinna Linnavalitsus – linnadisainer
- 1992 Stažeerimine Norras
- 1992 Vaikla & Männi Disainigrupp – sisearhitektuur ja infosüsteemid
- 1993 Expoplakat – peadisainer
- 1993 Stažeerimine USAs
- 1993–... Männi Disain, sisearhitektuur, tootedisain
- 1993–98 Osalemine välireklaamikettide arenduses (A Poster jt)
- 1994–99 Reklaamiagentuur United, Positive – graafiline disain, messikujundused
- 2000–... Positive Design, graafiline disain – sisearhitektuur ja tootearendus
- 2002–... Mööbli ja aksessuaaride projekteerimine koostöös OÜ Woodman Trade'iga
- 2003–... Tootearendus täispuitmööblitootjale AS Eerung

patendeeritud kaubamärgid:

- Avita, Majaekspert, Bioparquet, Esport, FlixFlax

Väga positiivse suhtumisega

konkurent

Peeter Kuum, Woodman trade ASI tegevdirektor

Ivari Männi kui disaineriga on väga hea koostööd teha, sest temaga on võimalik kõik eelnevalt läbi arutada. Ta on hästi töökas ja hästi positiivne inimene. Disainerist on palju abi, sest tootjal võib ju ideid olla, aga selleks, et see idee saaks õige teostuse ja mõõtmed, on ikka disainerit vaja. Ivari Männi teeb meil ka graafilist disaini kuni brandimiseni välja. Miks disainerid ja tootjad koostööd ei tee, on küsimus tootjatele. Masstoodanguga muidugi on kasum kiirem tulema, kuid disainitoote viljad tulevad pikema ajaga ning nende saavutamine on kallim, aga need viljad on paremad ja võimaldavad hiljem kindlamalt kahe jalaga maas olla kui allhangete puhul.

leib, kuid vähemalt minu jaoks on see ala moraalselt väga koormav.

Pidevalt tuli ideid genereerida, mis järgmisel päeval trükivärskelt prügikasti lendasid. Eks reklaam olegi selline ühepäevaliblikas, millest mingit jälge ei jää. Ma arvan, et reklaam pole kunst, vaid üks vahepealne meedium. Reklaamikunst on justkui mustkunstki.

Kus näete end viie aasta pärast?

Kaalun ka tööd mõnes välismaa disainibüroos, kus on vaieldamatult suuremad võimalused.

Mind huvitab just tehnoloogiline pool, mis siin Eesti disaini ja mõtlemist ahistab. Siin oled paratamatult sunnitud sellega arvestama, et ühel firmal on üks treipink ja teisel teine ja kui firmad omavahel läbi ei saa, kaob palju aega mõttetutele vaidlustele.

Rautakesko AS on 12aastase tegutsemisega tuntust ja tunnustust pälvinud ehitusmaterjalide ja -tööriistade jae- ja hulгимүүgijettevõtte. Ettevõtte kuulub põhjamaade juhtivasse kontserni Kesko OY. Firms töötab täna 300 töötajat.

Otsime konkursi korras Tallinnasse

MÜÜGIJUHTE,

kelle ülesandeks on:

- uute kliendisuhete loomine, arendamine ja hoidmine
- olemasolevate kliendisuhete arendamine ja hoidmine
- müügiplaanide täitmine

Ametikoha eduka täitmise eelduseks on:

- eelnev müügikogemus siseviimistluse või vee-, kütte-, ventilatsiooni- ja elektrimaterjalide alal
- tulemustele orienteeritus, eesmärgipärasus ja algatusvõime
- arvuti kasutamise oskus
- hea eesti ja vene keele oskus
- B-kategooria autojuhulubade olemasolu

Omalt poolt pakume huvitavat tööd ja arenemisvõimalust.

Konkursi lõpptähtaeg on **31. jaanuar 2004.**

Osavõtuks palume saata CV ja sooviavaldus e-postiga: personal@rautakesko.ee või aadressil 11625 Tallinn, Tähetorni 100A, personaliosakond, märksõna "Müügijuht".

Baltikumi juhtiv büroo- ja hotellimööbli tootja AS Standard võtab tööle aktiivse inimese **TURUNDUSASSISTENDI** ametikohale

Töö kirjeldus:

- Turundusplaanide ja reklaamikampaaniate kavandamine ning elluviimine
- Ürituste organiseerimine, messidel osalemise korraldamine
- Suhtlemine reklaamiagentuuridega, koostööpartneritega ja pressiga
- Müügi- ja turuanalüüs
- Kliendirahulolu uuringute planeerimine ja läbiviimine
- Veebilehe haldamine

Pakume kaasaegseid töötingimusi, lähetusi välismessidele, konkurentsivõimelist palka

Nõudmised kandidaadile:

- reklaami-, turundus- või majandusalane kõrgharidus või selle omandamine
- inglise keel kõnes ja kirjas, kasuks tuleb vene ja soome keele oskus
- väga hea arvuti kasutamisoskus
- hea suhtlemisoskus, vastutustundlikkus ja täpsus

CV koos palgasooviga palume saata hiljemalt 26. jaanuariks elektronposti aadressile katri@standard.ee

Rahvusvahelisi standardite ISO 9001:2000 ja ISO 14001 sertifikaate omav büroo- ja hotellimööblit tootev ettevõtte pakub tööd

KVALITEEDI- ja KESKKONNAJUHI

kelle ülesandeks on

kvaliteedi- ja keskkonnasüsteemi arendamine ja haldamine ning kvaliteedi-, keskkonna-, tööohutuse ja töötervishoiualase töö korraldamine

N õ u t a v: KÕRGHARIDUS ning ERIALANE VÄLJAÕPE

KLIENDITEENINDUSE LOGISTIKULE

kelle ülesandeks on

Eesti-siseste jaotus- ja korjevedude organiseerimine, laadimis- ja montaažitööde organiseerimine ning eelnevaga seotud pretensioonide käsitlemine

N õ u t a v: eesti ja vene keele oskus, hea suhtlemisoskus, arvutioskus, loogiline mõtlemine ning pingetaluvus

CV koos palgasooviga palume saata hiljemalt 01. veebruariks elektronpostiga aadressile katri@standard.ee

OTSIME OMA MEESKONDA

TÖÖELU ARENGU OSAKONNA JUHATAJAT

Tööelu arengu osakonna põhiülesandeks on kavandada tööelu- ja töökeskkonnapoliitikat ja korraldada selle elluviimist eesmärgiga tagada Eesti tööelu kvaliteedi tõus ja ohutu töökeskkond.

Kandidaadilt eeldame:

- kõrgharidust;
- juhtimiskogemust;
- teadmisi tööturu toimimisest ja majandusest;
- teadmisi avaliku sektori ülesehitusest, põhimõtetest ja arengusuundadest;
- eesti ja inglise keele oskust kõrgtasemel ning ühe võõrkeele oskust kesktasemel;
- kasuks tulevad töösuhete- ja sotsiaaldialogialased teadmised, samuti teadmised tööõigusest;
- kasuks tulevad Euroopa Liidu tööpoliitika alased teadmised.

Parim kandidaat on algatusvõimeline ja aktiivne ühiskonnaprobleeme tähtsustav ja strateegiliselt mõtlej juh, kes suudab inimesi motiveerides ja huvirühmi kaasates ellu rakendada meie strateegilisi eesmärke.

Pakume võimalust mõjutada Eesti tööelu arengut, kaasa rääkida olulistel teemadel ühiskonnas, rahvusvahelist suhtlust ja võimalust enesearenduseks.

CV palun saata **28. jaanuariks** aadressil Gonsiori 29, 15027 Tallinn või e-posti aadressil Jane.Etverk@sm.ee. Täiendavate küsimustega palun pöörduda telefonil 626 9703 (Jane Etverk) või e-posti aadressil Jane.Etverk@sm.ee.

TARTU LINNAVALITSUS

võtab teenistusse linnamajanduse osakonda:

TEEDETEENISTUSE JUHATAJA

Kandidaadilt eeldame:

- teedeehitusala kõrgharidust ning vähemalt 5 aastast erialast töökogemust
- juhtimisala töökogemust
- teehoiutööde ehitusjärelvalve tegevusloa olemasolu
- eesti keele oskust kõrgtasemel ning inglise ja vene keele oskust kesktasemel ametialase sõnavara valdamisega
- väga head suulise ja kirjaliku eneseväljendamise oskust
- organiseerimisvõimet
- väga head suhtlemis- ja koostööoskust
- arvuti kasutamise oskust

Kandideerimiseks esitada avaldus koos elulookirjeldusega hiljemalt

31. jaanuariks Tartu Linnavalitsuse linnakantseleisse raekoda, 50089

Tartu või elektronposti aadressil Egle.Laane@raad.tartu.ee.

Informatsioon telefonil 736 1270

Väliskapitalil põhinev edukas firma võtab konkursi alusel tööle
ökonoomikaosakonna juhataja abi-tõlgi

Tööülesannetesse kuulub:

- ökonoomikaosakonna juhataja abistamine firma tootmis- ja majandustegevuse analüüsil
- vene- ja ingliskeelse dokumentatsiooni tõlkimine eesti keelde

Nõuded töötajale:

- väga hea eesti keele oskus (suuline ja kirjalik)
- hea vene ja inglise suhtluskeele oskus ja erialakeele omandamise võime
- hea arvutioskus (Word, Excel, Internet Explorer) ja võime õppida kasutama erialaseid programme
- analoogilistel töödel omandatud kogemus
- tahe täiendõppeks, hea suhtlusoskus ja stressitaluvus

Hüvitused

- hea põhipalk ja tulemustasud
- väga head töötingimused Tallinna kesklinnas asuvas kontoris
- võimalused täiendõppeks

Konkursil osaleda soovijail esitada CV, haridust tõendavate dokumentide koopiad ja võimalikud iseloomustused-soovitused postiga kuni

30. jaanuarini aadressil Peapostkontor, nimekast 318, 10503 Tallinn. Konkursile laekunud materjale ei tagastata.

KONKURSITAEDE

Harku Vallavalitsus kuulutab välja konkursi

- arengu- ja planeerimis- osakonna juhataja ning
- maa ja keskkonnaosakonna juhataja ametikohtadele

Konkursi tingimused on avaldatud ametliku väljaande "Ametliikud Teadaanded" internetileheküljel www.ametliikudteadaanded.ee ja Harku valla koduleheküljel www.harku.ee.

Avaldus ja teised avaliku teenistuse seaduse alusel teenistusse astumiseks esitatavad dokumendid saata Harku Vallavalitsuse konkursi- ja atesteerimiskomisjonile **31. jaanuariks 2004** aadressil Ranna tee 1, Tabasalu alevik, 76901 Harjumaa. **Info telefonil 603 2047**

JUSTIITSMINISTEERIUM
otsib oma meeskonda

protsessianalüütikut kohtu infosüsteemi alal,

kelle põhiülesandeks on kohtu infosüsteemi rakendamiseks tuleneva seadusandluse ja kohtu tööprotsessi analüüs, menetlusdokumentide põhjade koostamine ja infosüsteemi detailne kirjeldamine lähteülesande koostamisel, tellimise ettevalmistus ja rakendamise seotud ettevalmistused kohtutes.

Nõudmised kandidaadile:

- juriidiline kõrgharidus või selle omandamine 2004. a
- vähemalt aastane erialane töökogemus
- head teadmised kohtuprotsessist
- eesti keele oskus kõrgtasemel, inglise ja vene keele oskus kesktasemel
- arvuti kasutamise oskus kõrgtasemel
- loominguilisus ja analüüsvõime
- algatus-, otsustus- ja vastutusvõime
- hea pingetaluvus

Kasuks tuleb töökogemus kohtus, advokaadibüroos, pankrotihalduri või patendivolniku juures.

Pakume:

- huvitavat tööd mainekas riigiasutuses
- kaasaegseid töötingimusi ja meeldivat töökeskkonda
- eneseteostusvõimalust
- konkurentsivõimelist töötasu

Kandideerimiseks saata essee ühel valitud teemal:

1. Kohtumenetlus 21. sajandil;
2. Kohtumenetluse efektiivsus ja õiglane kohtuotsus;
3. Infotehnoloogia kasutamine kohtumenetluses – kas väljakute või *mission impossible*;
4. Kohtu infosüsteemi peamine risk – rumal kasutaja, paindumatu menetlusseadus või kehv IT-lahendus? Essee pikkus maksimaalselt 5000 tähemärki.

Avalduse, essee ja elulookirjelduse palume saata hiljemalt **23. jaanuariks kella 14.00** Justiitsministeeriumi arendus- ja personalitalluse aadressil Tõnismägi 5A, 15191 Tallinn või e-posti teel olvi.parve@just.ee, märksõna "Protsessianalüütik".

Justiitsministeerium Tõnismägi 5A, 15191 TALLINN tel 620 8100 faks 620 8109 info@just.ee www.just.ee

AS Lemeks MT on rahvusvaheline metsatööstuskontsern, mis tegutses 1993. aastast hetkel kolmes riigis. Grupi konsolideeritud käive oli 2002. a 450 mln krooni.

Lemeks MT Pärnu osakond on peamiselt Lääne-Eestis puidu varumise, transpordi ja laevatamisega tegelev struktuur.

Otsime oma meeskonda AS Lemeks MT Pärnu osakonnas

JUHATAJAT,

kelle ülesandeks on osakonna operatiivne ja strateegiline juhtimine. Edukas juhataja osaleb kontserni varumisstruktuuri tegevuse koordineerimise töögrupis.

Kandidaadilt eeldame:

- kõrgharidust, soovitatavalt metsandusala
- töökogemust metsa varumise vallas
- süsteemse mõtlemise võimet
- head läbirääkimisoskust
- kõrget saavutusvajadust
- head meeskonna- ja koostöövõimet

Pakume:

- eneseteostuse võimalust
- arengut meeskonnatöö ja koolituse kaudu
- ametiautot ja edukale juhile piisavat materiaalset motivatsiooni

CV saata hiljemalt **26. jaanuariks** aadressil AS Lemeks MT, Betooni 9, 51014 Tartu. Märksõna "Konkurss".

Saksa firma võtab konkursi korras tööle Eestisse

ettevõtte esindaja

Tööülesanded:

- igapäevase töö korraldamine Eestis ja aruandlus

Kandidaadilt eeldame:

- väga head saksa keele valdamist nii kõnes kui kirjas
- majandusala kõrgharidust
- head läbirääkimis- ja suhtlemisoskust

Saksakeelne soovivaldus ja CV saata hiljemalt **1. veebruariks** e-posti aadressil: ingmar@sea-buckthom.net

VÄRVITEHAS ISPEL
pakub tööd Keilas
laborandile

Vajalik erialane ettevalmistus, kasuks tuleb eelnev töökogemus värvitööstuses. CV saata e-posti aadressile ispel.ispel@mail.ee **25. jaanuariks**

AS Baltifalt Pärnu piirkond otsib oma meeskonda

teedeehituse projektijuhti

Nõutav varasem ehitusprojekti juhtimise kogemus.

Sooviavaldus ja CV palume saata e-posti aadressil peeter@baltifalt.ee

Kauplus Surfhouse (OÜ Surfara) tegeleb spordikaupade jae- ja hulgimüügiga alates 1996. aastast.

Võtame konkursi korras tööle

PEARAAMATUPIDAJA

kelle vastutusvaldkonnaks on firma raamatupidamise korraldamine, maksude arvestus, firmasisese ja -välise aruandluse koostamine.

Kandidaadilt eeldame:

- eelnevat erialast töökogemust raamatupidajana (vähemalt 2 aastat)
- Hansa Raama programmi tundmist
- arvutiga töötamise oskust (Word, Excel, internet)
- kohusetundlikkust, head suhtlemisoskust

Omalt poolt pakume täistööajaga huvitavat ja vaheldusrikast tööd sportiikus ja sõbralikus kollektiivis.

Tööleasumise aeg 01.03.2004. CV, palgaootused ja soovivaldus palume esitada hiljemalt **31. jaanuariks** märksõnaga "Konkurss" e-posti aadressil surfara@online.ee

Äripäeva Kirjastuse ASI
telemarketingi osakond

otsib oma meeskonda
müügiesindajaid,

kelle ülesandeks on kirjastuse toodete müük telefoni teel.

Ootame oma meeskonda aktiivseid, rõõmsameelseid, kohusetundlikke, loova mõtlemise ning väga hea väljendus- ja kuulamisoskusega inimesi.

Kasuks tuleb hea arvutitundmine ja eelnev müügi-alane ettevalmistus.

Pakume koolitust ja arenemisvõimalust, sõbralikku kollektiivi ja kaasaegset töökeskkonda, osalist töötasu (13.00–17.00) ning töötulemustele vastavat tasu.

Sooviavaldus ja CV märksõnaga "telefonimüük" palume saata hiljemalt **17. jaanuariks** aadressil Pärnu mnt 105, Tallinn 19094 või e-postiga erika.truuverk@aripaev.ee.

Äripäev

Info telefonil 667 0159,
Erika Truuverk

Sihtasutus KredEx loob võimalusi ettevõtluse ja ekspordi arendamiseks ja elamistingimuste parandamiseks laenude käendamise ning eksporditehingute garanteerimise abil. KredExi portfelli maht on ligi 900 miljonit krooni, meil töötab 28 inimest.

Otsime oma meeskonda

JURISTI

kelle põhiliseks tööülesandeks on ettevõtluslaenu ja eluasemelaenu käendustoodete väljatöötamisel osalemine, probleemsete käendustega tegelemine ja mitmesuguste lepingute ettevalmistamine.

Kandidaatidelt eeldame

- kõrgharidust
- häid erialase töö oskusi, sh äri-, võla- ja pankrotiõiguse tundmist
- inglise ja vene keeles suhtlemise oskust
- täpsust ja efektiivsust
- soovitatavalt eelnevat erialast töökogemust

ELUASEMETOETUSTE HALDURIT

(tähtajalise töölepinguga 1 aasta, programmi jätkumisel töölepingut pikendatakse), kelle põhiliseks tööülesandeks on korterelamute renoveerimistoetuste taotlejate nõustamine, taotluste kontroll ja menetlemine.

Kandidaatidelt eeldame

- kõrgharidust (võib olla lõpetamisel)
- head vene keele oskust
- täpsust ja kohusetunnet
- väga head suhtlemisoskust
- püsivust ja rutiinitaluvust

Sobivat kandidaadilt saata avaldus ja CV aadressil KredExi ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus KredEx, Pärnu mnt 67B, 10134 Tallinn või läbi CV-Online'i hiljemalt 8. veebruariks.

Täiendav info www.kredex.ee

28. jaanuaril
Delovõje Vedomosti
LISAVÄLJAANNE

**Hotellid ja
restoranid**

Reklaampinna broneerimine
21. jaanuarini.

Triin Voldek, tel 667 0144
triin@aripaev.ee

Ketli Näppi, tel 667 0143
ketli@aripaev.ee
faks 667 0200

börs

toimetaja Annika Matson, tel 667 0405, e-post annika.matson@aripaev.ee

LAIENEMISED ■ Lääne firmad otsivad, kellega ELi kandidaatriikides ühineda

Enim ühinevad Euroopas pangad ja keemiafirmad

Sel aastal on analüütikute sõnul oodata suuremaid ühinemisi Euroopas pangandus-, keemia- ja autotööstus-sektoris.

Annika Matson
annika.matson@aripaev.ee

Uus suur ühinemiste ja ülevõtmiste laine, mis algas juba möödunud aastal, loob Euroopa aktsiaturgudel paremaid investeerimisvõimalusi.

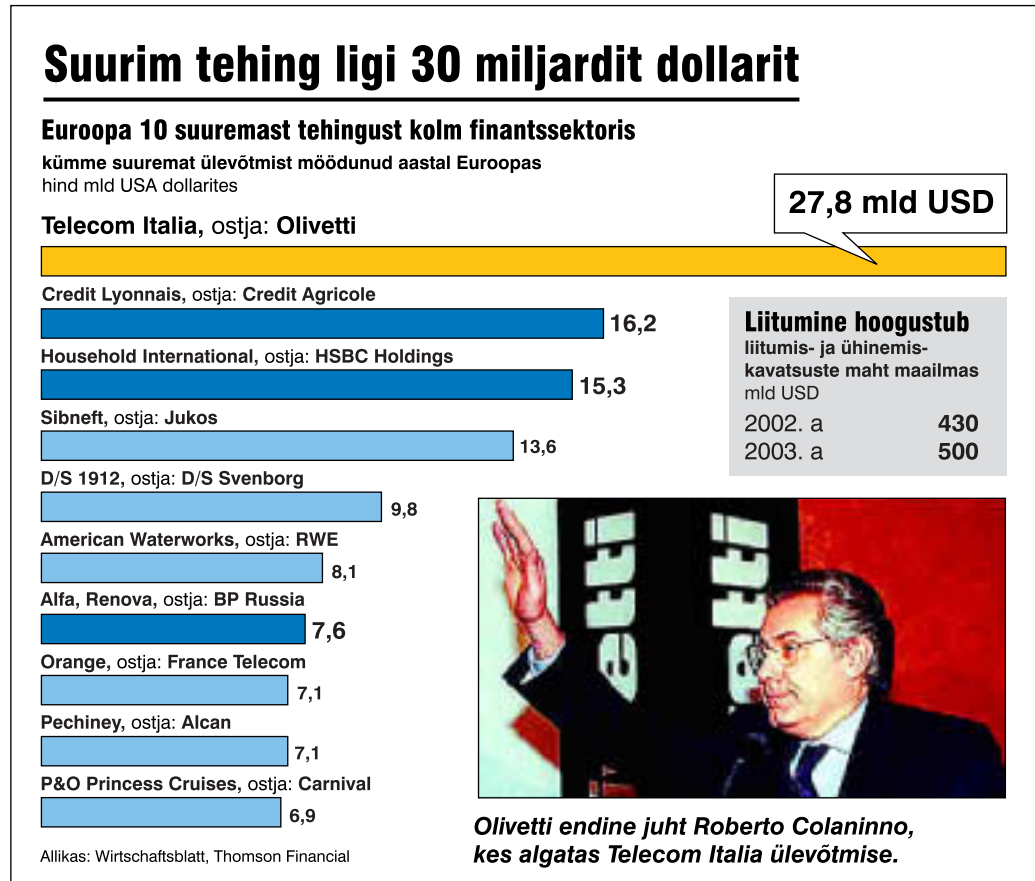
Financial Times Deutschland avaldas eile turuekspertide spekulatsiooni, et Saksamaa suuruselt teise panga HypoVereinsbanki (HVB) ühinemine ühe Saksa konkurendiga on pea-aegu kindel.

"Sellel aastal tõuseb ühinemiste surve Saksa pangamaastikul veelgi," ütles HVB juht Dieter Rampl. Ta lisas, et praegu peab igäüks igäühega läbi-rääkimisi. HVB tõsisemad konkurendid mujal Euroopas on Prantsuse pank BNP Paribas ning Šveitsi pangad UBS ja Credit Suisse.

Samuti spekulereeritakse Euroopa turgul, et ühinemisläbirääkimisi peavad Saksa farmaatsiafirmad Schering ja Al-tana. Eile ütles Saksa keemiatööstuskontsern Henkel, et ostis möödunud aasta lõpus Korea ettevõtte Lucky Silicene Industry. Henkeli teatel tugevdab firma selle ostuga oma positsiooni Aasia klempainete turul.

"Euroopa ühinemiste äri jookseb jälle täistuuridel," ütles Thomson Financiali ühinemiste ja ülevõtmiste ekspert Henry Gibbon.

Välismaiste investorite erili-

se tähelepanu all on tema sõnul sel aastal Saksamaa firmad. Suuri ülevõtmisi prognoosib ta sel aastal Saksamaal panganduse-, keemia- ja autotööstus-sektoris.

Kogu Euroopale ennustab ta esimeses kvartalis ühinemiste ja ülevõtmiste aktiivsuse 20protsendilist kasvu.

Gibboni sõnul pakuvad ühinemised ja ülevõtmised investoritele uusi ja kindlamaid investeerimisvõimalusi ning kasumeid. Börsidel saavad ostetavatest firmadest tavaliselt "kuumad saiad". Praegu on neid eriti panganduse-, keemia- ja autotööstussektoris. Eriti äratasuma peaks osteta-

vate firmade järele Londoni, Pariisi ja Frankfurdi börsidel.

Gibboni sõnul ajab ühinemiste ratta veerema kosunud majanduslik ebastabiilsus mõõdukas, praktiliselt enam ei ole.

Sõda Iraagis on üle elatud, majanduslik ebastabiilsus mõõdukas ning konjunktuuri näitajad paranemas.

Ettevõtete lootust, et halvemad ajad majanduses on möödunud, näitab ühinemiste ja ülevõtmisaktiivsuse suurenemine. Maailma aktsiaturud on viimaste aastate langusest välja tulemas ja aktiveerumas on ka ülevõtmised ja ühinemised.

Aktsiaturgude madalseis viimastel aastatel on paljud ettevõtted ka turuväärtuselt konkurentidele piisavalt atraktiivseks teinud, kirjutab Austria majandusajaleht Wirtschafts-

blatt. Konkurentide soodne ostmine võimaldab enda jalgealust kindlustada.

Erieffektina võib Euroopas käsitleda veel uute riikide liitumist Euroopa Liitu. Seoses sellega langeb nendesse maadesse investeerimisel risk. Lääne-Euroopa kontsernid otsivad üha enam Ida-Euroopast ettevõtteid, kellega ühineda.

Mullu oli Euroopas suurim Olivetti Telecom Italia ost 27,8 miljardi dollari eest. Tuleb siiski tunnistada, et paljud Telecom Italia väikeaktsionärid ei olnud aktsiate vahetussuhtega rahul, sest nende arvates oleks pidanud suhte määramisel arvestama varade väärtusega. Varade väärtusi arvestades oleks ühe aktsionäri sõnul vahetussuhte pigem 22 Olivetti aktsiat ühe Telecom Italia aktsia eest, mitte aga seitse ühele.

Äripäev
online

Lukoili kasum kasvas 38 protsenti

Venemaa suuruselt teise naftakompanii Lukoili puhaskasum kasvas läinud aasta kolmandas kvartalis eelnenud aasta sama perioodiga võrreldes 38 protsenti.

Lukoili kasum kolmandas kvartalis oli 701 miljonit dollarit, võrreldes 507 miljoni dollariga 2002. aastal, kirjutab Wall Street Journal. Käive kasvas 36 protsenti, 6,04 miljardile dollarile. Aasta varem oli käive 4,43 miljardilt dollarilt.

Lukoili naftabarreli hind oli aasta esimese üheksa kuu jooksul rahvusvahelisel turul keskmiselt 25,82 dollarit ning koduturul 13,91 dollarit. Rafineeritud toodete osakaal Lukoili käibes ulatus 55,7 protsendile.

Lukoili asepresidendi Leonid Feduni sõnul loodab firma alanud aastal lõpetada toornafta müügi Venemaa siseturul ning suurendada naftatoodangut ca 4 protsendi võrra, 84,9 miljonile tonnile, mis vastab 1,70 miljonile barreli päevas.

Feduni sõnul vähendasid Lukoili kasumit rubla tugevnemine dollari suhtes ning transpordikulude kiire kasv. Samuti kasvas firma maksukoormus – 24 protsendilt 28 protsendile, mis vastab ühele dollarile barrelist. Kasvasid ka ekspordimaksud – ca 2 dollarile barrelist.

Venemaa müüb osaluse Autovazis

Venemaa valitsus paneb müüki 2,05 protsenti Lada tehastest, lootes 27. jaanuaril algavalt enampakkumisel vähemalt 14 miljonit eurot.

Analüütikute hinnangul on huvi suur, sest Ladasid tootva Autovazi aktsiaid ei ole praegu kuigi palju ringluses, vahendas Kauppalehti ajalehe Vedomosti artiklit. Börsil käib kauplemine vaid 13 protsendi Autovazi aktsiatega.

Lada tehastes valmistati läinud aastal 700 000 autot. Firma käive oli üle 3,4 miljardi ja puhaskasum ca 60 miljonit eurot.

USA saab uue suurima mobiiloperaatori

USAs on võimalike ülevõtmiste ja ühinemiste tulemusena tekkinud suurim mobiilsideoperaator.

Asjaga kursis olevate inimeste sõnul on telekomikompaniid SBC Communication ja BellSouth loomas USA suurimat mobiilsideoperaatorit, vahendas uudisteagentuur Bloomberg.

SBC Communication ja BellSouth võivad uue sidegigandi luua AT&T Wirelessi ostmise ning selle liitumise kaudu nende ühisettevõtte Cingular Wirelessiga.

Plaani õnnestumisel tekiks mobiilsideoperaator, kellel on ligi 45 miljonit klienti. Praegusel USA suurimal operaatoril Verizon Wirelesil on 36 miljonit klienti.

DaimlerChrysler kutsub tagasi ligi 3 miljonit sõidukit

DaimlerChrysler kutsub tagasi 2,7 miljonit vanemat mudelit, millel on avastatud probleemid seoses käigukastiga.

Chrysleri sõnul näitas väline juurdlus, et kui käigukasti suruda või lükata üleliigse jõuga ajal, mil võit süütelukus ei ole, võib sõiduk hakata liikuma.

Tagasi kutsutakse aastatel 1995–1999 toodetud Chrysler Cirrus, Dodge Stratus ja Plymouth Breeze, vahemikus 1996–1999 toodetud Sebring kabrioletid ning aastatel 1993–1999 toodetud mudelid Chrysler 300M, Chrysler Concorde, Chrysler LHS, Dodge Intrepid ja Eagle Vision.

Ungari börs ühineb toorainebörsiga

Budapesti börs (Budapest Stock Exchange) ja Budapesti toorainebörs (Budapest Commodity Exchange) tahavad ühineda, kirjutab Saksa majandusuudisteportaal vwd.

Ungari börsi teatest selgub, et Budapesti börsi aktsionärid peavad ühinemise ette valmistama 19. veebruaril toimuvaks aktsionäride erakorralisel koosolekul. Budapesti toorainebörs kutsus oma erakorralise aktsionäride koosoleku kokku 30. jaanuaril.

TeliaSoneralt nõutakse suuremaid dividende

Mitmed TeliaSonera suuremad aktsionärid nõuavad firmalt suuremate dividendide maksmist, kirjutab teispäeval ajaleht Affärsvärlden.

"Minu arvates on piisavalt võimalust dividendide märkimisväärseks suurendamiseks

ning isegi erakorraliste dividendide väljamaksmiseks," ütles Björn Lind, haldur firmas SEB Fonder, mis on TeliaSonera viies suurim osanik, vahendas uudistebüroo Direkt.

Ajaleht viitab "aktsiaturul ringlevatele arvutustele", mis

näitavad, et operaatorfirma võiks tavalist dividendi tõsta ca 3,50 Rootsi kroonile aktsiast ning sellele lisaks jagada välja veel 20 miljardit Rootsi krooni ehk 4,25 krooni aktsia kohta ühekordse maksena.

Oktoobris kirjutab Affärs-

världen, et ilmselt maksab TeliaSonera sel kevadel suuri dividende ning et analüüsi järgi võiks firma dividendideks maksta kuni 35 miljardit krooni, ilma et see laenureitingut mõjutaks. See vastab 7 Rootsi kroonile aktsia kohta. AP Online

Tallinna börs 14.01.			
Taise	301,69	1,91%	
käive	46,08 mln kr		
ÄP tööstusindeks	116,85	-0,17%	

Investori kalender

N 15. jaanuar
Sun Microsystems – majandustulemused
Bank of America – majandustulemused
Samsung – majandustulemused
Juniper Networks – majandustulemused
USA – tarbijahinnaindeks ja jaemüük, dets 03

R 16. jaanuar
General Electric – majandustulemused
Merrill Lynch – majandustulemused
USA – tööstustoodang ja tootmisvõimsus, dets 03

E 19. jaanuar
Infineon – majandustulemused

T 20. jaanuar
statistikaamet – tööstustoodangu tootjahinnaindeks, ekspordi- ja impordihinnaindeks, dets 03;
IBM – majandustulemused
Motorola – majandustulemused
General Motors – majandustulemused
Citigroup – majandustulemused

suurim tõusja Rakvere LK 4,04%	suurim langeja Viisnurk -6,09%	enim kaubeldud Hansapank 33,37 mln kr

Aktsiaturg sai eile taas hoo sisse

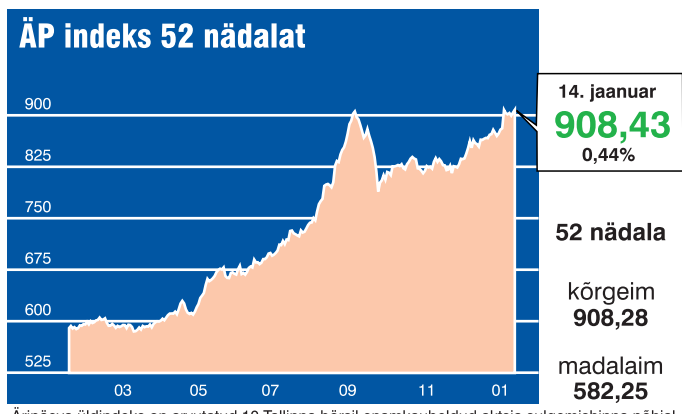
Raivo Sormunen
raivo.sormunen@aripaev.ee

Nii liideraktsiatel kui ka väiksematel tegijatel oli eile Tallinna börsil igati tubli hoog sees ning tundub, et selline tendents jätkub ka lähipäevadel, kui välisbörsid negatiivselt ei üllata. Pärast teisipäevast vaikset puhkepäeva ja hindade settimist kosus Hansapanga aktsia ligi 3% ning jõudis 352,05 kroonini. Kuigi Eesti Telekom aktsia tõusnurk (0,9%) oli märksa väiksem, registreeriti aktsia sulgemiskooriks 111,40 krooni ehk kõrgeim tase pärast möödunud aasta 22. oktoobrit. Ka väiksemad tegijad olid igati tugevad. Harju Elektri aktsia sulgus uuel kõigi aegade kõrgeimal tasemel 114,22 kroonil. Tallinna Kaubamaja jäi uuest tippasemest puudu vaid gramm. Väärtpaber sulgus 74,32 kroonil ehk 8 senti madalamal 2001. aasta 10. aprillil

Harju Elektri aktsia oli eile üks paljudest tõusjatest. Väärtpaber sulgus uuel rekordtasemel.

saavutatud laest. Kaubandussektori väärtpaberi puhul väärrib tugevat äramärkimist veel käibenumbrist, mis ületas juba neljandat korda sel aastal miljoni krooni piiri. Terve möödunud aasta jooksul tehti Tallinna Kaubamaja aktsiatega käivet üle miljoni krooni vaid kuuel päeval. Äramainimist väärrib ka Saku Õlletehas, mida osteti eile juba teist päeva järjest üle saja kroonise hinnaga. Hommikupoole pakkus aktsia eest sellist hinda Nordea ning pärastlõunal Hansapank. Üle 90 krooni kerkis ostuhuviliste tootja aktsia osas alles möödunud aasta 5. detsembril. Aastaga on kohalike väikeinvestorite hulgas üks enim hoitud väärtpaber kallinenud 53%.

Tallinna Börs 14.01.

aktsia	muutus	ost	müük	tehingu	käive	P/E	div. akt.
hind	suhe (%)	suhe	suhe	suhe	kr	suhe*	kohta**
PÖHINIMEKIRI							
Baltika	31,29	0,00	32,08	34,27	0	-	-
Eesti Telekom	111,40	0,85	111,25	111,72	36	8 754 187	14,7
Hansapank	352,05	2,97	350,48	352,83	42	33 371 910	13,6
Harju Elekter	114,22	1,39	112,66	116,57	3	1 370 646	5,4
Merko Ehitus	187,76	-1,23	188,54	193,24	2	187 838	10,5
Norma	105,61	0,00	105,30	105,77	7	453 878	9,8
T. Kaubamaja	74,32	0,64	73,54	74,95	2	1 114 823	12,0
I-NIMEKIRI							
Estiko	14,71	0,00	13,14	14,71	0	0	6,4
Kalev	39,12	0,00	38,49	41,93	0	0	26,1
Klementi	31,29	0,00	31,45	32,70	0	0	-
Rakvere LK	16,12	4,04	15,96	16,27	1	12 087	12,0
Saku Õlletehas	100,29	-1,38	100,92	101,70	4	60 177	16,9
T. Farmaatsiatehas	20,65	0,00	17,68	21,91	0	0	14,6
Viisnurk	33,80	-6,09	33,80	36,61	1	16 898	-
VÖLAKIRJADE NIMEKIRI							
Hansa Capital	10 383,53	0,00	0,00	0,00	0	0	3,37%***
Eesti Post	10 192,00	0,00	0,00	0,00	0	0	3,85%***
Tallinna Sadam	10 332,00	0,20	10 200,00	0,00	1	516 600	3,16%***
VABATURG							
EVP	0,956	-3,02	0,954	0,986	5	225 530	-

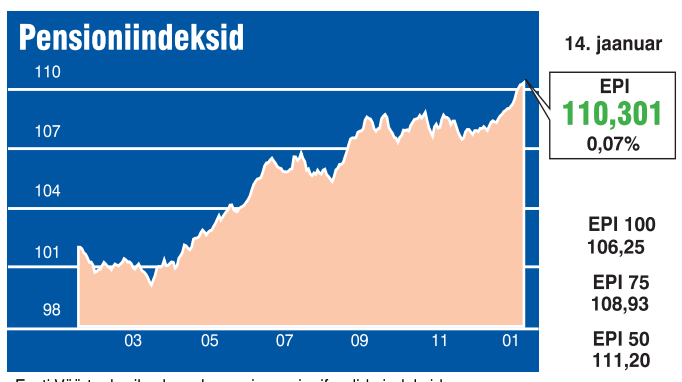
aktsia	valuuta	ostuhind	müügihind	noteerija
EVP	EEK	0,925	0,975	Ühispank
MicroLink	EEK	70,00	150,00	Trigon

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad

4. veebruaril Delovõje Vedomosti **ERILEHT** 10-aastased firmad **Деловые Ведомости** Reklaamimüügi projektijuht Triin Voldek tel 667 0144 triin.voldek@aripaev.ee

fond	kuupäev	ost kr	müük kr	NAV	riskiaste***	aasta algusest %	tootlus (p.a.)%			fondi maht kr	haldav ettevõtte
							12 kuud	3 aastat	5 aastat		
II PENSIONISAMBA FONDID											
Ergo Tuleviku Pensionifond	14.01	11,2300	11,6900	11,3400	-	11,18	9,98	-	-	31 026 535	AS ERGO Varahaldus
Ergo Rahulik Pensionifond	14.01	10,4000	10,8300	10,5100	-	3,14	3,04	-	-	14 365 716	AS ERGO Varahaldus
Hansa Pensionifond K1	14.01	10,6800	10,9500	10,7900	-	4,86	4,55	-	-	55 849 923	Hansa Investeerimisfond
Hansa Pensionifond K2	14.01	10,9100	11,1900	11,0200	-	8,89	8,15	-	-	184 796 105	Hansa Investeerimisfond
Hansa Pensionifond K3	14.01	11,3000	11,5800	11,4100	-	14,10	12,97	-	-	256 910 354	Hansa Investeerimisfond
LHV Aktsiapensionifond	14.01	11,0500	11,2700	11,1600	-	13,76	12,39	-	-	30 928 788	LHV Varahaldus
LHV Intressipensionifond	14.01	10,9000	11,1200	11,0100	-	6,38	6,27	-	-	8 228 776	LHV Varahaldus
Sampo Pension 25	14.01	10,6623	10,8777	10,7700	-	4,06	3,66	-	-	20 996 439	Sampo Varahaldus
Sampo Pension 50	14.01	11,0484	11,2716	11,1600	-	6,59	5,78	-	-	103 998 702	Sampo Varahaldus
Sampo Pension Intress	14.01	10,3851	10,5949	10,4900	-	2,74	2,64	-	-	8 951 352	Sampo Varahaldus
Seesami Kasvu Pensionifond	14.01	10,0900	10,3900	10,1900	-	5,27	4,09	-	-	16 834 119	Seesam Varahalduse AS
Seesami Optimaalne Pensionifond	14.01	10,1800	10,4900	10,2800	-	2,90	2,19	-	-	16 926 859	Seesam Varahalduse AS
Seesami Völakirjade Pensionifond	14.01	10,4800	10,7000	10,5900	-	2,42	2,52	-	-	13 177 624	Seesam Varahalduse AS
Ühispanga Pensionifond Konservatiivne	14.01	10,4000	10,6600	10,5000	-	2,33	2,33	-	-	59 342 890	Ühispanga Varahaldus
Ühispanga Pensionifond Progressiivne	14.01	11,0400	11,3200	11,1500	-	9,37	9,10	-	-	197 411 323	Ühispanga Varahaldus
III PENSIONISAMBA FONDID											
Hansa Pensionifond V1	13.01	14,3200	14,6800	14,4600	3,50	15,77	15,40	8,91	-	37 946 416	Hansa Investeerimisfond
Hansa Pensionifond V2	13.01	10,0500	10,3000	10,1500	-	-	-	-	-	10 655 872	Hansa Investeerimisfond
Hansa Pensionifond V3	13.01	10,1900	10,4400	10,2900	-	-	-	-	-	7 064 118	Hansa Investeerimisfond
LHV Täiendav Pensionifond	14.01	10,3300	10,5300	10,4300	-	15,12	13,49	-	-	6 103 982	LHV Varahaldus
Sampo Pensionifond	14.01	12,1671	12,4129	12,2900	4,46	8,19	7,34	-	-	12 952 452	Sampo Varahaldus
Ühispanga Pensionifond Täiendav	14.01	12,6700	12,9300	12,8000	3,21	12,38	12,02	9,20	-	40 965 173	Ühispanga Varahaldus
AVATUD INVESTEERIMISFONDID											
Hansa Balti Kasvufond	13.01	286,7100	293,9500	289,6100	8,60	35,29	34,31	16,95	20,90	211 766 385	Hansa Investeerimisfond
Hansa Läänemere Aktsiafond	13.01	83,4000	85,5000	84,2400	-	24,41	21,68	-	-	24 329 984	Hansa Investeerimisfond
Hansa Venemaa Aktsiafond	13.01	657,8400	674,4500	664,4800	23,99	59,69	58,74	39,27	43,49	83 057 167	Hansa Investeerimisfond
Mandatum Neutral	14.01	344,3814	354,9237	351,4096	-	0,17	1,76	2,59	-	3 753 250 166	Sampo Rahastoyhtiö
Mandatum Omega	14.01	340,8801	351,3152	347,8369	-	0,09	1,25	-	-	1 880 098 663	Sampo Rahastoyhtiö
Nordea Euroland*	13.01	1,9492	1,9886	1,9689	20,00	2,62	15,61	-13,00	-	195 000 000	Nordea Rahastoyhtiö
Nordea Optima.fi*	13.01	0,2313	0,2359	0,2336	6,80	1,15	4,37	-5,90	-0,20	516 900 000	Nordea Rahastoyhtiö
Sampo Balti IF	14.01	3,4998	3,6069	3,5712	12,57	5,46	44,63	23,66	-	417 801 545	Sampo Rahasto/Sampo Varah.
Sampo Kasvufond	14.01	12,6027	12,8573	12,7300	18,64	21,01	18,53	-	-	33 051 592	Sampo Varahaldus
Trigon Balti Aktsiafond	14.01	207,9682	213,2466	211,1352	10,24	57,00	54,21	23,48	-	15 816 136	Trigon Funds
Trigon Keski- ja Ida-Euroopa Fond	14.01	124,9434	128,1146	126,8461	-	25,69	23,50	-	-	544 183 653	Trigon Funds
Äripäeva Indeksi Fond	14.01	-	6,2914	15,05	-	11,64	10,96	13,66	27,29	1 097 889	AS Eesti Ühispank
Ühispanga Kasvufond	14.01	3,2653	3,3313	3,2983	12,15	32,20	32,10	27,27	31,29	108 425 185	Ühispanga Varahaldus
VÖLAKIRJAFONDID											
Hansa Intressifond	14.01	134,4600	134,4600	134,4600	0,30	3,53	3,42	4,21	-	1 171 835 480	Hansa Investeerimisfond
Kapitalikaitsefond	14.01	1 196,3732	1 199,3716	1 199,3716	0,31	2,98	2,85	3,78	-	33 323 341	Trigon Funds
Sampo USD Intressifond**	14.01	56,6992	56,6992	56,6992	0,82	0,92	0,85	-	-	3 264 794	Sampo Varahaldus
Ühispanga Völakirjafond	14.01	11,9086	11,9086	11,9086	1,36	5,26	4,86	5,51	-	288 202 468	Ühispanga Varahaldus
RAHATURUFONDID											
Hansa Rahaturufond	14.01	-	-	1 000,0000	1,78	1,80	1,75	2,14	-	1 443 464 875	Hansa Investeerimisfond.
Hansa USD Rahaturufond**	14.01	-	-	59,3656	0,56	0,56	0,57	0,71	-	13 022 127	Hansa Investeerimisfond.
Sampo Rahaturufond	14.01	-	-	1 160,8000	2,20	2,04	2,22	2,43	-	343 212 732	Sampo Varahaldus
Ühispanga Rahaturufond	14.01	-	-	100,0000	2,17	3,54	2,50	2,42	-	1 728 871 249	Ühispanga Varahaldus

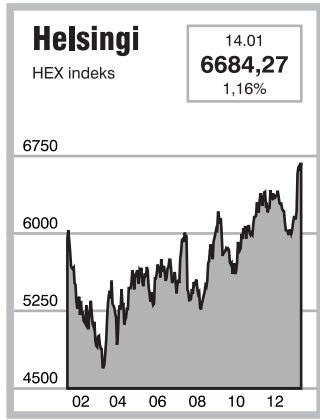
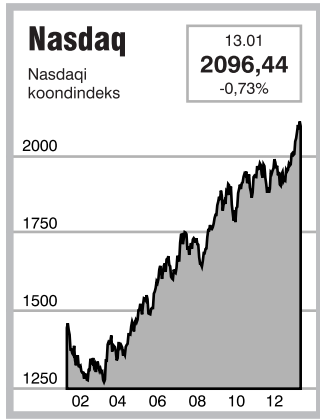
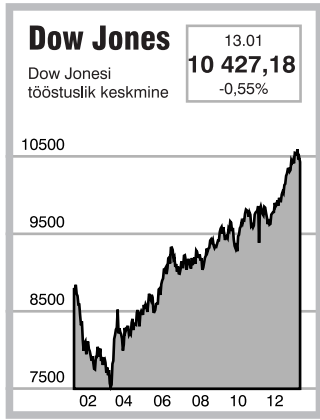
* noteeringud ja fondide mahud eurodes; ** noteeringud ja fondide mahud USDdes; *** investeerimisfondi tootluse viimase 24 kuu standardhälve

Maakerifirmad	Tegevuskoht	tel	faks
Eesti Krediitipank	Narva mnt 4, Tallinn	669 0941	661 6038
Eesti Ühispank	Tornimäe 2, Tallinn	665 6622	665 6802
Hansapank	Liivalaia 8, Tallinn	613 1659	613 1545
LHV	Roosikrantsi 2, Tallinn	611 0300	611 0310
Sampo Pank	Narva mnt 11, Tallinn	630 2104	-
Suprema	Pärnu mnt 10, Tallinn	640 5784	640 5701
Trigon Securities	Pärnu mnt 15, Tallinn	667 9233	667 9201

Fondivalitsejad	Tegevuskoht	tel	faks
Ergo Varahalduse AS	Lauteri 5, Tallinn	667 9200	667 9201
Hansa Investeerimisfondide AS	Liivalaia 8, Tallinn	631 0336	626 0636
LHV Varahalduse AS	Roos		

toimetaja Romet Kreek tel 667 0192, e-post turud@aripaev.ee

FINANTSTURGUDEL ■ Kolmapäev

Euro nõrkus Euroopat toetamas

Raivo Sormunen

raivo.sormunen@aripaev.ee

Saksa tarkvaratootja SAP käibehoiatus kiskus teisipäeval USA aktsiaturgude juhtivindekseid keskmiselt 0,6–0,7% alla poole.

Kompanii hoiatas, et ta IV kvartali käive kukub 3% ning ulatub 2,2 mld euron. See vedas asjaosalise aktsia USA viie protsendiga miinusesse ja kiskus kaasa ka sektori teised esindajad nagu Oracle, PeopleSoft ja Siebel Systems aktsiaid. Konkurentide kaotus jäi 2–4% vahele.

“Kuna turul pole olnud (languse näol) korrektsiooni, on aktsiad veidi haavatavad,” ütles CBSile finantsfirma Stein Roe vanem investeerimisstrateeg Alfred Kugel. “SAP näitas turule vaikselt punast lippu.”

Euroopa börsidele mõjus eile aga positiivselt USA dollari suhte nõrgenev euro. Suurimate Euroopa tõusjate hulgas paistis silma Suurbritannia tugevaim tarbeelektronikamüüja Dixons, mille aktsia on kella viieks õhtul tõusnud 5%, tasemeni 153 penni. Suurbritannia piiridest väljunud Dixons kirjutab oma äsja lõppenud poolaasta majandustulemustes, et kompanii kasum kasvas 2% ning ulatus 71,9 mln naelani (1,6 mld kroonini).

Ostusoovitust aitab Nokial jätkata viimaste nädalate tõusutrendi.

Teisipäeval esimest korda viimase kaheksa päeva jooksul kaotusekibedust tundnud Nokia aktsia pööras eile taas suuna üles. Väärtpaper liikus kell viis õhtul Helsingi börsil 16,55 eurol ehk 1,9% plussis.

Aktsiat toetas investeerimispank Merrill Lynch, mis andis aktsiale antud soovitusel neutraalselt osta ning kalkuleeris välja 19,50eurose hinnasihi.

Arvopaperi-online'i teatel ootab pank Nokialt kasvu nii mobiiltelefonide müügi kui võrguüksuse osas. Võrguüksust toetab mobiilsideoperaatorite investeringute kasv ning mobiiltelefonide üksust Nokia tugevus mahtude kasvatamise ja hindade osas.

USA börsid* 13.01.

aktsia	sektor	sulgemis-hind	muutus-%	52 nädala max	52 nädala min	p/e
ABN Amro	FV	23,55	-0,72	24,19	12,98	16,4
Adobe Sys Inc	TT	37,19	-0,46	46,38	25,12	34,0
Advanced Micro Dev	ET	15,19	-3,68	18,50	4,78	-
Alcoa	MT	35,15	-2,28	39,44	18,45	30,0
Altera Corp	ET	25,60	-4,55	26,82	10,30	76,6
Altria Group Inc	MT	53,19	0,11	55,03	27,70	12,2
Amazon.com Inc	EK	54,91	3,70	61,15	19,61	-
American Express Co	FV	47,87	0,36	49,11	30,90	21,4
Amgen Inc	FT	63,75	1,14	72,37	50,22	36,2
Apple Computer Inc	AT	24,12	1,64	25,01	12,72	124,9
Applied Materials Inc	ET	23,85	-3,17	25,94	11,25	-
AT&T Corp	TE	21,05	0,14	27,55	13,45	-
Bellsouth Corp	TE	28,93	-0,82	29,90	19,79	15,9
Biogen Idec	FT	40,80	-1,66	42,88	27,80	45,1
Boeing Co	MT	42,24	-0,40	44,53	24,73	202,0
Bristol Myers Squibb	FT	29,52	-0,03	29,73	21,00	19,8
Broadcom Corp	ET	40,70	-0,76	41,48	11,86	-
Brocade Comm Sys	ET	6,29	-2,93	8,28	3,59	-
Campbell Soup	TO	26,01	-3,13	27,90	19,95	17,2
Caterpillar	MT	82,50	0,06	85,16	41,24	27,3
Check Point Soft Tech	TT	18,34	-2,86	22,20	13,55	19,7
ChevronTexaco	EG	64,70	0,00	67,64	61,31	13,3

Helsingi börs* 14.01.

aktsia	sektor	sulgemis-hind	muutus-%	52 nädala max	52 nädala min	p/e
Aldata Solution	TT	2,07	0,98	2,14	0,88	-
Comptel	TT	2,30	0,44	2,40	0,69	-
Eimo	MT	1,04	0,00	1,12	0,81	-
Elisa Comm.	TE	11,22	2,65	11,45	4,83	-
Elcoteq Network	ET	17,81	-0,50	17,81	9,95	-
Elektrobit Group	ET	0,59	1,72	0,60	0,28	-
F Secure	TT	1,54	1,32	1,54	0,65	-
Nordea	FV	5,62	-0,53	6,02	3,60	-
Nokia	TE	16,55	1,90	16,55	11,44	-
Novo Group	TT	4,65	-1,06	5,17	2,10	-
Outokumpu	MT	11,63	0,95	11,63	6,92	-
Pohjola Yhtymä	FV	21,55	0,23	21,65	12,00	-
Perlos	MT	7,06	-0,14	7,06	3,17	-
Sampo	FV	8,71	0,11	8,71	5,05	-
Stonesoft	TT	0,83	9,21	0,83	0,35	-
Stora Enso	MP	10,83	1,21	12,25	8,45	-
Teleste	TE	6,05	2,54	6,26	2,40	-
TeliaSonera AB	TE	4,20	1,69	4,36	2,57	-
Tietoator	TT	23,60	3,24	24,40	11,59	-
TJ Group	TT	0,28	0,00	0,32	0,12	-
UPM Kymmene	MP	15,12	0,40	16,99	11,56	-

* hinnad kella 18 seisuga, EUR, allikas Äripäev

Stockholmi börs* 14.01.

aktsia	sektor	hind	muutus-%	52 nädala max	52 nädala min	p/e
ABB Ltd	MT	43,40	4,08	-	-	-
Autoliv	MT	298,50	1,70	-	-	-
Assa Abloy	MT	95,50	1,06	-	-	25,6
Atlas Copco	MT	264,00	3,13	-	-	16,0
AstraZeneca	FT	340,50	0,00	-	-	-
Electrolux	MT	163,50	1,55	-	-	-
Ericsson Tel Lm	TE	15,80	-1,25	-	-	-9,2
ForenigingsSparbanken	FV	138,00	-0,72	-	-	12,5
Hennes and Mauritz	MT	168,00	2,13	-	-	21,7
Holmen AB	MP	254,00	0,40	-	-	12,9
Icon Medialab Int	TT	3,19	0,95	-	-	-8,3
Investor	FV	72,50	0,00	-	-	25,0
Sandvik	FV	248,50	1,64	-	-	17,7
Skandia	FV	28,80	1,41	-	-	-5,5
Skanska	MT	63,50	0,00	-	-	-57,1
SKF	MT	286,50	2,87	-	-	13,4
SEB	FV	93,50	0,00	-	-	-
Securitas	TN	102,50	3,02	-	-	27,9
Svenska Cellulosa SCA	MP	288,50	0,70	-	-	13,3
Svenska Handelsbanken	FV	142,50	-0,35	-	-	12,4
Tele2 AB	TE	413,00	2,74	-	-	47,0
TeliaSonera AB	TE	38,50	1,85	-	-	18,9
Volvo	AU	243,00	1,46	-	-	24,2
WM Data	TT	16,50	0,61	-	-	-26,4

* hinnad kella 18 seisuga, SEK, allikas Äripäev

Londoni börs* 14.01.

aktsia	sektor	hind	muutus-%	52 nädala max	52 nädala min	p/e
Barclays	FV	5,20	1,73	-	-	13,5
British Airways	TN	2,89	1,49	-	-	-61,8
British Telecom	TE	1,81	0,00	-	-	5,7
HSBC Holdings	FV	8,63	0,47	-	-	19,8
Lloyds TSB Group	FV	4,58	1,02	-	-	13,5
Marks and Spencer	JK	2,76	0,73	-	-	13,0
BP	EG	4,35	-1,92	-	-	18,0
Shell Trans & Trading	EG	3,60	-1,77	-	-	12,1
Unilever	TO	5,23	0,19	-	-	20,9
Vodafone Group	TE	1,49	0,45	-	-	-9,7

* hinnad kella 18 seisuga, GBP, allikas Äripäev

Vilniuse börs* 14.01.

aktsia	sektor	sulgemis-hind	muutus-%	52 nädala max	52 nädala min	p/e
Lietuvos Telekomas	TE	1,73	1,17	-	-	-
Ekranas	ET	6,35	-1,09	-	-	-

* sulgemishinnad, LTL, allikas Äripäev

Riia börs* 14.01.

aktsia	sektor	sulgemis-hind	muutus-%	52 nädala max	52 nädala min	p/e
Ventspils Nafta	EG	1,35	5,93	-	-	-

* sulgemishinnad, LVL, allikas Äripäev

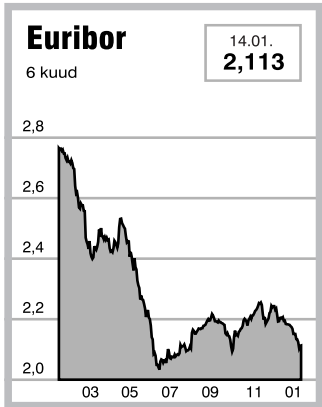
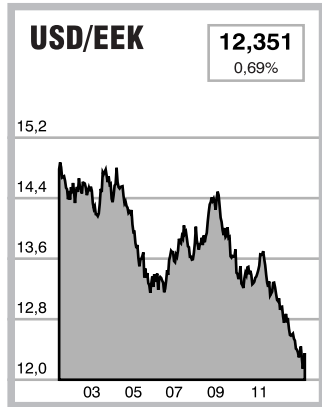
Moskva kauplemissüsteem* 14.01.

aktsia	sektor	sulgemis-hind	muutus-%	52 nädala max	52 nädala min	p/e
UES	EG	0,297	2,41	-	-	-
Lukoil	EG	24,430	0,53	-	-	-
Rostelekom	TE	2,150	-0,23	-	-	-
Surgutneftgaz	EG	0,600	1,27	-	-	-
Yukos	EG	11,340	1,52	-	-	-

* sulgemishinnad, USD, allikas Äripäev

Sektorite tähised:	FT - farmaatsiatööstus	EG - energia
AT - arvutitööstus	EK - e-kaubandus	MP - metsa- ja paberitööstus
ET - elektroonikatööstus	JK - jaekaubandus	TN - teenindus
TT - tarkvaratööstus	AU - autotööstus	FV - finantsvahendus
TE - telekommunikatsioon	TO - toiduainetööstus	MT - muu tööstus

Chiron Corp	TT	51,14	-0,70	57,29	34,02	57,9
Ciena Corp	ET	6,67	-4,58	7,52	4,19	-
Cisco Systems	ET	26,89	-0,52	27,20	12,33	47,4
Citigroup Inc	FV	49,60	-0,50	50,36	30,25	16,7
Colgate Palmolive	MT	50,58	0,44	60,99	48,56	21,0
Coca Cola	TO	49,71	-0,60	50,99	37,01	29,8
Comcast Corp	TE	34,35	0,53	34,38	23,34	27,3
DaimlerChrysler	AU	46,78	1,08	48,10	26,27	-
Delta Air Lines	TN	12,14	-2,96	16,05	6,56	-
Dell Computer	AT	35,29	-0,79	37,18	22,59	37,1
Du Pont	MT	43,79	-1,13	46,17	34,71	63,3
Eastman Kodak	MT	26,36	0,11	40,13	20,39	21,2
eBay Inc	EK	65,59	2,32	66,01	35,35	105,1
EchoStar Comm	TE	35,51	-0,50	41,00	23,04	-
Electronic Arts Inc	TT	46,85	-4,31	52,88	23,75	40,8
EMC Corp	AT	14,63	1,60	14,66	6,54	144,0
Exxon Mobil Corp	EG	40,68	-0,44	41,62	31,58	14,9
FlexEx Corp	TN	69,00	1,19	77,39	47,70	32,0
Flextronics Intl Ltd	ET	16,25	-2,87	16,89	7,15	-
Ford Motor Co	AU	16,28	-0,79	17,34	6,58	22,5
General Electric	MT	31,61	-1,50	32,42	21,30	22,8
General Motors	AT	53,33	-0,98	55,55	29,75	7,9
Genentech Inc	FT	90,25	-0,44	95,35	31,53	82,4
Genzyme Corp	ET	49,57	2,44	52,45	28,95	-
Gillette Co	MT	36,02	-0,14	36,78	28,00	27,3
GlaxoSmithKline	FT	45,22	-0,72	47,64	31,85	18,4
Hewlett-Packard	AT	24,26	-1,70	24,79	14,18	29,7
Honda Motor	AU	21,94	-2,05	23,59	15,47	12,2
Home Depot	JK	35,08	-0,34	37,89	20,10	20,1
Honeywell	MT	35,05	0,11	35,44	20,20	-
IBM	AT	89,70	-2,02	94,54	73,17	27,2
Intel Corp	ET	33,59	-1,64	34,60	14,88	49,5
International Paper	MP	44,18	-1,01	45,01	33,09	159,4
Intuit Inc	TT	48,57	-0,92	53,89	33,30	30,1
JP Morgan Chase	FV	38,90	0,28	39,15	20,13	18,0
JDS Uniphase Corp	ET	4,39	-1,28	4,71	2,51	-
Johnson & Johnson	MT	52,25	-0,27	59,08	48,05	23,4
Juniper Networks	ET	23,01	-2,99	23,85	7,45	263,6
Kraft Foods Inc	TO	31,30	-2,28	38,93	26,35	15,6
Kroger Co	JK	18,60	0,05	19,70	12,05	14,8
Linear Tech Corp	ET	43,95	-2,22	44,80	24,76	56,2
Lowe's Companies	JK	52,35	1,63	60,42	33,37	23,0
Lucent Technologies	TE	3,93	1,55	3,98	1,35	-
Maxim Intgr Products	ET	55,28	-1,27	56,03	28,96	58,9
McDonald's	TN	24,64	-1,87	27,01	12,12	31,0
MedImmune Inc	FT	22,65	-2,20	42,09	22,72	30,5
Merck & Co	FT	45,67	-0,50	63,50	40,57	14,1
Merrill Lynch & Co	FV	57,55	-1,03	60,47	30,75	17,3
Microsoft Corp	TT	27,43	-0,51	30,00	22,55	30,0
Millennium Pharm Inc	FT	17,70	-0,73	19,29	6,24	-
3M Company	MT	82,88	-0,35	85,40	59,73	28,8
Morgan Stanley	FV	58,39	-0,17	58,78	32,46	18,4
Motorola Inc	TE	16,32	0,74	16,26	7,58	64,8
Nextel Comm	TE	28,46	0,42	29,37	10,89	10,6
Novell Inc	TT	11,34	-4,14	11,85	2,14	-
Office Depot	JK	15,87	1,28	18,50	10,28	15,5
Oracle Corp	TT	14,36	-2,05	15,51	10,64	31,2
PalmOne Inc	AT					

Euroopa Keskpank odavdab eurot

Raivo Sormunen

raivo.sormunen@aripaev.ee

Euro odavnes eile keskpäeval 1,2648 dollarini (12,37 krooni dollar), kuna juba kolmas Euroopa Keskpanka juhtivfiguur väljendas muret kalli Euroopa ühisraha suhtes.

Euroopa Keskpanka nõukogu liige Christian Noyeri sõnul on interventsioon eurode müügi näol võimaluseks vältida valuuta tõusu, kirjutas uudisteaagentuur Bloomberg.

"Väga kiired liikumised pole maailma majanduskasvule mit-

te kunagi kasuks tulnud," lisas ta.

Euroopa Keskpanka president Jean-Claude Trichet ütles esmaspäeval, et ta on valuutakurside jõhkra kõikumise pärast mures ning USA föderaalreservi juht Alan Greenspan tõdes oma teisipäevases intervjuus, et euroregioni eksporditajad on suure pingel.

Viimase aastaga on euro USA dollari vastu tugevnenud 22%. Euro saavutas dollari vastu rekorditaseme sel esmaspäeval, mil valuuta tugevnes 1,2899 dollarini.

Eesti Pank 14.01.

valuuta	tähis	EEK
Austraalia dollar	AUD	9,58485600
Bulgaaria lev	BGN	8,00001500
Euro	EUR	15,64664000
Hina jüaan	CNY	1,49222000
Hongkongi dollar	HKD	1,59068900
IMF arveldusühik	SDR	18,46576000
Jaapani jeen	JPY	0,11622670
Kanada dollar	CAD	9,67478100
Küprose nael	CYP	26,66481000

Rahaturu intressid 14.01.

tähtaeg	Euribor	Talibor	Talibid
1 kuu	2,0690	2,5700	2,0900
2 kuud	2,0790	2,5900	2,1100
3 kuud	2,0860	2,6100	2,1300
6 kuud	2,1130	2,7000	2,2200
9 kuud	2,1410	2,7700	2,2700
12 kuud	2,1900	2,8400	2,3500

Börsikaubad

Kütused Rotterdami sadamates (CIF)

kuupäev	ühik	nafta*	kerge kütteõli	masuut	bensiin 95	diislikütus
13.01	USD/t	31,37	294,0-298,0	145-147	344-346	304,0-306,0
12.01	USD/t	31,76	301,0-305,0	145-147	342-344	310,0-312,0
09.01	USD/t	31,37	298,8-299,8	146-148	337-339	310,8-312,8
08.01	USD/t	31,08	291,8-292,8	141-143	324-326	303,8-305,8

*brenti segu Londoni rahvusvahelisel naftabörsil (USD/barrel)
Allikas: FT

Väärismetallid

kuupäev	kuld	hõbe	plaatina	pallaadium
14.01	419,50	6,5450	854,00	212,00
13.01	425,50	6,6150	868,00	219,00
12.01	425,25	6,6500	853,00	211,00
09.01	423,35	6,2450	851,00	201,00

USD/oz tr, pärastlõunase seisuaga (oz tr = 31,103 g)
* hommikuse seisuga

Värvilised metallid (13.01)

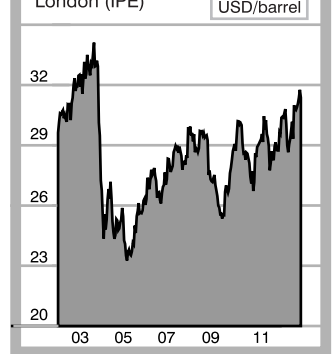
metall	ühik	ost	müük
alumiinium	USD/t	1593,0	1594,0
nikkel	USD/t	15430,0	15440,0
plii	USD/t	756,5	757,0
tina	USD/t	6690,0	6700,0
tsink	USD/t	1026,5	1027,0
vask	USD/t	2415,0	2416,0

Kohv

kuup.	Arabica (USc)/LB	Robusta(USD/t)
13.01	69,95	816,00
12.01	70,80	820,00
09.01	68,80	797,00

1 LB = 453,59 g

Nafta

Suhkur

kuup.	valge(USD/t)	toor-(USc/LB)
13.01	190,90	5,98
12.01	190,50	5,97
09.01	188,80	5,93

Forward-tehingute kursid Eesti pankades 14.01.

Eesti Ühispank	USD		EUR		SEK	
	tähtaeg	ost	müük	ost	müük	ost
spot	12,2712	12,3063	15,6450	15,6470	1,7066	1,7146
1 nädal	16	40	-6	16	-4	-1
1 kuu	78	180	-7	96	-14	-2
3 kuud	236	565	-15	264	-35	-2

Arvelduskonto intressid

Nordea Pank, EEK, EUR, % paevasaldolt	panga klient	püskiklient	võtmeklient
kuni 50 000 kr	0,4%	1,0	1,25
50 000-250 000 kr	1,75	1,75	2,0
üle 250 000 kr	2,1	2,1	2,1

Kontaktandmed

Eesti Ühispank - Tornimäe 2, Tallinn tel 665 5100
Hansapank - Liivalaia 8, Tallinn tel 631 0311, faks 631 0410
Eesti Krediidipank - Narva mnt 4, Tallinn tel 669 0900, faks 661 6037
Tallinna Äripank - Vana-Viru 7, Tallinn tel 668 8088, faks 668 8089
Nordea Pank - Hobujaama 4, Tallinn 10151 tel 628 3300, faks 628 3201
 e-post: tallinn@nordea.com, www.nordea.ee
Sampo Pank - Narva mnt 11, Tallinn 15015 tel (24h) 680 0800, e-post: info@sampopank.ee, www.sampo.ee
Eurex Valuutavahetus - Pronksi 7, Tallinn tel 631 2100, GSM 05161332 e-post: eurex@eurex.ee, www.eurex.ee

Põhivaluutade kursid 14.01.

ÜLEKANNE	USD		EUR		SEK	
	ost	müük	ost	müük	ost	müük
Krediidipank	12,2287	12,3516	15,6040	15,6900	1,7024	1,7195
Ühispank	12,2278	12,3705	15,6000	15,6940	1,7006	1,7205
Tallinna Äripank	12,3006	12,4138	15,6232	15,6701	1,6978	1,7139

Läti, Leedu ja Vene valuuta kursid 14.01.

Krediidipank	RUB		LTL		LVL	
	ost	müük	ost	müük	ost	müük
(sular)	0,4250	0,4410	4,4950	4,5770	22,8990	23,4560
(üle)	0,4231	0,4285	4,5157	4,5474	23,0500	23,4000
Ühispank	0,4175	0,4355	4,5000	4,5700	22,9976	23,4390
(üle)	0,4225	0,4285	4,5157	4,5474	23,0905	23,3577
Tallinna Äripank	0,4234	0,4322	4,5074	4,5558	23,1708	23,4250
(sular)	0,4261	0,4449				

Muude valuutade kursid 14.01.

Ühispank	UAH / EEK		PLN / EEK		HKD / EEK	
	ost	müük	ost	müük	ost	müük
Ühispank	2,2100	2,3100	3,2676	3,3104	1,5599	1,6074

Kommertspankade intressitooted

pank	jooksev hoius %			tähtajaline hoius %															
	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijägil	min püsijägil	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	min summa	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa	
Sampo Pank	0,25	0,25 ⁽⁴⁾	-	1,75	1,80	1,85	2,05	2,35	2,55	2,60	1000/5000 ⁽⁶⁾	2,05	2,05	2,05	2,20	2,45	2,70	2,75	1000/5000 ⁽⁶⁾
Sampo Pank ⁽⁶⁾	0,30	-	-	2,05	2,05	2,05	2,20	2,45	2,70	3,15	1000	2,10	2,15	2,20	2,35	2,50	2,70	2,70	1000
Krediidipank	0,50	1000 ⁽⁶⁾	-	2,10	2,15	2,20	2,50	2,65	3,00	3,15	1000	1,70	1,75	1,80	2,00	2,30	2,55	2,55	2000*
Ühispank	0,20	0,25	-	1,70	1,75	1,80	1,95	2,25	2,50	2,50	1000/100 000 ⁽⁶⁾	1,70	1,75	1,80	1,95	2,25	2,50	2,50	1000/100 000 ⁽⁶⁾
Hansapank	0,20	-	-	1,70	1,75	1,80	1,95	2,25	2,50	2,50	1000/100 000 ⁽⁶⁾	1,70	1,75	1,80	1,95	2,25	2,50	2,50	1000/100 000 ⁽⁶⁾
Tallinna Äripank	0,30	-	-	2,00	2,05	2,10	2,40	2,70	3,00	3,10	1000	2,00	2,05	2,10	2,40	2,70	3,00	3,10	1000
Nordea Pank	0,50	0,50	-	1,74	1,75	1,76	1,79	1,82	1,85	1,85	5000 EEK	1,74	1,75	1,76	1,79	1,82	1,85	1,85	5000 EEK

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad* maks 99 999 EEK⁽¹⁾ ** nii era- kui jur. isikutele ⁽³⁾ alla 3 kuu 30 000 kr, alates 3 kuud 3000 kr ja alla 1 kuu 100 000 kr ⁽⁴⁾ juriidilise isik ⁽⁵⁾ personaalpankanduse klientidele ⁽⁶⁾ kontoris

Estonia is close to getting an EEK 2.5 billion pulp plant

Urmas Paavel.

Afer several years of negotiations, Estonia is close to getting its second-largest foreign investments.

Norwegian group Larvik Cell plans to build a wood pulp facility in Kunda. The total cost of the project will be EEK 2.6 billion of which EEK 300 million would be borrowed from EBRD.

Urmas Paavel, head of the Estonian office of EBRD, said that the EBRD board of directors would discuss the project in February.

Estonian Cell, which belongs to the Norwegian firm Larvik Cell, is planning to construct an aspen wood pulp facility with an annual capacity of 140,000 tons in Kunda.

The main contractor is the German firm Industrieloesungen GmbH and the installations will be supplied by Andritz AG of Austria.

Estonian Cell has received building rights for 99 years to the property of nearly 80 hectares in Kunda. The cost of the building rights is more than EEK 300,000. **BBN**

Cargo handling at Estonian Air up 10 percent

Estonian national airline Estonian Air announced that it carried 8.5 percent more mail and other cargo in 2003 in a year.

During the year, the airline carried a total of 1,359 tons of cargo and 417 tons of mail. Key routes in cargo handling in 2003 were Copenhagen, Frankfurt and London.

In December the airline carried 135.8 tons of cargo and 53.8 tons of mail that is 14 percent more that a year ago.

Starting from June, the whole cargo and mail sent out from Tallinn Airport goes through the special X-ray machine that is operated by Falck Eesti.

The biggest single cargo shipments this year have been 2.2 tons sent to Moscow. In average, 12 tons of cargo is sent to Moscow in a month.

In the Tallinn-Vilnius line Estonian Air carries 5-6 tons of cargo a month of which 60 percent is cargo in transit. **BBN**

Domina Hotels in Tallinn make profit of EUR 1 million

The operating profit of Ilmarine and City hotels of Domina Hotel Group was EEK 15.6 million (one million euro). The annual turnover of the two hotels was EEK 33.8 million.

Aare Jaanus, area manager of Domina for Baltic states and Eastern Europe, said that Ilmarine Hotel is currently undergoing expansion costing as much as EEK 70 million. After the expansion the number of hotel rooms will be 152.

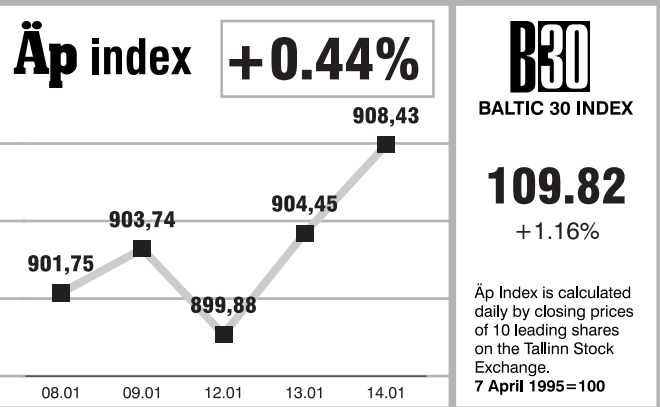

Aare Jaanus.

The occupancy of Domina City Hotel was 64 percent and that of Ilmarine was 45 percent last year. This year the occupancy of Ilmarine should increase to 52 percent.

Domina Hotel chain has 61 hotels including two in Tallinn. **BBN**

For more on these and other stories visit www.balticbusinessnews.com

B30
BALTIC 30 INDEX

109.82
+1.16%

Äp Index is calculated daily by closing prices of 10 leading shares on the Tallinn Stock Exchange.
7 April 1995=100

arvamus

toimetaja Mati Feldmann tel 667 0052, e-post arvamus@aripaev.ee

JUHTKIRI

Tselluloositehas on Kundasse teretulnud

Eestisse on taas tulemas suurem välisinvesteering tselluloositehas näol – vajalik ehitis meie metsade äärde, millest on räägitud pikalt. Seekord tundub asi kindlam: projekti veab norrakate Larvik Cell, tegemist on suuruselt teise välisinvesteeringuga Eestisse.

Äripäev tervitab tselluloositehaste ehitamist, kuna see aitab paremini ära kasutada meie metsade puidumassi lehtpuidu näol, aktiveerib ekspordi ja mõjub majandusele muidu hästi.

Puiduna on suurem väärtus okaspuul, kuusel ja männil, aga meie metsad on teadupärast segametsad. Seega on vaja rakendus leida ka vähemväärtuslikule lehtpuule, eeskätt haavale, aga seda konkreetne tehas just tarbib.

Keskonnaminister Villu Reiljan soovib okaspuu raiumist piirata; arvestades metsa raiumisega kaasnevat negatiivset vastukaja ühiskonnas üldse, on ministri otsus ehk õige. Kuid eelkõige on vastuseis ilusa palkmetsa kiirkorras mahavõtmisele, mitte lehtpuumetsa raiumisele. Kord maha võetud ja unarusse jäetud okaspuumetsa raielangile kasvavad asemele lehtpuud. Meie hinnangul saaks nüüdsest orienteeruda okaspuidult rohkem lehtpuudule ja eesti

mets saab kokkuvõttes paremini ära kasutatud.

Kui rääkida kroonidest, siis annab uus tselluloositehas ekspordile juurde miljard krooni aastas. Tööd saavad kaasnevad harud, nagu transport, keemiatööstus, energeetika. Näiteks Eesti Energia saab suurkliendi. Üldse soovitakse haarata Euroopa tselluloositurust 2%. Kuivõrd tehas ise maksab 2,5 miljardit krooni, siis annab juba ehitus tubli panuse meie majandusse.

Õnneks saadi seekord meie looduskaitsetega, rohelistega, ühele meelele. Tehase ehitusega peaks puidu hind tõenäoliselt tõusma, kuna vajadus suureneb. Rohelistele peaks niisugune stsenaarium olema meele järgi, et loodusressursi, olgugi taastuva, hind tõuseb. Võib-olla tasub haaba lausa istutama hakata.

Varasemate, ehkki mitterealiseerunud tehastega seoses räägiti riiklikest garantiidest puiduga varustamisel. Ehk siis puit riigimetsast ja fikseeritud hinnaga.

Äripäeva meelest polnud toona riiklike garantiide andmine hea ka seda-

võrd suure investeeringu saamise nimel; oleme samal seisukohal ka täna.

Riigimetsast raiutakse umbes 40% kogu puidust, seetõttu võiksid koormad veereda ka loodavasse haavapuidu tehasesse, aga kindlasti turuhinnaga. Riigimetsa Majandamise Keskuse kinnitusele on nad tselluloositehase rajajatega sõlminud soodsat lepingu. Lepingusse on kirjutatud ka sisse iga-aastane hinnatõus.

Meie metsad on segametsad. Väärtuslikuma okaspuu kõrval on vaja rakendust leida lehtpuule, eeskätt haavale.

Metsanduse arengukavas aastani 2010 on ette nähtud uuendus- ja harvendusraiet 12,6 miljonit tihumeetrit, seega sobivat ressursi peaks jätkuma. Aga kui Kunda tehas ostab odavamat puitu kokku näiteks Venemaalt Pihkvast, siis lasku käia. Eestisse tekib lisaks naftatransiidile ka puidutransiit, mis annab lisa meie sisemajanduse koguproduktile.

Esimene paberiveski loodi Eestis aastal 1670 Lasnamäe nõlvale (täna Sossi klubi), on hea, et ajaloolised tööstusharud jätkavad endises vaimus.

Valmiva tehase näol on tegemist ettevõttega, mis kasutab Eestis leiduvat ressursi ning ekspordib kogu toodangu.

TAUSTAINFO

Kombinaadi varasemad ehitused pole vedu võtnud

Majandusministeeriumil on valida kahe Eestisse tselluloositehase rajamise kohta esitatud projekti vahel. Mõlemad neist eeldavad ka riigi osalust. Tehase ehitamine läheb maksma vähemalt pool miljardit dollarit, väitis Saksamaal asuva Eesti saatkonna majandusnõunik Andres Pajuste.

Ühe võimaliku tselluloositehase projekti autor on Soome spetsialiste ühendav Pulpmasters Group, mis on pakkunud välja ehitada uus tehas kas Paldiskisse või Kundasse. Uute seadmetega tehase aastavõimsus oleks 210 000 tonni tselluloosi ja see läheks maksma 291 miljonit dollarit (3,4 mld krooni).

Otstarbekam on ehitada kasutatud seadmetel töötav tehas, mille aastavõimsus on 192 000 t ja maksumus 199 mln dollarit (2,3 mld krooni). Riigi osalus projektis peaks olema vähemalt 20 protsenti ehk 40 miljonit dollarit (471 mln krooni).

Odavama variandi korral kasutaks tehas kümme aastat töötanud seadmeid, mida soomlased on valmis hankima Saksamaalt või Skandinaaviast.

"Teise projekti on esitanud Hamburgis välja töötatud ASAM-tehnoloogia haldaja ASAM Technologie GmbH ja tehnoloogia omanik Austria–USA kontsern IMPCO Voest–Alpine Pulping Technologies GmbH," ütles Andres Pajuste. Tema sõnul on tehase tõenäoline ehitusmaksumus pool miljardit dollarit (5,9 mld krooni).

Äripäev, 19.03.1996

■ ■ ■
Nii Maidla kui ka Vaivara vald on huvitatud suure tselluloositehase rajamisest nende maale ja on selleks sobiva asukoha leidnud. Maidla volikogu pakub tselluloositehase idee eestvedajale, ASile Mainor, välja Aidu karjääri ümber asuvat maa-ala. Vaivara volikogu leidis kaks võimalikku tehase asukohta, Eesti elektrijaama läheduses oleva Metsküla kõrgendiku ja maa-ala Auvere külas.

Tselluloositehast rajada kavatseva ettevõtja Ülo Pärnitsa firma Mainor valis tehase asukohtadena aprillis välja kolm maa-ala Ida-Virumaal. Paldiski varianti Pärnits enam ei kaalu.

Investorid otsustavad tehase asukoha suve jooksul, sõltuvalt oma riikide valitsuse seisukohast. Kavandatava projekti järgi oleks tselluloositehase aastane tootmisvõimsus 500 000 t tselluloosi, mis teeks tehase müügikäibeks kuni 5 mld krooni aastas. Tehase saaks tööd 350 inimest, lisaks veel 6000 metsalangetajat ja transportitöölisi.

Peale Pärnitsa on tselluloositehase ehitamisest huvitatud ka Singapuri kontsern Tolaram Group, Euroopa rekonstruktsiooni- ja arengupank ning maailmapanga juures töötav finantseerimis-asutus IFC. Tselluloosiprojekt vajab väidetavalt kuni 7 miljardi krooni suurust investeeringut.

Äripäev, 15.05.1998

■ ■ ■
Eesti välisinvesteeringute agentuuri tegevjuht Agu Rimmelg lubas novembris saata 20 võimalikule investorile informaterjali tselluloositehase rajamise tingimuste kohta Eestis.

International Finest Corporation on teinud uuringu Eestisse suure, 600 000tonnise aastatoodanguga tselluloositehase rajamiseks. Tehas vajaks aastas 3 mln tm männi ja kuuse paberipuud ning see on meil praeguse raiemahu puhul olemas. Tehase rajamishinnaks on pakutud 800 mln USDd ehk üle 10 mld krooni.

Äripäev, 9.11.1998

REPLIIK

Kahte head ei saa – streikida ja preemiat

Edelaraudtee vedurijuhid, kes tegevd õpetajate ja kultuuritöötajate streigi ajal omagi toetava töökatkestuse raudteel, nõuavad oma tavapärasest lisatasu, mis detsembris ära võeti. Ja õige kah, et võeti! Lisatasu nimi on "pretensioonideta töö eest". Enamik töötajaid ju ei streikinud ja me ei tea, palju inimesi streiki toetas. Kõik kindlasti mitte. Seisvas vagunis pomises mõni sõitja ikka mõttelise pretensiooni hiljaksjäämise pärast.

toimetaja Aili Sandre tel 667 0310, e-post arvamus@aripaev.ee

Tallinn, Valdeku 101b
Tel 050 25 295, tel/faks 658 6348

AP Masinad

**MÜÜME
PARANDAME
HOOLDAME
OSTAME**

- trei- ja freespinke
- vertikaal- ja radiaalpuurpinke
- ekstsentrisk- ja hüdropresse
- lihvimis- ja teritusmasinad
- lehtmatali painutuspressid ja valtsseadmeid
- giljotinkääre

Kasutatud giljotiinlõikurid, painutus- ja muud seadmed Saksamaalt.
Uued metallitöötlemis-seadmed Taanist, Saksamaalt, Venemaalt ja Valgevenest.

**VÄLISINVESTOR SOOVIB
OMANDADA OSALUST ARENEVAS
ETTEVÖTTES VÕI ÄRIPROJEKTIS**

Palume võtta ühendust e-posti aadressil info@simson.com.ee
AS Simson Holding • Viru tn 7, Tallinn

AUTENTE
VALMIS OSAÜHINGUD
RAAMATUPIDAMISTEENUSED

Tallinnas Narva mnt 7-643, VI k
Telefon 660 1760
Tartus Vallikraavi 2, IV k
Telefon (07) 440 460
www.autente.ee info@autente.ee

ALTUS CONSULT
FIRMADE ASUTAMINE JA MÜÜK

Tõnismägi 3a, tel 646 3760
info@altus.ee
www.altus.ee

Majandusleht Äripäev võtab konkursi korras tööle reklaamiosakonda

projektijuhi

- Pane ennast proovile ja tule reklaami müüma, kui oled
  - hea suhtleja
  - loova mõtlemisega
  - kõrge saavutusvajadusega
  - kohusetundlik
  - kõrge stressitaluvusega
- Kasuks tuleb
  - eelnev müügioluline koolitus
  - teadmised infotehnoloogia valdkonnast
- Pakume
  - koolitust
  - võimalust õppida ja areneda juhtivas majanduslehes

Sooviavaldus ja CV palume saata hiljemalt **31. jaanuariks** aadressil Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn või malle.heerde@aripaev.ee

Äripäev

Äripäeva seminar 4. Veebruaril 2004
Hotellis Radisson SAS

Pakendiseadus paberil ja praktikas

Pakendiseadus
Keskkonnaministeeriumi jäätmeosakonna juhataja **Peeter Eek**

Mis sunnib-soodustab seaduse täitmist?
Säästva Eesti Instituudi programmijuht **Harri Moora**

Millised võimalused on seadusega toime tulla?
Eesti Kaubandus- ja tööstuskoja majanduspoliitika- ja õigusosakonna juhataja **Reet Teder**

Tootja. Seadus praktikas
Saku Õlletehas ASI juhatuse esimees **Cardo Rimmel**

Kaupleja. Seadus praktikas
Keila Tarbijate Ühistu juhatuse esimees **Olev Mäll**

Tarbija. Mis motiveeriks tarbijat pakendeid sorteerima / koguma?
Eesti Rohelise Liikumise säästva tarbimise töörühma koordinaator **Allan Kokkoto**

Vaba arvamuste vahetus. Kuidas hakkab toimuma jäätmete kogumine? Kohalik omavalitsus + ettevõtja + jäätmekäitleja
Pakendiühingu esinaine **Ilona Eskelinen**
Tallinna Linnavalitsuse jäätmeosakonna juhataja **Enn Puskar**
Ragn-Sells ASI arendusdirektor **Agu Rimmel**

Seminari hind enne 28. jaanuari 2004 registreerimisel 2320 krooni. Hiljem registreerijatele 2900 krooni. Mitme osaleja korral registreerimisel ühest ettevõttest kehtib soodustus 10%. Hindadele lisandub käibemaks. Registreerimine ja info telefonil 667 0233 (Merle Kumari), faks 667 0165. www.aripaev.ee/seminar/

Äripäev

DEBATT ■ Keskkonnaministeerium ja Eesti Roheline Liikumine

Rannad ja loodusalad tihedalt asustatud aladeks?

Villu Reiljan
keskkonnaminister,
Rahvaliidu esimees

Äripäeva artikkel "Reiljan teeb maa magusaks" (08.01.) jätab mulje, nagu tegutses keskkonnaminister paari valitud kinnisvaraärihuve huvides, kui viis valitsusse taotluse mitme ala tiheasustusalaks kuulutamiseks Harjumaal. Paraku pole kõik sedavõrd lihtne ja üheplaaneline.

On selge, et huvi Tallinna ümbrusesse maju ehitada, just seda piirkonda oma elupaigaks valida, on suur. Küsimus on selles, kuidas korraldada ehitustegevust nii, et samaaegselt oleks arvestatud nii maomanike huve kui keskkonnakaitseaspektid ning riigil ja laiemal avalikkusel säiliks võimalus protsesse juhtida?

Kõik need ülesanded on võimalik lahendada planeeringute kaudu. Planeeringute, ka detailplaneeringute koostamisel on igapäev võimalik oma sõna sekka öelda, avaldada protesti, esitada vaidlustusi jne.

Hajaasustusega aladel pole millegagi piiratud maomanike õigus oma maadükki väiksemateks kruntideks jagada ja maha müüa. Kohalikele omavalitsusele tuleb küll jagamisest teada anda, kuid mingit võimalust seda takistada omavalitsusel, rääkimata naabritest, ei ole. Samuti puudub avalikkusel võimalus sekkuda hajaasustusega aladel asuvatele maadükidele ehitamise küsimustesse. Ehitamine neil aladel ei nõua planeerimist, piisab projekteerimistingimustest ja ehitusloast.

Hoopis teisiti on lood tiheasustusega aladel. Seal ei või avalikkuse eest läbi käiva planeeringuta maad tükkida ega midagi ehitada. Sellise planeerimise

rimistegevuse üle järelevalvamine ei ole mitte ainult maavanema õigus, vaid ka kohustus.

Kui Harju maavanem analüüsiks sisuliselt Harju maakonnaplaneeringut, jõuaks ta ilmselt isegi järeldusele, et kuigi maakonnaplaneeringu graafilise osa ei võimalda üheselt arusaada, kus need tiheasustusega alad Harjumaal asuvad, on planeeringu seletuskirjas asi siiski paika pandud selliselt, et suur osa Harjumaast ongi tiheasustusega ala. Maakonnaplaneeringu seletuskiri ütleb selgelt, et tiheasustusega alaks tuleb lugeda ühepereelamute, aiamaade või suvilate gruppi, mis koosneb enam kui kolmest nimetatud hoonest, mille omavaheline kaugus on alla 100 m.

Valitsuse nõustumine tiheasustusalala moodustamisega ei loo automaatselt tiheasustusega ala. Tegu on esimese sammuga, mis võimaldab omavalitsusel alustada mahukat planeerimistegevust vähemalt oma üldplaneeringu tasemel (maakonnaplaneering näeb tiheasustusega aladena ka suhteliselt hõredalt asustatud alasid).

Ses protsessis on kõigil võimalik kaasa lüüa, esitada oma etpanekuid ja arvamusi. Ministeeriumi eesmärk ei olnud teatud alade täisehitamise lubamine, pigem vastupidi. Isegi Tallinn, mis on tervenisti tiheasustusega ala, ei ole kogu ulatuses täis ehitatud. Selles on märkimisväärne roll avalikkusel, kes on sekkunud arengutesse just planeerimismenetluse kaudu. Teatud ala tiheasustusega alana määramine võimaldab selle ala kavakindlat ja kontrollitavat arendamist. Väid olukorras, kus ka riigi esindajail on võimalus planeerimistegevuse kaudu protsesse mõjutada, võime olla kindlad, et loodusega arvestatakse.

Ministeeriumi eesmärk ei olnud teatud alade täisehitamise lubamine, pigem vastupidi. Isegi Tallinn, mis on tervenisti tiheasustusega ala, ei ole kogu ulatuses täis ehitatud. Selles on märkimisväärne roll avalikkusel, kes on sekkunud arengutesse just planeerimismenetluse kaudu. Teatud ala tiheasustusega alana määramine võimaldab selle ala kavakindlat ja kontrollitavat arendamist. Väid olukorras, kus ka riigi esindajail on võimalus planeerimistegevuse kaudu protsesse mõjutada, võime olla kindlad, et loodusega arvestatakse.

Liis Keerberg
Eesti Roheline
Liikumine

Rannaalade läbimõeldud planeerimine stiililise krundi kaupa arendamise asemel on igati tervitatav. Liberaalse majandusmoduli soositavat täielikku vabadust ühiste loodusressurside kasutamise üle otsustades aga rakendada ei tohi. Rohelised lähtuvad keskkonnaministri kasutamise kokkulepete terviklikust käsitlusest ja näevad looduslikke alasid rikkusena, mille kasutamiseks peab olema võrdne õigus kõigil, täisväärtuslikuks eluks on looduses viibimine vajalik.

Sama seisukohta toetab ka Harjumaateemaplaneering "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused," mis keelab Tallinnat ümbritsevate puhkealade vähendamise. Looduskaitse ja arendustegevuse konfliktaladel tuleb maa sihtotstarve säilitada sellisena, et see toetaks roheliste alade toimimist. Maakasutuse alternatiivne kasutusviis tuleb välja selgitada keskkonnamoju hindamise käigus. Maakonna tasandi planeeringukokkulepe on ühiskondlik lepe, mis peaks olema tegevussuuniseks alama astme planeeringutele.

Läbimõeldmata on Tallinna lähialade tiheasustamine logistika aspektist. Mida enam asustatakse linna lähimübrust, seda kiiremini kasvab sealsete elanike pendelränne uusasumite ja keskuse vahel. Samas on ummistunud maanteed juba täna probleem. Uute mastaapsete tiheasustusalade kiire rajamine asemel tuleks asustusstruktuuri kava üksipulgi läbi mõelda. Elanike püsimine Tallinnas kõigivõimalike linnataguste elamurajoonide asemel omab sel-

geid plussid nii keskkonnakaitse kui logistika mõttes. Kinnisvaraarendajate surve ja omavalitsuste võimetus näha pikemaid arenguid suurendavad survet asendada Tallinna ümbruse ranna-, metsa- ja põllu- uute elamute ning infrastruktuuridega. Et Tallinna lähialade planeerimisel on olukord lubamatult stiililiseks läinud, tegi Eesti Keskkonnaministri ühenduste Koda pöördumise valitsuse poole, soovitudes mitte anda nõusolekut Keila ja Jõe- lähtme rannaalade tiheasustamiseks ning algatada juurdus kinnitatud, kuid segase taustaga planeeringute õiguspärasuse selgitamiseks.

Rannad kui olulised looduslikud puhveralad jäägu avalikkuse ruumiks.

Lahepera ja Lohusalu lahes asuva tulevase Natura 2000 linnuhoiuala ja planeeritava Laulasmaa kaitseala ümbruse ja

rannametsade muutmisel tihedaks inimasustuseks kaovad olulised looduslikud puhveralad. Kui selliseid arenguid toetav eelnõu saab heakskiidu, tähendab see ka vastuollu minekut rahvusvaheliste kohustustega. Eesti on ühinenud Läänemere merekeskkonna kaitse konventsiooniga ja on Läänemere Merekeskkonna Komisjoni liige, mis paneb meile moraalse kohustuse arvestada Helcomi ja VASAB 2010 Läänemere rannikualade planeerimise põhimõtteid. Läbiv teema neis on rannikualade puhkeväärtuse ja ilu kaitse, loodust ja maastikut puudumatult muutuva tegevuse keelustamine.

Paslik on meenutada, et koalitsioonileppega kohustatakse võtma keskkonnaministri ühendamiseks ebaseaduslik vahendamisega looduskaitsealadel ja randades range kontrolli alla ja ilmutama otsustavust, rakendades keskkonnajärelevalve seaduse sätestatud riigi õigust lammutada ebaseaduslikud ehitised.

VASTUKAJA ■ Äripäeva juhtkirjale 14.01.

Pensionisambad kliendi vaatevinklist

Priit Potisepp
Hansapank,
endine Hansapanga
Kindlustuse juht

Tore, et Äripäev järjest paremal tasemel kajastab uute pensionisammaste teemat. 14. jaanuari arvamusele on igati korralik, aga natuke aktiivsem poole kaldu ikkagi. Seepärast tahaksin paar mõtet lisada. Mitte ainult kindlustustegelase, vaid ka kliendi vaatevinklist.

Tunnustust väärrib sõnum, mille kohaselt soovivatask klientidel tutvuda suuremat vabadust pakkuvate toodetega. See on trendikas soovitus. Hansapank (HP) teatavasti ei paku (erinevalt teistest turuosalistest) alates 2003 III samba sellist toodet, kus kogumine ja kindlustuskaitse on järgalt seotud ning läbipaistvus madal. Suure vabaduse ja läbipaistvusega toote leiab nii kindlustuse (garanteeritud intressiga ja investeerimisriskiga) kui vabatahtlike pensionifondide toodetest.

Investeerimisriskiga kindlustustooted tulid esimest korda aktiivselt turule 1998 ja teist korda 2000. Mõlemal korral järgnesid negatiivsed arengud

aktiivturgudel ja toodete populaarsuse langus, osa klientide pettumus (lühiajaliste) arengute suhtes. See asjaolu on minu arust enam mõjutanud garanteeritud intressiga toodete populaarsuse tõusu võrreldes AP mõttega, mille kohaselt pangad pakuvad eelkõige garanteeritud intressiga kindlustust.

Kumb variant täiendavaks pensionikogumiseks valida?

Piirduda garanteeritud intressiga või võtta rohkem riske ja võimalusi? Olen ise nii II kui III samba kliendina püüdnud vaadata mõlemaid sambaid koos, s.t milline on riskiprofiil tervikuna. Kui II samba varadest on 50% aktsiariskidega seotud, siis III samm võib olla konservatiivsem, kuid tänu maksusoodustusele siiski aastatootlust 6–7% andev. Inimeste riskitaluvus on erinev, mina olen küll pangakliendina kogenud, et III samba variandi arvustatud vastava variandi ära tunneksin.

Minu arust saaks ajakirjandus selles valdkonnas veel professionaalsem olla, suunates säästjaid/investeeriid analüüsima oma pensioniinvesteeringuid tervikuna (kusjuures pensionivarad ei ole ainult II ja III samm).

KOLUMN

Maksupoliitika muutmine nõuab head põhjendust

Eesti valitsuse võimalused majanduse suunamiseks piirduvad valdavalt maksupoliitika kitsamas ning fiskaalpoliitika (ehk ümberjagamise) laiemas mõttes. Ressursside ümberjagamisele on suunatud riiklik eluasemepoliitika, mis sisaldab eluasemelaenu intresside maksuvabastust ning KredExi tagatist. See sotsiaalpoliitiline pakett toetab keskklassi elamistingimuste parandamisel.

Viimaste aastate kiire sissetulekute kasv ning madalad intressid on muutnud laenuvõimelisteks üha suurema arvu peredest. Kestev majanduskasv on lisanud tuleviku suhtes tubli annuse optimismi, mis julgustab laenumahtusid suurendama ja laenuperioode pikendama. Riigi majanduspoliitika eluasemetoetuste kaudu võimaldab praegu positiivset tsüklit kinnisvaraturul, suunates veelgi rohkem vahendeid valdkonda, mis niigi soodsa majanduskeskkonna tõttu tugevat kasvu naudib.

Vastuolu majanduspoliitikas

Tsüklit tugevdavat majanduspoliitikat taunitakse, sest majanduspoliitika eesmärk on tasakaalustatud ja jätkusuutlik areng. Kas muutub aga eelnev pilt, kui asetaks riigi eluasemepoliitika laiema makromajanduslikku konteksti? Vaatamata pidevalt süstitud optimismile, et jooksevkoode defitsiit kohe väheneb, kuna otseinvesteeringute maht on suur ja impordis domineerivad tootmisvahendid, pole see lootus täitunud.

Madalseis eksporditurgudel ning euro tugevnemine on pärssinud ekspordi kasvu. Eesti ekspordi kasv on viimase paari aasta jooksul jäänud alla teiste Euroopa Liidu kandidaatriikide ekspordi kasvule. Ehk riikidele, kes on meie konkurendid eksporditurgudel ja otseinvesteeringute turul.

Antitsükliline majanduspoliitika madala välisnõudluse faasis oleks suunatud sisemise nõudluse turgutamisele. Sobivaimad majandusharud, mida majanduspoliitika peaks täna toetama, on eelkõige need, kus väärtuse loomine toimub suuremas osas kohapeal. Eluasemega seonduvad sektorid sobivad selleks suurepäraselt. Ehitusteenust osutavad kohalikud ettevõtted, ehitusmaterjalide tööstus on Eestis hästi arenenud, suure osa eluaseme sisustusest

Olavi Grünvald

Eluasemepoliitika toetab sisemaist nõudlust ehk elavdab majandust olukorras, kus välisnõudlus on madalseisus. Poliitika muutmiseks peavad olema seega head põhjused.

võib kohalikele tootjatele hankida. Seega on eluasemeturu turgutamine sobiv anti-tsükliline majanduspoliitika teostamiseks. Tegu on intensiivselt töötajad kasutavate tööstusharudega, mis suurendavad tööhõivet – topelt sotsiaalpoliitiline efekt lisaks.

Jõuan vastuoluni majanduspoliitikas: ühest küljest võimaldab eluasemepoliitika positiivset tsüklit laenuvõimelisele, mille negatiivsed tagajärjed on eraisikute laenukoormuse kasv, välisraha sissevool ja kinnisvarahindade tõus. Teisalt tugevdab see sisemaist nõudlust ehk elavdab majandust olukorras, kus välisnõudlus on madalseisus. Poliitika muutmiseks peavad olema seega head põhjused. Lisaks eelnevale on eriti maksupoliitika valdkond, mis peaks olema rajatud pikaajalisele stabiilsusele.

Analüütikud prognoosivad intresside tõusu ja ELi majanduse tugevnemist ehk välisnõudluse kasvu. Kui intressid tõuse-

vad, on oht, et eluasemelaenu intresside maksuvabastuse kaotamine ajastatakse valesti. Intresside tõus ning selle võimendamise maksuvabastuse kaotamise kaudu põhjustab raskusi piiripeale laenanud leibkondadele. KredExi garantii kaotamine selliseid raskusi ei põhjustaks. Samuti võib KredEx omada isegi suuremat mõju laenamisele kui maksuvabastus ning on sellisel juhul majanduspoliitiliselt tugevam instrument laenuvõime pidurdamiseks.

Enne otsustamist tuleks analüüsida, kuidas võiks pered kulutada raha, mida pärast riiklikult garantiist loobumist eluaseme soetamiseks kohe kulutada ei saa. Kui perel on tõsine plaan uus eluase soetada, jätkatakse kogumist, kuni vajalik omafinantseering on koos. Selline käitumine oleks majandusele kasulik, sest suurendaks kohalikku investimisressurssi ning vähendaks vajadust välismaalt laenata. Võimalik aga, et säästetud kulutatakse hoopis uuele importkodu- tehnikale, puhkusereisiks välismaale või vahetatakse auto paar aastat uuema vastu.

Pikem perspektiiv eelkõige?

Pikemas perspektiivis sõltub Eesti konkurentsivõime töötajate kvalifikatsioonist ja haridustasemest. Ekspordi kasvu allajäämine teistele ELiga liituvatele riikidele võib olla ohu märgiks, et töötajate hinna ja tootlikkuse suhe on paigast ära. Lisame fakti, et Eesti kulutab teadus- ja arendustegevusele oluliselt vähem kui ELi liikmed, jäädes alla ka liituvate riikide keskmisele. Samas peaks eurorahade oodatav suur sissevool lähiaastatel majandust oluliselt aitama. Kas sellises taustsüsteemis tasuks riigil loobuda eluasemelaenu intresside maksuvabastusest? Vabanenud, kuigi napid vahendid saaks suunata hariduse ja teaduse arengusse, et kindlustada Eesti konkurentsivõimet pikemas perspektiivis.

Eluasemepoliitika muutmise võib kaasa tuua soovimatud efektid: loobutakse sotsiaalpoliitilisest eesmärgist, majanduskasv pidurdub ja risk avaldada soovimatut mõju intresside tõusul korral. Positiivse poole peale jäävad võimaliku rahapoliitilise riski ärahoidmine ja näpuotsatäis vahendeid konkurentsivõime tugevdamiseks edaspidi.

Olavi Grünvald on PricewaterhouseCoopers Advisorsi konsultant

VIIS
AASTAT
TAGASI

Äripäev

15. jaanuar 1999

Pangaaktsiad langetasid börsi

Aktiahindade langus Tallinna börsil 14.01.99 oli reageering Brasiilia finantskriisist tingitud hinnalangusele Helsingis. Hansapanga ja Ühispaniga aktsiad odavnesid Tallinna börsil esimeste kauplemistundide jooksul üle 5%. Samaväärse languse tegid Eesti aktsiad läbi paar päeva varem Helsingis, kui Nokia hinnalangus kaasas kogu börsi. Hansapanga aktsia sulgemishind langes 50,5 kroonini, Ühispaniga aktsia 21 kroonini.

Hetke seis: Hansapanga aktsia maksis eile 341,88 krooni. Ühispank on börsilt lahkunud.

MAAKONNAKOMMENTAAR

Kohtla-Järvel justnagu Tbilisis

Erik Gamzejev

Esmaspäeva õhtul näitas ETV dokumentaalfilmi sellest, kuidas Gruusia maad elektriprobleemidega. Elektrivarustus toimib ööpäevas vaid 3–4 tundi, elektrikarveid tasub vaid 10 protsenti klientidest. Film näitas Tbilisis ühe elektrijaama ostmud Ameerika energeetika-kontserni AES pingutusi selles kaoses korda luua – korrastada kliendisuheteid ning viia inimeste teadvusesse arusaama, et tarbitud teenuse eest tuleb maksta. Mõjutusvahendiks – elektri väljalülitamine, tagajärjeks – rahva viha ja raev.

Filmis nähtu sarnanes suuresti sellega, mis toimub praegu Eesti suuruselt neljanda linna Kohtla-Järve soojavarustuses. Kuigi olukord ei ole veel nii hull kui Gruusias, liigub see siiski järjekindlalt selles suunas. Praegu, keset talve on linnas kütteta paarkümmend paljukorterilist elumaja, kus külmumise tõttu on tekkimas juba ka elektri- ja veevarustuse häired. 15. jaanuarist ähvardas AS Kohtla-Järve Soojus kütteta jätta veel teist sama palju maju. Kõigil neil ühistutel on kogunenud mitme kuu suurused küttevõlad. Paljudest eelmisel aastal kütteta jäänud majadest on elanikud läinud ja majakarbid muutnud ahervaremeteks.

Ühe keset linna asuva 110 korteriga maja elanikud, kes on seni keeldunud Kohtla-Järve Soojusega lepingu sõlmimisest, sest pole nõus tüüpse tingimusega, et ühistu puhul tuleb kõigil majaanikel vastutada ka naabrite võlgade eest, on nüüd ööpäevringelt maja juures kaitsepositsioonidel, et takistada soojafirma kütet kinni keeramast.

Vahipunkt asub maja ees lõkke ääres, päeval valvavad vilededa mutikesed, öösel mehed. Läänud laupäeval üritas soojafirma paarikümne turvamehe toel kütet sulgeda. Majaanikud tõrjusid selle "rännaku" edukalt.

Võlglastest naabrite mõjutamiseks puuduvad praegu tõhusad vahendid, sest korterihinnad Kohtla-Järvel on praegu väiksemad kui paljude korteriomaniike küttevõlad. Kohtla-Järve Soojuse tegevust võib künnilisel nimetada ka linna kinnisvara sanaanaradeks. Kui nõrgad ühistud ja üleliigne elamispinge kaovad turult, tekib taas nõudlus ja hakkavad kerkima ka praegu sisuliselt olematud korterihinnad.

Erik Gamzejev on Kirde-Eesti päevalehe Põhjarannik tegevtoimetaja

KOMMENTAAR ■ Õppekvaliteedi tagamine tulevikus küsitav

Doktoriõpe ei taga õppejõudude järelkasvu

Väino Rajangu
TTÜ haridusuuringute keskuse juhataja

1990ndate lõpust alates on üliõpilaste arv Eestis kasvanud kõigi kõrgharidusastmete osas, ulatudes 2002/03 õppeaastal 63 625ni. Neist õpib doktoriõppes 1587. Doktoriõpe peab ühe olulise eesmärgina tagama kõrghariduslike õppekavade koolidele õppejõudude järelkasvu. Kas see eesmärk on täidetud?

Valitsuse 2002. a 13. augusti määrusega kehtestatud kõrgharidusstandardi kohaselt on ette nähtud:

■ vähemalt pool õppekavas määratud õppe mahust õpetavad vähemalt 51%-lise koormusega selles õppeasutuses või

ühisõppekavade või õppeasutuste vahelise lepinguga seotud õppeasutustes töötavad õppejõud;

■ rakenduskõrgharidusõppes 100% õppekavas määratud õppeainete mahust õpetavad kõrghariduse või vastava kvalifikatsiooniga õppejõud, seejuures 75% õppekavas määratud õppeainete mahust õpetavad magistrakraadi või vastava kvalifikatsiooniga õppejõud (ehk doktorikraadiga õppejõudude järele vajadus puudub);

■ bakalaureuseõppes vähemalt 50% õppekava õppeainete mahust, ■ magistriõppes vähemalt 75%, ■ bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppekavadel põhinevas õppes vähemalt 60% ning

■ doktoriõppes 100% õppekava õppeainete mahust õpetavad

vastavas valdkonnas teadus- ja arendustööl aktiivsed doktori- kraadiga või sellele vastava kvalifikatsiooniga õppejõud või kunstialadel rahvusvaheliselt tunnustatud loovisikud.

Niisugused nõuded on kehtestatud tagamaks kõrghariduse kvaliteeti, millest viimasel ajal palju räägitakse. Kuidas on aga olukord kõrgharidusstandardi rakendamisel doktori- kraadiga või sellele vastava kvalifikatsiooniga õppejõududega kindlustamisel?

Eestis on 2447 täistööajaga, 1770 osatööajaga töölepingulist ning 2357 töövõtulepinguga õppejõudu. Töölepinguga õppejõududest 1071 on doktorikraadiga inimesed.

Kuna rakenduskõrgharidus ei eelda doktorikraadiga õppejõudude olemasolu, siis niisuguste üliõpilaste arv, kellele õp-

petööd peaksid läbi viima doktorid, on 39 440. Võttes arvesse, et 15,1 üliõpilase kohta peaks olema üks õppejõud ja keskmiselt 60% õppejõududest peaks olema doktorikraadiga (bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppekavade protsent), siis doktorikraadiga õppejõude oleks vaja 1567 – tunduvalt rohkem, kui neid on praegu.

2001/02 õppeaastal lõpetas doktoriõppe 188, neist rohkem kui pooled olid arstiteaduse residendiõppe lõpetanud. Ent vaid vähestes valdkondades katub doktoriõppe lõpetanute arv õppejõudude vajaduse. Halvim on olukord sotsiaalteaduste, äriduse ja õiguse vallas – doktoriõpe ei taga õppejõudude järelkasvu ja seega on õppekvaliteedi tagamine riiklikul tasandil tulevikus küsitav.

Äripäev

peatoimetaja: Igor Rõtov
väljaandja: Äripäeva Kirjastuse AS
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
tel: (372) 667 0111
(372) 667 0222
faks: (372) 667 0265
(372) 667 0165
e-post: aripaev@aripaev.ee
WWW: http://www.aripaev.ee

Toimetuse e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
faks: (372) 667 0265
Reklaamiosakond e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
faks: (372) 667 0200
Tellimine ja levi e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
faks: (372) 667 0300
Tellimishind 12 kuuks 2100 kr
Tellimine internetis http://pood.aripaev.ee
trükk: AS Kroonpress

Toimetuse võtab endale õiguse kirju ja kaastõid vajaduse korral lühendada. Toimetuse kaastõid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikud, poliitilised või religioossed teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma Äripäeva Kirjastuse ASI kirjaliku nõusolekuta keelatud.

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukokusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363

Miljardärid, jalgpall ja börsikõikumised

Chelsea jalgpalliklubi omanik Roman Abramoviš (keskel) jälgimas 11. jaanuaril oma meeskonna mängu Leicester City vastu.

Foto: All Over Press

Jalgpalliklubide aktsiad on tublisti kerkinud eriti pärast Briti Chelsea klubi minekut Roman Abramoviši kätte, lisaks on teadlased avastanud klubide (koondiste) mängu tulemuste otsese mõju börsile.

Tõnis Arover

tonis.arover@aripaev.ee

Ä

Eelmise aasta suvel üllatas Vene oligarh Roman Abramoviš Briti üldsust, kui ostis ära jalgpalliklubi Chelsea 1,3 miljardi krooni eest ning kulutas seejärel veel 2,4 miljardit krooni tippmängijate ostmisele. See elavdas tunduvalt tehinguid jalgpalliklubide aktsiatega ning liikvele läks uusi kuuldusi teistegi miljardäride ostukavatsustest.

Ehkki Londoni börs kerkis eelmisel aastal tagasihoidlikult 14%, pöörutas Manchester Unitedi (ManU) aktsia selle ajaga üles 150%, Celticu aktsia üle viiekümne ja Aston Villa oma ligi nelikümne protsenti.

Manchester Unitedi aktsiatõusu on mõjutanud otseselt võimalikud ostmisjutud. Erinevalt paljudest teistest klubidest on ManU rahaline seis korras ja see ilmselt on lisamagnet, mis tõmbab rikkureid ligi. Kevadel hakkas

vaikselt ManU aktsiaid ostma Hollandi meediaärimees John de Mol, talle järgnes Iiri ärimees Dermot Desmond, kellele kuulub ka viiendik Celticu aktsiast. Seejärel tegid suurteingu kaks Iiri ärimeest McManus ja John Magnier, kes ostsid Briti Sky Broadcasting Groupi käest 26 miljonit ManU aktsiat ja suurendasid oma osaluse 21 protsendile.

Seejärel tuli mängu USA spordiettevõtja Malcolm Glazier, kes iirlaste järel kiiresti kahekordistas oma aktsiapaki kuuele protsendile. See ei ole aga veel kõik. Nüüd on hakanud levima kuuldused, et hoopis Abramoviši kaasmaalane, naftafirma Lukoil üks asutajaid Rali Safin soovib ise ManU-le käppa peale panna.

Rikkaid kosilasi ootavad ka teised klubid. Näiteks vajab hädasti suurinvestorit Leeds United, mille võlgu 1,8 miljardit krooni ning börsiväärtus vähenenud 450 miljoni võrra.

Teadlased on avastanud kaks huvitavat seost jalgpalli ning raha ja börsi vahel. Kui 60.–90. aastate keskpaigani domineerisid Euroopa jalgpallis keskmiste linnade klubid, siis uuel sajandil ei suuda need enam majanduslikult konkureerida 2–4miljoniliste linnade klubidega.

Teiseks on Leedsi ülikooli teadlased avastanud seose Inglismaa koondise mängutulemuste ja Londoni börsi käitumise vahel. Näiteks kui koondis EMil või MMil võitis, kerkis börs järgmisel päeval keskmiselt 0,3%, ja kui kaotas, siis kukkus 0,4%.

VALUUTAKURSID

14.01.2004

USD 12,35 EEK

SEK 1,71 EEK

LVL 23,29 EEK

EUR 1,27 USD

ÄRILAUSE

Tartu linnapea Reformierakond

Andrus Ansip

Mobiiltelefon on nagu vähkasvaja, mis muudkui vohab.

Põhjendades Tartu linnavalitsuse otsust mitte kuldada maksumaksjate raha oma töötajate mobiiltelefonidele.

Postimees
14.01.2004

Gaselli Kongress

Soodushind
veel
2 päeva

Soodushind kuni 16. jaanuarini registreerimisel 2900 kr (km-ga 3422 kr)

Hiljem registreerimisel 3600 kr (km-ga 4248)

Lisainfo jaa registreerimine:

<http://www.aripaev.ee/seminar> või 667 0233

Kongressi korraldaja:

peatöötaja:

toetaja:

Eesti Väike- ja Keskettevõtete Kongress ja Äripäeva Gaselli TOPi autasustamine 29. jaanuaril 2004 Tallinnas Reval Hotel Olümpias

Kas Eesti on jätkuvalt konkurentisvõimeline?
Eesti Panga asepresident Andres Sutt

Mida uut on oodata Eesti maksu- ja tollisüsteemis?
Toll- ja Maksuameti peadirektor Aivar Rehe

Mis kasu saab ettevõtja ekspordigarantiist ja laenukäendusest?
Kredexi juhataja Maive Rute

Kuidas me saime EASilt eksporditoetust ja mida sellega tegime?
Thulema juhatuse esimees August Kull

Kas ja millise hinnaga tasub kaitsta ning säilitada oma kaubamärki?
Linette juhataja Mai Parras

Millised on väikeettevõtluse võimalused Euroopa Liidus?
Majandusminister Meelis Atonen

Millisel tootel on elulootus Euroopa siseturul?
Valio Eesti tegevjuht Peeter Puskar

Kas jälle oma kaubamärgi mahamüümine oli hea äriidee ja läks õnneks? Õseli endine omanik ja juht Kuldar Leis

Millise sõnumi annab välismaalasele Eesti teenindus? Riigikogu liige, Pädaste Mõisa arendaja Imre Sooäär

Kuidas pretensioonika kliendiga hakkama saada? Levinumad tarbijakaitse näited.
ABC King tegevdirektor Evelin Hiie

Kuidas inimesi valida ja innustada väikeses kollektiivis? Tavidi nõukogu esimees Alar Tamming

Kuidas planeerida ja ellu viia uus äriidee? Veebilehe Rate. ee looja ja juht Andrei Korobeinik

Kongressile järgneb Eesti kiiresti arenevate väikefirmade – Äripäeva Gaselli TOPi võitjate autasustamisõhtu klubis Bonnie & Clyde.